

Varakļānu novada pašvaldība

Varakļānu novada teritorijas plānojums 2014.-2025.gadam

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Vides pārskats

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

2013

Varakļānu novads

Varakļānu novada teritorijas plānojuma izstrāde

Pasūtījums Līgums Nr.100/2011

Pasūtītājs Varakļānu novada pašvaldība
Reģ. Nr. 90000054750
Rīgas iela 13
Varakļāni, Varakļānu novads, LV-4838

Teritorijas plānojuma izstrādes vadītājs Domes priekšsēdētājs Māris Justs

Izpildītājs SIA Geo Consultants
Reģ. Nr. 40003340949
Olīvu iela 9
Rīga, LV-1004

Teritorijas plānojuma sastāvs

I Daļa	Paskaidrojuma raksts
II Daļa	1.sējums. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi 2.sējums. Grafiskā daļa
III Daļa	Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi Vides pārskats

Varakļānu novada teritorijas plānojums 2014.–2025. gadam tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta „Varakļānu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde” ietvaros, vienošanās numurs 1IDP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/084”

SATURS

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	5
IEVADS	6
1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU	7
1.1. Teritorijas plānojums	7
1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	8
2. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI	10
2.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	10
2.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi un to integrēšana plānošanas dokumentos	14
3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA	16
3.1. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums	16
3.2. Vides pārskata sagatavošanas pamatprincipi un metodes	16
3.3. Sabiedrības līdzdalība un vides pārskata publiskā apspriešana	18
3.3.1. Plānojuma izstrādes pirmais posms	18
3.3.2. Plānojuma izstrādes otrais posms	19
3.4. Sadarbība ar institūcijām	19
3.5. Zinojums par teritorijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanu	26
4. DABAS APSTĀKĻU UN RESURSU RAKSTUROJUMS	27
4.1. Ģeogrāfiskais novietojums un vispārējs novada raksturojums	27
4.2. Teritorijas attīstības vēsture	28
4.3. Varakļānu novadu raksturojošās informācijas kopsavilkums	29
4.4. Novada teritorijas fizioģeogrāfiskais raksturojums	30
4.5. Klimatiskie apstākļi	30
4.6. Ģeomorfoloģiskā uzbūve, augsnes	30
4.7. Ģeoloģiskās uzbūves raksturojums	31
4.8. Hidroģeoloģiskais raksturojums un pazemes ūdeņu resursi	32
4.9. Mūsdienu ģeoloģisko procesu raksturojums	33
4.10. Derīgie izrakteņi	34
4.10.1. Būvmateriālu izejvielu atradnes	34
4.10.2. Kūdras atradnes	36
4.11. Zemes resursi	37
4.12. Lauksaimniecības zemes un meliorācija	38
4.13. Virszemes ūdensobjekti	40
4.14. Meži	42
4.15. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	44
4.15.1. Teiču dabas rezervāts	45
4.15.2. Barkavas ozolu audze	46
4.15.3. Lielais Pelečāres purvs	46
4.15.4. Lubāna mitrājs	47

5. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS	48
5.1. Atmosfēras gaisa kvalitāte	48
5.1.1. Stacionāro avotu emisijas	48
5.1.2. Mobilo avotu emisijas	49
5.1.3. Piesārņojums ar smakām	50
5.2. Trokšņu līmenis	50
5.3. Ūdeņu kvalitāte	50
5.3.1. Virszemes ūdeņu kvalitāte	50
5.3.2. Pazemes ūdeņu kvalitāte un aizsargātība	51
5.3.3. Dzeramā ūdens kvalitāte	52
5.3.4. Peldūdeņu kvalitāte	52
5.3.5. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	53
5.4. Atkritumu saimniecības raksturojums	54
5.5. Potenciālie riska objekti un teritorijas	54
5.5.1. Potenciāli piesārņotās vietas	55
5.5.2. Tehnogēnā un ekoloģiskā riska objekti un teritorijas	55
5.6. Kultūrvēsturiskais mantojums	56
5.7. Ainavas daudzveidība	57
6. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIEK ĪSTENOTS	59
7. AR TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI	60
8. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	62
8.1. Iespējamo ietekmju uz vidi raksturojums	62
8.1.1. Tiešās un netiešās ietekmes	62
8.1.2. Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes	63
8.1.3. Pastāvīgās ietekmes	63
8.1.4. Summārās ietekmes	64
8.2. Teritorijas plānojuma risinājumi un to pamatojums	64
8.2.1. Priekšnoteikumi teritorijas izmantošanai	64
8.3. Iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un ietekmes uz vidi novērtējums	68
9. RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI MAZINĀŠANAI	69
9.1. Turpmāka teritorijas izpēte	69
9.2. Iespējamās nevēlamās ietekmes uz vidi samazināšana plānojuma īstenošanā	69
10. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	71
11. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	72
12. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	73
KOPSAVILKUMS	75
PIELIKUMI	78

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
DL	Dabas liegums
DR	Dabas rezervāts
ES	Eiropas Savienība
EK	Eiropas Komisija
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
LR	Latvijas Republika
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NAI	notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NAP	Nacionālais attīstības plāns
NATURA 2000	Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija (NATURA 2000)
NĪN	Nekustamā īpašuma nodoklis
NĪLM	Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis
RVP	reģionālā vides pārvalde
SIVN	ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums
SVID	analīzes matrica (stiprās, vājās puses, iespējas, draudi)
TIAN	teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumi
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VZD	Valsts zemes dienests
VMD	Valsts meža dienests
VVD	Vides valsts dienests
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

IEVADS

Vides pārskats Varakļānu novada teritorijas plānojumam ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir izvērtēt teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un pasākumus iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai. Vides pārskatā, atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka normatīvie akti un kompetentās institūcijas vides aizsardzības jomā, ir apkopota un analizēta pieejamā informācija. Pārskatā analizēti novada dabas resursi, esošais vides stāvoklis un plānojuma risinājumu iespējamā ietekme uz vidi, kā arī plānošanas dokumenta īstenošanas nozīme novada ilgtspējīgai attīstībai. Vides pārskatā aplūkoti ar attīstības plānošanu saistītie starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības politikas mērķi, pamatnostādnes un spēkā esošie normatīvie akti. Sagatavotais vides pārskats ir novada teritorijas plānojuma sastāvdaļa.

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu 2009.gada 1.jūlijā ir izveidots Varakļānu novads, tajā apvienojot Varakļānu pilsētu, Murmastienes pagastu un Varakļānu pagastu.

Vienlaicīgi ar novada teritorijas plānojuma izstrādi norisinās darbs pie Varakļānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.gadam un Varakļānu novada attīstības programmas 2014.-2020.gadam sagatavošanas. Visi novada attīstības plānošanas dokumenti ir pamats pašvaldības attīstības plānošanas virzībai un uztverami kā savstarpēji papildinoši.

2012.gada 18.jūlijā kompetentā vides institūcija – Vides pārraudzības valsts birojs – pieņēma lēmumu Nr.59, ar kuru Varakļānu novada teritorijas plānojuma izstrādei piemērota stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procedūra. Lēmuma pamatojumu un ietekmes novērtējuma nepieciešamību nosaka likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētais par plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic SIVN un 23.² pantā noteikto stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritēriju izvērtējums. Saskaņā ar 2004.gada 23.marta MK noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.punktā noteikto, plānošanas dokumenta izstrādātājs ir konsultējies ar VVD Madonas RVP, Dabas aizsardzības pārvaldi (DAP) un Veselības inspekciju par SIVN nepieciešamību. Minētās institūcijas norādījušas uz stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību teritorijas plānojuma izstrādei.

Saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu Nr.60 Varakļānu novada attīstības programmas 2014.-2020.gadam izstrādei stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra netika piemērota.

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA PAR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU

1.1. Teritorijas plānojums

Pirms administratīvi teritoriālās reformas Varakļānu novadu veidojošām teritoriālajām vienībām tika izstrādāti sekojoši teritorijas plānojumi, kas pārņemti pēc reformas – 2009. gada 24.septembrī:

- 1) Varakļānu pilsētas teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam;
- 2) Murmastienes pagasta teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam;
- 3) Varakļānu pagasta teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam.

Izstrādātie teritorijas plānojumi ir izvērtēti un integrēti jaunajā Varakļānu novada teritorijas plānojumā 2014.-2025.gadam, tādējādi ievērojot pēctecības principu teritorijas plānošanā. Jaunā teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta ar Varakļānu novada domes 2011.gada 28.februāra sēdes lēmumu Nr.2.2. „Par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2014.-2025.gadam izstrādes uzsākšanu”. Plānojums ir ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments turpmākajiem 12 gadiem un nosaka novada teritorijas funkcionālo zonējumu, kā arī prasības katras funkcionālās zonas izmantošanai un apbūvei.

Teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta saskaņā ar 22.05.2002 „Teritorijas plānošanas likumu” un 06.10.2009. MK noteikumiem Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, bet pabeigta saskaņā ar 13.10.2011. „Teritorijas attīstības plānošanas likumu” un 18.10.2012. MK noteikumiem Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”. Teritorijas plānojuma izstrāde ievēroti spēkā esošie normatīvie akti, kas regulē zemes izmantošanu, apsaimniekošanu un teritorijas plānojumu izstrādi.

Varakļānu novada teritorijas plānojuma mērķis ir radīt pamatu stabilai ilgtermiņa ekonomiskai attīstībai novadā, nodrošinot atbilstošu dzīves kvalitāti novada iedzīvotājiem. Plānojumam jāsekmē pašvaldības rīcībā esošo resursu racionāla izmantošana, ievērojot novadam raksturīgo apdzīvojuma attīstību, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma daudzveidību. Plānojumā nodalītas lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstības teritorijas, dzīvojamās, pakalpojumu un ražošanas attīstības teritorijas, kā arī rekreācijai un dabas aizsardzībai noteiktās teritorijas. Tāpat plānojumā noteiktas apdzīvotu vietu (pilsētas un ciemu) robežas. Teritorijas plānojumā noteiktās prasības ir saistošas, izstrādājot lokālplānojumus, tematiskos plānojumus un detālplānojumus, kā arī uzsākot zemesgabalu robežu pārkārtošanu (sadalīšanu, apvienošanu), plānojot būvniecību, teritorijas labiekārtošanu, zemes izmantošanas veida transformāciju, nekustamā īpašuma lietošanas mērķa izmaiņas, derīgo izrakteņu izmantošanu un citu saimniecisko darbību pašvaldības teritorijā.

Teritorijas plānojuma izstrādē ievēroti sekojoši principi:

- **Pēctecība** – nodrošinot, ka jaunajā plānojumā tiek pārmantoti tādi pašreiz spēkā esošo plānojumu risinājumi, kuru pamatojums nav mainījies;
- **Daudzveidība** – nodrošinot, ka plānojuma izstrādē ir ņemta vērā dabas, kultūrvides, sabiedrības un materiālo resursu, kā arī saimnieciskās darbības

daudzveidība. Plānojumam jāsniedz līdzvērtīgs un līdzsvarots funkcionālo zonu savietojums teritorijas izmantošanai;

- **Vienlīdzīgas konkurences iespējas** – nodrošinot vienlīdzīgus priekšnoteikumus dažādu uzņēmējdarbības veidu attīstībai (lauksaimniecība, mežsaimniecība, pārstrāde, pakalpojumi u.c.);
- **Detalizācija** – izvirzot detalizētus nosacījumus un konkrētas prasības sabiedriski nozīmīgās vai jutīgās novada teritorijās (piemēram, Varakļānu pilsētā, Teiču dabas rezervātā un tā aizsardzības zonā u.c.);
- **Elastīgums** – nosakot vispārīgākus un elastīgākus noteikumus teritorijām, kur nav definētas konkrētas intereses, bet kuru attīstība ir prognozējama tālākos plānošanas etapos.

1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Varakļānu novada teritorijas plānojums ir vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokuments, kas pakārtots Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumam un attīstības programmai. Vidzemes reģionālā līmeņa dokumenti ir hierarhiski pakārtoti nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem.

Plānošanas dokumentu hierarhiju Latvijā nosaka „Attīstības plānošanas sistēmas likums”. Hierarhiski augstākie ir ilgtermiņa, bet tiem pakārtoti vidēja termiņa un īstermiņa attīstības plānošanas dokumenti.

Izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, tos savstarpēji saskaņo un ievēro ilgtermiņa konceptuālo dokumentu **“Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā”**. 2005.gadā Saeimā apstiprinātais dokuments nosaka uz cilvēku centrētu Latvijas izaugsmes modeli. Galvenais izaugsmes resurss ir iedzīvotāju zināšanas un gudrība, kā arī to prasmīga izmantošana. Par izaugsmes mērķi noteikta cilvēka dzīves kvalitātes paaugstināšana, koncentrējoties uz cilvēkam vitāli nozīmīgiem faktoriem – labklājību, drošību un ilgtspēju.

Hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments ir **„Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam”** (LIAS) jeb dokuments „Latvija 2030”. Stratēģija ir apstiprināta 2010.gadā un nosaka septiņas prioritātes:

- Kultūras telpas attīstība;
- Ieguldījumi cilvēkkapitālā;
- Paradigmas maiņa izglītībā;
- Inovatīva un ekoefektīva ekonomika;
- Daba kā nākotnes kapitāls;
- Telpiskās attīstības perspektīva;
- Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.

Katrā no prioritātēm ir definēts mērķis un noteikti attīstības virzieni, kuru ietvaros identificēti rīcības virzieni un iespējamie risinājumi.

Hierarhiski augstākais vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments ir apstiprinātais **„Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam”**. NAP2020 paredz fokusēties uz virsmērķa – „Ekonomikas izrāviens” – sasniegšanu, kas nozīmē visu Latvijas iedzīvotāju

labklājības pieaugumu un valsts ilgtspēju. Atbilstoši ilgtspējīgas attīstības plānošanas pamatprincipiem, NAP2020 ir noteiktas trīs prioritātes – „Tautsaimniecības izaugsme”, „Cilvēka drošums” un „Izaugsmi atbalstošas teritorijas”.

„Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007-2027.gadam” ir ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokuments, kas nosaka plānošanas reģiona attīstības iespējas un virzienus turpmākajiem 20 gadiem. Reģiona teritorijas plānojums ietver teritorijas esošās telpiskās struktūras aprakstu, telpiskās attīstības perspektīvu un teritorijas plānojuma vadlīnijas. Reģiona telpiskais plānojums ir saistošs vietējām pašvaldībām, izstrādājot un realizējot savu teritorijas plānojumu un attīstības programmu.

„Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007-2013.gadam” ir vidēja termiņa reģiona plānošanas dokuments, kas nacionālā līmenī noteikts kā reģionālās politikas dokuments. Attīstības programmas vispārīgais mērķis ir veicināt reģiona stabilitāti, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinot katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinot reģiona konkurētspēju starptautiskā mērogā. Programmā ir noteikta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības vīzija, kā arī noteikti attīstības mērķi un rīcības virzieni to sasniegšanai.

LZA Ekonomikas institūta sagatavotais ziņojums **„Latvijas reģionu ekonomikas attīstības perspektīvas un virzieni”** ņemts vērā, vērtējot Vidzemes reģiona attīstības iespējas un Varakļānu novada ekonomisko specializāciju.

Varakļānu novada teritorijas plānojuma sagatavošanā ievērotas nacionāla līmeņa un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos ietvertās vadlīnijas un prasības vietēja līmeņa dokumentu izstrādē. Pašvaldības teritorijas plānojuma izstrāde īstenota vienlaicīgi ar novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādi.

2. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

Starptautiskie un Latvijas vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķi ir ietverti noslēgtajās starpvalstu Konvencijās un EK Direktīvās. Valsts vides politikas dokumentos un normatīvajos aktos noteiktie vides aizsardzības mērķi ietver starptautiskajos dokumentos un starpvalstu līgumos noteiktās prasības.

2.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

ANO Pasaules Vides un Attīstības Komisija 1987.gadā publicēja ziņojumu ar nosaukumu „Our Common Future” (Mūsu kopējā nākotne), saukts arī par „Brundtlandes komisijas ziņojumu”. Šis dokuments plašākā lietošanā ieviesa jēdzienu – **ilgtspējīga attīstība**. Ilgtspējīga attīstība nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai¹. Šādu attīstību raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā un sociālā. Tas nozīmē, ka vides aizsardzības prasību ievērošana nav pretrunā ar ekonomisko attīstību un sabiedrības vajadzībām.

Galvenie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un principi ir noteikti 1992.gadā pieņemtajā ANO Riodežaneiro deklarācijā „**Par vidi un attīstību**”. Minētā deklarācija pamato daudzu vides un dabas aizsardzības dokumentu izstrādi.

Starptautiskos vides aizsardzības mērķus nosaka virkne starptautisko konvenciju, kuras ir ratificējusi arī Latvija:

- Konvencija „**Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi**” – Ramsāres konvencija (1971). Konvencijas mērķis ir nodrošināt visa veida mitrāju aizsardzību un saprātīgu izmantošanu, atzīstot, ka mitrāji kā ekosistēmas ir ļoti nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, kā arī cilvēku labklājības nodrošināšanā. Varakļānu novadā neatrodas Latvijā noteiktās Ramsāres vietas.
- Konvencija „**Par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību**” – UNESCO konvencija (1972). Konvencijas mērķis ir veicināt „pasaules mantojuma” saglabāšanu, ar to saprotot dabas pieminekļus, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem, un kam ir īpaša estētiska vai zinātniska vērtība. Dabas mantojums ir arī ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kā arī ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas ar īpašu saglabāšanas, dabas skaistuma vai zinātnes nozīmi. UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas izveidotajā sarakstā par šādām īpašas nozīmes universālas vērtības vietām ir atzītas trīs vietas: Daugavas loki, Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā un Grobiņas arheoloģiskais ansamblis.

¹ Avots: ANO Riodežaneiro deklarācija „Par vidi un attīstību”, 1992

- Konvencija „**Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību**” – Bernes konvencija (1979). Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpaši uzsvērtā apdraudēto un izzūdošo sugu, t.sk. apdraudēto un izzūdošo migrējošo sugu aizsardzība.
- Konvencija „**Par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību**” – Bonnas konvencija (1979). Konvencija definē terminu „migrējoša suga”, šādi rūpējoties par tām savvaļas dzīvnieku sugām, kas migrē pāri nacionālās jurisdikcijas robežām. Konvencijas mērķis ir saglabāt migrējošo savvaļas dzīvnieku sugas un efektīvi apsaimniekot to apdzīvotās teritorijas, īstenojot kopīgus rīcības pasākumus starp konvenciju ratificējušajām valstīm.
- Konvencija „**Par bioloģisko daudzveidību**” – Riodežaneiro konvencija (1992). Konvencijas uzdevums ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīgs resursu patēriņš. Konvencijas pamatā ir ilgtspējīga attīstība, nodrošinot visu nepieciešamo esošo un turpmāko paaudžu attīstībai. Konvencijā uzsvērtā starptautiskās sadarbības nozīme, it sevišķi, lai mazinātu attīstības līmeņu atšķirības starp attīstītajām un attīstības valstīm. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi. Galvenais dalībvalstu uzdevums ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrāde.
- Konvencija „**Par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību**” – Helsinku konvencija (1992). Helsinku konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Konvencijas mērķis ir dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā.
- Konvencija „**Par cīņu pret pārtuksnešanos / zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un / vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā**” – ANO konvencija, kas pieņemta Parīzē (1994). Eiropā un Latvijā konvencija ir nozīmīga, jo atklāj reģionam raksturīgās problēmas – lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, kā arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencija paredz veicināt ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu izmantošanu. Konvencijas nozīme Latvijā ir saistīta ar vēja un ūdens erodētām augsnēm, punktveida un difūzo piesārņojumu, un ainavu degradāciju. Varakļānu novadā, tāpat kā citviet Latvijā ir sastopamas degradētas teritorijas (pamestas lauksaimnieciskās ražotnes, izmantoti karjeri un citas potenciāli piesārņotas vietas). Saskaņā ar konvenciju šīs teritorijas ir revitalizējamas, veicot atbilstošus sanācijas darbus.
- Konvencija „**Par pieeju informācijai, sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos un vides jautājumu izskatīšanu tiesas ceļā**” – Orhūsas konvencija (1998). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju vides informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu instancēs.
- **Eiropas Ainavu konvencija** (2000). Konvencijas mērķis ir panākt ilgtspējīgu attīstību, sociālo vajadzību, saimniecisko darbību un vides savstarpēju līdzsvaru

un harmoniju. Tajā pašā laikā apzinoties, ka ainavām ir nozīmīga sabiedriskā loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā, ka tās ir saimnieciskajai darbībai labvēlīgs resurss un ka to aizsardzība, apsaimniekošana un plānošana var radīt jaunas darbavietas.

- Konvencija „**Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu**” – apstiprināta UNESCO Ģenerālkonferencē Parīzē (2003). Konvencija uzsver nemateriālā kultūras mantojuma kā kultūras daudzveidības galvenā avota un ilgtspējīgas attīstības garanta nozīmību. Konvencijas mērķi ir saglabāt nemateriālo kultūras mantojumu; nodrošināt cieņu pret attiecīgo kopienu, grupu un indivīdu nemateriālo kultūras mantojumu; veidot izpratni vietējā, nacionālā un starptautiskā līmenī par nemateriālā kultūras mantojuma nozīmi, nodrošinot tā savstarpēju atzīšanu; nodrošināt starptautisku sadarbību un palīdzību. Nemateriālais kultūras mantojums nozīmē paražas, spēles un mutvārdu izpausmes formas, zināšanas un prasmes, kā arī ar tiem saistītus instrumentus, priekšmetus, artefaktus un kultūrtelpas, ko kopienas, grupas un dažos gadījumos - atsevišķi indivīdi atzīst par sava kultūras mantojuma daļu

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi noteikti Eiropas Kopienas **Sestajā vides rīcības programmā 2002-2012.gadam**. Saistībā ar teritoriju attīstības plānošanu nozīmīgi ir sekojoši programmas mērķi:

- klimata izmaiņu jomā – stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas;
- dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā – aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos;
- vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā – sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā, dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai;
- dabas resursu un atkritumu jomā – nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Visu līmeņu attīstības plānošanas dokumentiem ir saistošas EK Direktīvas, kas attiecas uz katru ES dalībvalsti, to prasības iestrādājot valsts normatīvajos aktos. Nozīmīgākās direktīvas, kas attiecas uz attīstības plānošanas dokumentu izstrādi ir:

- Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992) „**Par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību**” (Sugu un biotopu direktīva). Direktīvas prasības iestrādātas „Sugu un biotopu likumā” un likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos. Sugu un biotopu direktīvā noteikts ES īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls (Natura 2000), kas tiek veidots visās dalībvalstīs. Natura 2000 tīklu veido teritorijas, kas ir nozīmīgas direktīvas 1.pielikumā norādīto dabisko biotopu aizsardzībai un 2.pielikumā minēto sugu dzīvotņu aizsardzībai. Natura 2000 tīklam pievienojas katra ES dalībvalsts ar savu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmu;

- Eiropas Padomes Direktīva 79/409 (1979) „**Par savvaļas putnu aizsardzību**” (Putnu direktīva). Direktīvas prasības iestrādātas „Sugu un biotopu likumā” un likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 96/61/EK (1996) „**Par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli**”. Direktīvas prasības iestrādātas likumā „Par piesārņojumu” un saskaņā ar likumu izdotajos MK noteikumos;
- Eiropas Padomes Direktīva 85/337/EEK (1985) „**Par sabiedrisku un privātu objektu ietekmes uz vidi novērtējumu**”. Direktīvas prasības iestrādātas likumā „Par piesārņojumu” un likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, kā arī saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos;
- Eiropas Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001) „**Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu**”. Direktīvas prasības iestrādātas likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un saskaņā ar likumu izdotajos MK noteikumos;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/35/EK (2003) ar ko paredz **sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē**. Direktīvas prasības iestrādātas likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un saskaņā ar likumu izdotajos MK noteikumos;
- Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000) „**Ūdeņu struktūrdirektīva**” par EK rīcību ūdens aizsardzības politikas jomā. Direktīvas prasības iestrādātas „Ūdens apsaimniekošanas likumā” un saskaņā ar likumu izdotajos MK noteikumos;
- Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975) „**Par atkritumiem**”. Direktīvas prasības ietvertas „Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2003-2012.gadam” un „Atkritumu apsaimniekošanas likumā”, kā arī ar likumu saistītajos MK noteikumos;
- Eiropas Padomes Direktīva 1991/689/EEC „**Par bīstamajiem atkritumiem**”. Direktīvas prasības ietvertas „Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2003-2012.gadam” un „Atkritumu apsaimniekošanas likumā”, kā arī ar likumu saistītajos MK noteikumos.

Nozīmīgs ar attīstības plānošanu saistīts ES dokuments ir „**Lisabonas stratēģija**” (2000), kas noteica ES jauno stratēģisko mērķi – stiprināt nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību, kā uz zināšanām balstītas ekonomikas daļu. 2001.gadā to papildināja „**Gēteborgas stratēģija**”, piešķirot Lisabonas procesam ilgtspējīgas attīstības ekoloģisko aspektu. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Gēteborgā ES Padome noteica galvenos ekoloģiskos mērķus un termiņus, kā arī 4 prioritātes:

- 1) klimata maiņa: siltumnīcas efekta samazināšana, palielinot elektrības ražošanu no atjaunojamiem avotiem;
- 2) pāreja no „ceļu transporta” uz citiem – videi draudzīgākiem transporta veidiem;
- 3) sabiedrības uzvedība: reaģēt uz iedzīvotāju bažām par pārtikas drošību un kvalitāti, ķīmisko vielu lietošanu, infekcijas slimībām;
- 4) resursu racionāla pārvaldība.

2.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi un to integrēšana plānošanas dokumentos

Latvijas vides politikas dokumenti ir cieši saistīti ar starptautiskajām konvencijām, kurām Latvija pievienojusies, kā arī ar EK direktīvās noteiktajām vides un dabas aizsardzības prasībām, kuras ir integrētas valsts attīstības plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos. Atbilstoši nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem un politikas dokumentiem tiek organizēta reģiona un pašvaldības līmeņa attīstības plānošanas dokumentu izstrāde ar dabas saglabāšanu un vides aizsardzību saistītajos jautājumos. Reģiona līmenī vides aizsardzības mērķi ir noteikti Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos.

Latvijas vides politikas mērķi ir definēti „**Vides politikas pamatnostādņēs (VPP) 2009-2015.gadam**”. VPP ir vidēja termiņa stratēģiskās plānošanas dokuments septiņu gadu periodam. Vides politikas pamatnostādņēs ir definēti valsts vides politikas principi un noteikti svarīgākie mērķi galvenajos dabas saglabāšanas un vides aizsardzības virzienos. VPP virsmērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošinot iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē.

Vides politikas pamatnostādnes ir saistītas ar „Vides aizsardzības likumu” un „**Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (LIAS)**”, kas ir valsts ilgtermiņa (līdz 2030.gadam) attīstības plānošanas dokuments. LIAS jeb dokumenta „Latvija 2030” uzdevums ir atrast veidu, kā pārdomāti lietot nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu. Dabas resursi, vieta, cilvēki un zināšanas tiek uzsvērti kā nozīmīgs kapitāls attīstībai.

Varakļānu novada attīstības plānošanas dokumenti skar ĪADT. Tas nosaka nepieciešamību ievērot „**Bioloģiskās daudzveidības nacionālo programmu**”. Programmas stratēģiskajos mērķos ir uzsvērtā nepieciešamība saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību; saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību; saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību; veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos, kā arī nodrošināt dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Varakļānu novada teritorijā atrodas gan lauksaimniecībā, gan mežsaimniecībā izmantojamas zemes un saistībā ar šo zemju apsaimniekošanu Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma izvirza virkni apakšmērķu lauksaimniecībai:

- saglabāt tradicionālajai lauku ainavai raksturīgo biotopu mozaīku;
- nodrošināt tīrumiem raksturīgo sugu saglabāšanos;
- nodrošināt dabīgo pļavu un zāļu purvu apsaimniekošanu;
- apturēt dabīgo pļavu platību samazināšanos;
- aizkavēt dabīgo pļavu un ganību sabiedrību vienkāršošanos;
- novērst introducētu sugu izplatīšanos;
- nodrošināt vietējo mājdzīvnieku un kultūraugu šķirņu saglabāšanu.

Savukārt attiecībā uz mežsaimniecību izvirzīti šādi mērķi:

- veicināt ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu;
- saudzēt retos meža biotopus;
- samazināt mežsaimniecības radīto traucējumu negatīvo ietekmi;
- uzlabot mežaudžu vecuma struktūru.

Nozīmīgs dabas resurss ir virszemes ūdensobjekti. To izmantošanā un apsaimniekošanā jāņem vērā „**Rīcības programma prioritāro zivju ūdeņu un peldūdeņu piesārņojuma samazināšanai un kvalitātes nodrošināšanai**”. Programmas mērķis ir samazināt prioritāro zivju ūdeņu un peldūdeņu piesārņojumu, nodrošinot to kvalitātes atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Programmas uzdevumi ir:

- atbalstīt apdzīvoto vietu notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas procesa nodrošināšanu;
- sekmēt bīstamo vielu emisijas samazināšanu un īpaši bīstamo vielu emisijas pilnīgu novēršanu;
- sekmēt difūzā piesārņojuma samazināšanu no lauksaimniecības teritorijām;
- veicināt pārrobežu piesārņojuma samazināšanu.

Varakļānu novada teritorijā esošie virszemes ūdensobjekti ietilpst Daugavas upes sateces baseina apgabalā. Baseina apgabalā ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns ar mērķi līdz 2015. gada beigām visos ūdensobjektos nodrošināt noteiktu pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti. „**Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2009-2015.gadam**” nosaka virszemes un pazemes ūdens objektu kvalitātes mērķus un pasākumus, kas veicami to sasniegšanai.

Varakļānu novada teritorijas plānojumam SIVN procedūra piemērota, jo plānošanas dokumenta īstenošana var ietekmēt ES īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkla (Natura 2000) teritorijas, kas atrodas novadā. Natura 2000 teritoriju aizsardzībai un apsaimniekošanai ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni, bet MK noteikumi regulē šo teritoriju aizsardzību un izmantošanu. Varakļānu novada teritorijā vai tiešā tuvumā atrodas sekojošas Natura 2000 teritorijas:

- DR „Teiču dabas rezervāts” (izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2006.-2010.gadam, kura darbības termiņš pagarināts līdz 2015.gadam);
- DL „Barkavas ozolu audze” (izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2007.-2017.gadam);
- DL „Lubāna mitrājs” (nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns);
- DL „Lielais Pelečāres purvs” (nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns).

Dabas aizsardzības plānu uzdevums ir saskaņot dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, pašvaldības un reģiona attīstības, kā arī citas saistītās rīcības, nodrošinot teritorijas vērtību saglabāšanu. Tas definē ĪADT apsaimniekošanas pasākumus, kā arī teritorijas iedalījumu funkcionālajās zonās atbilstoši veicamajiem aizsardzības un izmantošanas pasākumiem.

3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

Vides pārskata sagatavošana ir nozīmīga SIVN procedūras sastāvdaļa, jo plašākai sabiedrībai un vides valsts institūcijām tiek sniegta informācija par iespējamo plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz vidi.

3.1. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, ar kuru tiek novērtētas iespējamās plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītās ietekmes uz vidi. Tas tiek veikts ar mērķi:

- veicināt teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- nodrošināt vides jautājumu integrēšanu teritorijas plānojuma sagatavošanas procesā;
- novērst vai samazināt plānojuma īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi;
- nodrošināt sabiedrības informēšanu par iespējamajām ietekmēm;
- iesaistīt sabiedrību lēmuma pieņemšanā.

Novērtējuma sagatavošanas laikā sabiedrība tiek informēta par plānošanas dokumenta saturu, dodot iespēju izteikt viedokli par iespējamajām ietekmēm un priekšlikumus to samazināšanai. Tāpat novērtējuma gaitā tiek sniegti priekšlikumi negatīvo ietekmju uz vidi samazināšanai un plānošanas dokumentu ieviešanas uzraudzībai. 1.pielikumā ietverta shēma, kas atspoguļo stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras pasākumu secību. Saskaņā ar procedūrai izvirzīto mērķi, novērtējums tiek attiecināts ne tikai uz dabas vidi, bet arī uz cilvēku, tā veselību un drošību. Stratēģiskā novērtējuma veikšanas gaitā tiek izvērtētas tās plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītās pārmaiņas, kuras ietekmē (var ietekmēt) cilvēku vai teritorijas stāvokli, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu u.c. Tiek izvērtētas gan tiešās, gan netiešās plānošanas dokumentā paredzēto darbību ietekmes.

Pamatdokuments, kurš tiek sagatavots SIVN procedūras ietvaros, ir **vides pārskats**. Pārskats ir atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, prioritātes, rīcības virzienus, kā arī paredzētās darbības, to īstenošanas vietas un darbības jomas.

Varakļānu novada teritorijas plānojumam SIVN procedūra tiek īstenota vienlaicīgi ar dokumenta izstrādi, tādējādi, ievērojot principu, ka ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts pēc iespējas agrākā plānošanas stadijā.

3.2. Vides pārskata sagatavošanas pamatprincipi un metodes

Varakļānu novada teritorijas plānojuma vides pārskats sagatavots saskaņā ar 2004.gada 23.marta MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais

novērtējums” un Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 18.jūlija lēmumu Nr.59 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” (2.pielikums).

Vides pārskata mērķis ir novērtēt novada esošo vides situāciju, atbilstoši plānošanas dokumentu saturam un detalizācijas pakāpei, kā arī noteikt būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību. Vides pārskata uzdevums ir informēt sabiedrību par plānošanas dokumentu un ar tā ieviešanu saistītajām iespējamām būtiskajām ietekmēm uz vides kvalitāti Varakļānu novadā, kā arī sniegt rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā un aprakstīt iespējamās kompensēšanas pasākumus.

Vides pārskatā veikts novada teritorijas plānojuma risinājumu atbilstības vērtējums vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām, kā arī ilgtspējīgas attīstības principiem. SIVN procedūras un vides pārskata sagatavošanas galvenais pamatprincips ir vides aspektu integrācija attīstības plānošanas dokumentos.

Papildus tam, vides pārskata projekta izstrādē ir izmantoti arī vairāki citi vides politikas veidošanas un ieviešanas pamatprincipi:

- Ilgtspējības princips, ievērojot nepieciešamību esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošināt kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, kā arī dabas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu;
- Atklātības princips. SIVN ir atklāts process, kas paredz interešu grupu un institūciju iesaisti, iedzīvotāju informēšanu, organizējot sabiedrisko apspriešanu un publicējot iegūtos rezultātus;
- Alternatīvu izvērtēšanas princips, izvērtējot, kā plānošanas dokumentā paredzētās darbības ietekmēs vides resursus un to kvalitāti;
- Integrācijas princips, vienlaicīgi izstrādājot gan novada attīstības plānošanas dokumentus, gan īstenojot SIVN procedūrā paredzētos pasākumus. Tas nodrošina vides prioritāšu integrēšanu plānošanas dokumentos un ļauj izvairīties no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kam no ietekmes uz vidi viedokļa nepieciešama papildus izpēte;
- Piesardzības princips pieļauj ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību;
- Kompensēšanas princips piemērojams, kad plānošanas dokumenta īstenošana var negatīvi ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklu (Natura 2000). Tas pieļaujams tikai tādos gadījumos, kad pieejams viens vienīgs risinājums un tas nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai. Šādos gadījumos jāparedz kompensējošie pasākumi Natura 2000 tīklā.

Vides pārskata projekta sagatavošanā izmantotas daudzveidīgas metodes:

- dabas resursu un esošā vides stāvokļa situācijas analīze (saistīta ar plānošanas dokumentu saturu un izmantotajiem vides datiem);

- konsultēšanās ar vides institūcijām (novada attīstības plānošanas dokumentu izstrādē iesaistīta VVD Madonas reģionālā vides pārvalde, Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles nodaļa un Dabas aizsardzības pārvalde);
- plānotās situācijas (mērķu, prioritāšu, rīcības virzienu un paredzēto darbību) analīze, izvērtējot iespējamo ietekmi uz vidi un bioloģisko daudzveidību;
- plānoto izmaiņu realizācijas ietekmes veida un būtiskuma novērtējums;
- sabiedrības viedokļa noskaidrošana un iestrāde vides pārskatā (plānošanas dokumentu izstrādes gaitā notikušas vairākas plānojuma izstrādes darba grupu tikšanās, kurās analizēti arī vides aspekti. Sanāksmēs piedalījās pašvaldības speciālisti, sabiedrisko organizāciju, uzņēmēju un iedzīvotāju pārstāvji).

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas vairākas publiski pieejamas vides informāciju saturošas datubāzes, kas ir pieejamas elektroniski un atrodas valsts vai to pārraudzībā esošu institūciju pārziņā. Tāpat izmantoti dažāda veida publicētie materiāli – pārskati, pētījumi, politikas un plānošanas dokumenti, kā arī institūciju sniegtie nosacījumi.

3.3. Sabiedrības līdzdalība un vides pārskata publiskā apspriešana

Novada attīstības plānošanas dokumentu un vides pārskata izstrādē sabiedrības un institūciju līdzdalība tika nodrošināta vairākos etapos:

- izveidojot teritorijas plānojuma izstrādes darba grupas, kurās tika analizēts arī novadā esošais vides stāvoklis;
- organizējot plānojuma un vides pārskata projekta publiskās apspriešanas procesu, t.sk. vairākas publiskās apspriešanas sanāksmes;
- iestrādājot sabiedrības pārstāvju, institūciju un pašvaldības struktūrvienību speciālistu komentārus plānošanas dokumentos un vides pārskatā, ņemot vērā publiskās apspriešanas laikā saņemtos priekšlikumus, komentārus un institūciju atzinumus;
- sagatavojot informatīvo ziņojumu par publiskās apspriešanas rezultātiem un institūciju atzinumiem, kā arī pieņemtajos plānošanas dokumentos integrētajiem vides apsvērumiem.

3.3.1. Plānojuma izstrādes pirmais posms

Uzsākot Varakļānu novada teritorijas plānojuma izstrādi, laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” un pašvaldības vietējā avīzē „Varakļonīts” publicēti paziņojumi par teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu pašvaldības teritorijai. Paziņojums publicēts arī pašvaldības tīmekļa vietnē internetā www.varaklani.lv. Paziņojumos tika norādīta vieta un termiņš, līdz kuram visi interesenti var iesniegt rakstiskus priekšlikumus. Papildus katrai novadā deklarētajai māsaimniecībai tika izsūtīti individuāli paziņojumi par plānošanas dokumenta izstrādi un iespēju iesniegt priekšlikumus.

Pavisam teritorijas plānojuma izstrādes pirmajā posmā tika saņemti 14 iesniegumi. Visi saņemtie iesniegumi tika izskatīti darba grupas sanāksmes, sagatavojot teritorijas plānojuma redakciju. Pavisam notika septiņas darba grupas sanāksmes, kurās ikvienam interesantam bija iespēja līdzdarboties dokumenta izstrādē. Sanāksmēs piedalījās plašs interesentu loks –

gan novada iedzīvotāji un uzņēmēji, gan arī deputāti, pašvaldības speciālisti un nevalstisko organizāciju pārstāvji, kā arī pieaicinātie eksperti.

3.3.2. Plānojuma izstrādes otrais posms

2012.gada 30.augusta domes sēdē Varakļānu novada pašvaldība apstiprināja un nodeva publiskai apspriešanai teritorijas plānojuma redakciju un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projektu. Apspriešanas laikā par sagatavotajiem dokumentiem tika pieprasīti atzinumi no darba uzdevumā minētajām institūcijām. Paziņojumi par publiskās apspriešanas pasākumiem publicēti laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” un pašvaldības vietējā avīzē „Varakļonīts”. Paziņojums publicēts arī pašvaldības tīmekļa vietnē internetā www.varaklani.lv. Papildus katrai novadā deklarētajai māsaimniecībai tika izsūtīti individuāli paziņojumi par plānošanas dokumenta publiskās apspriešanas pasākumiem. Publiskā apspriešana ilga no 12.septembra līdz 26.oktobrim. Publiskās apspriešanas ietvaros tika rīkotas trīs sanāksmes:

- 19.10.2012. plkst. 11.00 Varakļānu pag. pārvaldē, Stirnienē;
- 19.10.2012. plkst. 13.00 Murmastienes pag. pārvaldē, Murmastienē;
- 19.10.2012. plkst. 16.00 Varakļānu kultūras namā, Varakļānos.

Sanāksmēs novada iedzīvotāji, uzņēmēji, institūciju pārstāvji un visi interesenti varēja iegūt plašu informāciju par teritorijas plānojuma izstrādes procesu, dokumentu sastāvu, plānojumā ietvertajiem risinājumiem, to pamatojumu, kā arī uzzināt stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātus un uzdot interesējošos jautājumus vai izteikt komentārus un priekšlikumus turpmākai dokumentu pilnveidošanai. Publiskās apspriešanas sanāksmju dalībnieku reģistrācijas lapu kopijas pievienotas vides pārskata pielikumā.

Publiskās apspriešanas laikā ar teritorijas plānojuma materiāliem un vides pārskata projektu varēja iepazīties visās pagastu pārvaldēs, pašvaldības tīmekļa vietnē internetā.

Publiskās apspriešanas laikā saņemti pieci iesniegumi, kuros pausti gan priekšlikumi un komentāri plānojuma pilnveidošanai, gan lūgumi mainīt noteiktu īpašumu funkcionālo zonējumu. Visi saņemtie iesniegumi tika izskatīti vadības darba grupā, sagatavojot teritorijas plānojuma pilnveidoto redakciju. Saistībā ar vides pārskata saturu publiskās apspriešanas laikā netika saņemts neviens priekšlikums vai komentārs.

3.4. Sadarbība ar institūcijām

Vides pārskata projekts atzinumu saņemšanai publiskās apspriešanas laikā tika nosūtīts šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Valmieras reģionālajai vides pārvaldei;
- VARAM Dabas aizsardzības pārvaldei;
- VM Veselības inspekcijas atbilstošajai struktūrvienībai;
- Vidzemes plānošanas reģiona administrācijai.

No minētajām institūcijām saņemti atzinumi gan par teritorijas plānojuma redakciju, gan vides pārskata projektu. Papildus jau nosauktajām institūcijām vides pārskata projektu komentēja

arī AS „Latvijas Valsts meži” Ziemeļlatgales mežsaimniecība un Valsts meža dienesta Centrālvidzemes virsmežniecība. Pārskats par saņemtajiem institūciju atzinumiem apkopots sekojošā tabulā.

3.-1.tabula. Pārskata ziņojums par saņemtajiem institūciju atzinumiem

Atzinumā ietvertie priekšlikumi un rekomendācijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai	Atzīme par institūcijas prasību izpildi
VVD Madonas RVP	
<u>Paskaidrojuma raksts</u>	
28.lpp. 3-2.tab. nepareizi nosauktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas NATURA2000	Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas NATURA 2000 attēlotas 5.attēlā: Teiču dabas rezervāts - Natura 2000 teritorija kopš 2004. gada Dabas liegums “Barkavas ozolu audze” - Natura 2000 teritorija kopš 2004. gada Dabas liegums “Lielais Pelečāres purvs” - Natura 2000 teritorija Dabas liegums “Lubāna mitrājs” - Natura 2000 teritorija
30.lpp. 4-1.tab. neprecīzs dabas lieguma „Lubānas mitrājs” nosaukums, tas pats arī 51.lpp.	Precizēts: Dabas lieguma “Lubāna mitrājs” daļa
28.lpp. 5.3.p. un 5-1.tab. vajadzētu precizēt pareizu Kaževas upes nosaukumu. 5-1.tab nosaukumā ir minēts Varakļānu nov., bet tabulas 6.aile tiek runāts par Madonas raj. Nav skaidrs, kāpēc plašāka informācija ir sniegta tikai par Kaževas upi, kaut šī upe nav ne garākā, ne arī ar lielāko sateces baseinu. Punktam tekstā neveiksmīgs izvietojums, jo pa vidu virszemes ūdens objektu uzskaitījumam iet runa gan par teritorijas turpmākās izmantošanas risinājumiem un to pamatojumu, gan par meliorācijas sistēmām.	Tekstā lietots nosaukums – Kažauka (avots: Latvijas upes. Nosaukumi un ģeogrāfiskais izvietojums. LU, Rīga. 1993. 131 lpp.). Tiek lietots arī Kažava. MK rīkojumā Nr.328 “Par valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu nodošanu VSIA “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” valdījumā” lietots nosaukums Kažova. Teksts precizēts.
40.lpp. 5.4.p. nav minēts nekas par pazemes ūdeņiem Murmastienes pag.	Papildināts un precizēts, atbilstoši MKN Nr.711
42.lpp. 5.5.p. minētie MK noteikumi vairs nav spēkā. Punktam tekstā neveiksmīgs un haotisks izvietojums, jo pa vidu konkrēto atradņu un derīgo izrakteņu veidu raksturojumam ievietota vispārīga ģeoloģiskā raksturojuma informācija.	Teksts precizēts.
56.lpp. 5.9.4.p. vajadzētu precizēt nosaukumu „Sūļagala purvs”.	Teksts precizēts.
64.lpp. 5.12.3.p. dota atsauce uz 8.pielikumu. Šajā pielikumā nav ievietota informācija par novadā esošajiem artēziskajiem urbumiem.	Skat. PR 4.pielikumu, kurā ietverta informācija par centralizētās ūdensapgādes urbumiem
64.lpp. 5.12.4.p. nav doti risinājumi stāvokļa uzlabošanai.	Teksts precizēts.
65.lpp. 5.12.nod. nav izprotams, uz kuru apakšpunktu attiecināt tabulās „Teritorijas turpmākās izmantošanas risinājumi un to pamatojums” ietvertos punktus, jo nodaļā ir 7 apakšpunkti, bet risinājumi piedāvāti tikai diviem, turklāt neatbilstoši konkrētajam apakšpunktam.	Teksts precizēts.
66.lpp. 5.12.7.p. nav pieminētas visa novada potenciāli piesārņotās vietas, ir minēts piesārņojums no notekūdeņiem, bet tad šinī punktā tāpat ir jāapskata arī gaisa, augsnes utt. piesārņojums. Nav piedāvāti risinājumi uzlabojumiem visās punktā apskatītajās jomās. Atsauce uz spēku zaudējušiem MK noteikumiem.	Papildināts un precizēts, atbilstoši MKN Nr.711 20.p. noteiktajam. Novada potenciāli piesārņoto vietu saraksts iekļauts PR 9.pielikumā
69.lpp. 5.13.p. nav „Teritorijas turpmākās izmantošanas risinājumi un to pamatojums”, piemēram, par atkritumu šķirošanu.	Teritorijas plānojuma galvenais uzdevums ir zemes izmantošanas zonu noteikšana, bet atkritumu šķirošanas jautājumus novadā regulē citi normatīvie akti.

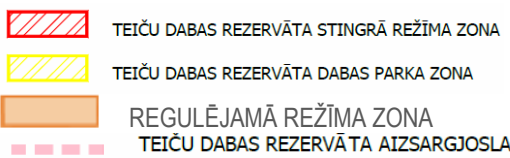
Atzinumā ietvertie priekšlikumi un rekomendācijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai	Atzīme par institūcijas prasību izpildi
121.lpp. vairākos punktos ir sniegta pilnīgi nepareiza informācija, piemēram, novada teritorijā ir divas izteiktākas apdzīvotās vietas – Kokari un Stirniene, iedzīvotājiem pieejamie pakalpojumi koncentrēti novada centrā Murmastienē un Stirniē; Daudzus pakalpojumus var saņemt blakus esošajā Varakļānu pilsētā; Nepietiekoši nedarbojas daļiņā atkritumu savākšana (!), u.c.	Papildināts un precizēts, novēršot pārrakstīšanās kļūdas, kā arī ievērojot spēkā esošo MKN Nr.711 20.p.
Dokumentā daudz gramatikas kļūdu	Labots
<u>TIAN</u>	
12.lpp. dota atsauce uz vairākiem normatīvajiem aktiem, kas neattiecas uz Varakļānu nov., piemēram „Varakļānu ezera plavas”.	Svītrots
39.lpp. 147.p. dota atsauce uz nepareizajiem MK noteikumiem	Sagatavojot pilnveidoto teritorijas plānojuma redakciju, no TIAN teksta izņemtas atsaucē uz konkrētiem LR normatīviem aktiem, kas ievērojami neatkarīgi no to pieminēšanas apbūves noteikumos. Daļēji saglabātas atsaucē lapas kājēnē, tikai informatīvos nolūkos par šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
41.lpp. 164.p., kas ir domāts ar „reģionālās vides pārvaldes ekoloģisko uzdevumu”	Svītrots
80.lpp. 526.p. 6.apakšp. minētā programma ir pārtraukta kopš 2008.gada.	Svītrots
81.lpp. 535.p. vajadzētu precizēt, ka likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” nosaka arī darbības, kurām ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu	Sagatavojot pilnveidoto teritorijas plānojuma redakciju, no TIAN teksta izņemtas atsaucē uz konkrētiem LR normatīviem aktiem, kas ievērojami neatkarīgi no to pieminēšanas apbūves noteikumos. Daļēji saglabātas atsaucē lapas kājēnē, tikai informatīvos nolūkos par šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
98.lpp. kas 701.p. ir domāts ar saīsinājumu VRVP?	Labots uz MRVP – Madonas reģionālā vides pārvalde
115.lpp. 852.p. ir dota atsauce un MK noteikumiem, kuros nav normu, kas pieminētas tālāk tekstā.	Svītrots
115.lpp. 854.p. ir vēlreiz jāpārvērtē ķīmiskās aizsargjoslas platums, jo MK noteikumi paredz šīs aizsargjoslas aprēķināšanu un konkrētiem urbumiem tās var būt ļoti atšķirīgas.	Aizsargjoslas parādītas pieejamās informācijas apjomā, skat. PR 4.pielikumu
153.lpp. nepieciešams precizēt, ka derīgo izrakteņu atradnēm var tikt piemērots arī ietekmes uz vidi novērtējums. Attiecīgi jākorrigē arī 4.7.apakšp.	796. p. 4. punkta 2. apakšpunkts ir papildināts ar tekstu: “lai transformētu zemi karjera ierīkošanai nepieciešams veikt LR normatīvajos aktos noteiktās darbības ² un saņemt attiecīgas atļaujas un/vai izstrādājams lokālplānojums vai detālplānojums, kā arī iecerei par derīgo izrakteņu ieguvu ir jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums, pamatojoties uz LR normatīvo aktu prasībām”.
<u>Vides pārskata projekts</u>	
28.lpp. 4.10.p. minētie MK noteikumi vairs nav spēkā	Labots
43.lpp. 5.1.1.p. minētie MK noteikumi vairs nav spēkā. Sadaļā minētie uzņēmumi netiek klasificēti kā B kategorijas piesārņojošas darbības uzņēmumi	Labots
Dokumentā nav iekļauta SVID analīze	Novadā esošo resursu un vides stāvokļa SVID analīze iekļauta vides pārskata kopsavilkumā, lai gan šādu analīzi pēc vispārpieņemtās prakses iekļauj pašvaldības attīstības programmā, nevis vides pārskatā.

² Ministru kabineta 28.08.2012. noteikumi Nr. 570 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība”

Atzinumā ietvertie priekšlikumi un rekomendācijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai	Atzīme par institūcijas prasību izpildi
Dabas aizsardzības pārvalde	
<u>Paskaidrojuma raksts</u>	
59.lpp. sadaļā „Teritorijas turpmākās izmantošanas risinājumi un to pamatojums” ir norādīts, ka pagasta teritorijā esošās purvu daļas – „Teiču purvs” un „Lielais Pelečāres purvs” ir iekļauti NATURA 2000 teritorijās, kas nozīmē, ka šajās purvu teritorijās saimnieciskā darbība un derīgo izrakteņu ieguve ir aizliegta. Pārvalde norāda, ka visa novada teritorijā esošās ĪADT ir NATURA 2000 teritorijas. „Teiču purva” un „Lielā Pelečāres purva” teritorijai ir noteiktas atšķirīgas aizsardzības kategorijas, tāpēc norāde uz to, ka dabas liegumā „Lielais Pelečāres purvs” ir aizliegta saimnieciskā darbība, ir maldinoša.	Teksts precizēts
58.lpp. 5.10.nod. minētie Varakļānu pils parkā sastopamie koki pēc norādītajiem izmēriem ierindojami ĪADT dabas pieminekļu dižkoku kategorijā, tāpēc informācija par tiem būtu ievietojama 5.9.nod. Turklāt informācija par dižkokiem, kas minēti 5.10.nod. nesakrīt ar informāciju, kas norādīta 13.pielikuma tabulā.	Teksts precizēts. Dabas pieminekļu – aizsargājamo dižkoku saraksts iekļauts PR 7.pielikumā un izveidots atbilstoši publiski pieejamām datu bāzēm
Visā tekstā nepieciešams izlabot neskaitāmās gramatiskās un stila kļūdas.	Labots
<u>TIAN un Grafiskā daļa</u>	
508.p. ir sniegta norāde par īpašumiem, kuros atrodas aizsargājamo mežu iecirkņi, kā arī tiem piešķirto apgrūtinājumu klasifikācijas kodi un atzīme kartoshēmā „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas”. Taču grafiskajā daļā esošajā ĪADT kartē šādi meža iecirkņi nav identificējami, jo tiem nav piešķirts apzīmējums.	Grafiskajā daļā lietoti apzīmējumi, kas norāda aizsargājamās teritorijas, dabas liegumus un mikroliegumus. Šādi meža iecirkņi novadā neatrodas.
513.p. norādīts, ka dabas liegumu teritorijas ir attēlotas shēmā „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas” ar apgrūtinājumu grupu klasifikatoriem, ko nosaka MK noteikumi Nr.1602. Tas neatbilst kartē norādītajai informācijai. Varakļānu novada teritorijā esošie dabas liegumi nav iedalīti funkcionālajās zonās, izņemot dabas liegumu „Lubāna mitrājs”. Taču šim liegumam zonējums nav attēlots ne tekstā, ne grafiskajā daļā.	Dabas liegumu teritorijas grafiskajā daļā attēlotas ar apgrūtinājumu grupu klasifikatoriem, kā to nosaka MK noteikumi Nr.1602. dabas lieguma „Lubāna mitrājs” daļa, kas atrodas Varakļānu novada teritorijā uzrādīta grafiskās daļas kartēs. TIAN parādīta daļa, kas atrodas Varakļānu novadā un tās zonējums
516.p. ir kļūdaini norādīts normatīvais akts, kas nosaka dabas lieguma „Lielais Pelečāres purvs” aizsardzību un izmantošanu.	Sagatavojot pilnveidoto teritorijas plānojuma redakciju, no TIAN teksta izņemtas atsauces uz konkrētiem LR normatīviem aktiem, kas ievērojami neatkarīgi no to pieminēšanas apbūves noteikumos. Daļēji saglabātas atsauces lapas kājenē, tikai informatīvos nolūkos par šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Ja kāds no šiem normatīvajiem aktiem zaudē spēku vai tajā veikti grozījumi, tas nav uzskatāms par teritorijas plānojuma grozījumiem un arī nav veicamas izmaiņas šajās informatīvajās norādēs – skat. TIAN lietošanas pamācības 3.punktu.
517.p. ir sniegta kļūdaina atsauce uz normatīvo aktu, kas nosaka dabas pieminekļu – dižkoku aizsardzību, kā arī šī punkta redakcija ir neskaidra.	
520.p. ir sniegta kļūdaina informācija par Teiču dabas rezervāta pārvaldi. Lūdzam to norādīt atbilstoši Teiču dabas rezervāta likumā noteiktajam.	Labots
7.1.apakšnod. ir noteiktas prasības ainavu saglabāšanai, aizsardzībai un plānošanai. No teksta materiāla var spriest, ka novada teritorijā tiek noteiktas īpašās ainavas, piemēram, senās kultūrainavas, ainaviskie ceļi, u.c., taču grafiskajā daļā šādas ainavu telpas nav izdalītas, kā arī nav izveidota atsevišķa kartoshēma attiecīgo ainavu identificēšanai novada teritorijā.	Novada teritorijā netiek noteiktas īpašās ainavu teritorijas – telpas.

Atzinumā ietvertie priekšlikumi un rekomendācijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai	Atzīme par institūcijas prasību izpildi
Lūdzam izvērtēt 491.p. 3.apakšp. izdalīto ainavisko ceļu un ainavu veidu iekļaušanas lietderību TIAN bez attiecīga grafiskā attēlojuma teritorijas plānojumā. Papildus DAP norāda, ka dabas aizsardzības plāns nav normatīvais akts, ar kuru nosaka novada vērtīgās ainavas, kā tas norādīts 491.p. 4.apakšp.	Pašvaldība Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2035.g. telpiskās attīstības perspektīvā definētām īpašām ainavu telpām, kuru attīstības pamatu veido to kultūras, dabas un ainavu potenciāls, izstrādājot ainavu tematiskos plānojumus (arī ainavu plānu vai ainavu sadaļa kādā projektā, detālplānojumā vai lokālplānojumā – turpmāk šajā apakšnodaļā uzskaitījums netiek dots un prasības attiecināmas uz jebkuru no šeit minētiem dokumentiem, kuru mērķis ir ainavu apzināšana un uzturēšana) var noteikt īpašus nosacījumus to apsaimniekošanai saskaņā ar TIAN 7.1. apakšnodaļas nosacījumiem.
522.-524.p. attiecībā uz Teiču dabas rezervāta teritorijai noteiktajiem izmantošanas nosacījumiem nav norādīts normatīvais akts, kas pamato norādītos nosacījumus.	Sagatavojot pilnveidoto teritorijas plānojuma redakciju, no TIAN teksta izņemtas atsauces uz konkrētiem LR normatīviem aktiem, kas ievērojami neatkarīgi no to pieminēšanas apbūves noteikumos. Daļēji saglabātas atsauces lapas kājēnē, tikai informatīvos nolūkos par šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Ja kāds no šiem normatīvajiem aktiem zaudē spēku vai tajā veikti grozījumi, tas nav uzskatāms par teritorijas plānojuma grozījumiem un arī nav veicamas izmaiņas šajās informatīvajās norādēs – skat. TIAN lietošanas pamācības 3.punktu.
525.p. iekļautajā tab. par Teiču dabas rezervāta teritorijas zonējuma un robežu attēlošanu lūdzam pievienot apzīmējumu regulējamā režīma zonai, kā arī turpmāk to piemērot visā plānojuma grafiskajā daļā. Pārvalde norāda, ka šajā punktā un visā grafiskajā daļā nepieciešams labot rezervāta ārējās robežas apzīmējumu uz rezervāta aizsargjoslu, jo pašlaik visā grafiskajā daļā ir vienāds nosaukums divām atšķirīgām līnijām.	 TEIČU DABAS REZERVĀTA STINGRĀ REŽĪMA ZONA TEIČU DABAS REZERVĀTA DABAS PARKA ZONA REGULĒJAMĀ REŽĪMA ZONA TEIČU DABAS REZERVĀTA AIZSARGJOSLA
<u>Grafiskā daļa</u>	
Plānojuma grafiskajā daļā iesakām atkārtoti izvērtēt izstrādāto karšu kvalitātes atbilstību lietotāju vajadzībām, kā arī atbilstību 16.10.2012. MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 21.p. prasībām	Grafiskā daļa ir pilnveidota atbilstoši MKN Nr.711 prasībām. Kartogrāfiskā materiāla (topogrāfiju) kvalitāte, aktualitāte un mēroga noteiktība atbilst pašvaldības prasībām
Teritorijas funkcionālā zonējuma plānos ir iezīmēts mikroliegums, kura apzīmējums nav iekļauts apzīmējumu sadaļā, un kurš savukārt nav attēlots Varakļānu novada īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē. Pieņemot, ka tas nav attēlots, jo izveidots klinšu ērgļa aizsardzībai. Nepieciešams šo mikroliegumu attēlot arī Varakļānu novada īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē, norādot, ka tas izveidots īpaši aizsargājama putna aizsardzībai, norādot konkrēto sugu.	Precizēta nepilnība un mikroliegums klinšu ērgļa aizsardzībai attēlots arī Varakļānu novada īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē, norādot, ka tas izveidots īpaši aizsargājama putna aizsardzībai, nenorādot sugu.
ĪADT kategorijas – dabas liegumu attēlojumam plānotās (aļļautās) izmantošanas kartēs ir jāpiemēro vienāds apzīmējums, kas būtu skaidri saredzams kartes lietotājiem.	Kartēs katrai no ĪADT izmantota sava krāsa, tāpat kā tas izmantots īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē, lai nerastos nesaiste starp kartēm.
Varakļānu novada īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē ir attēlota dabas lieguma „Lubāna mitrājs” daļa, kas savukārt nav attēlota nevienā no plānotās (aļļautās) izmantošanas kartēm, tāpēc nepieciešams to attēlot, norādot arī attiecīgo dabas lieguma zonējumu atbilstoši 02.10.2009. MK noteikumiem Nr.135 „Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.	Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” daļa, kas atrodas Varakļānu novadā atbilstoši MK noteikumiem Nr.135 „Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” attēlota plānotās (aļļautās) izmantošanas kartē un Varakļānu novada īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē.

Atzinumā ietvertie priekšlikumi un rekomendācijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai	Atzīme par institūcijas prasību izpildi
Apzīmējumu sadaļā kartēm ir iekļauts aizsargjoslu ap purviem apzīmējums – bieza zaļa līnija, kas savukārt nav nekur attēlota kartēs, piemēram, ap Teiču purvu ir apvilktas divas līnijas, kas nav iekļautas apzīmējumos. Nav saprotami lietotie apzīmējumi un to attēlojums.	Precizēti apzīmējumi purvu aizsargjoslām, zaļa līnija –purva aizsargjosla attēlo aizsargjoslu Lielmaņu purvam, kas atrodas starp Stirieni un Varakļāniem Autoceļa A12 kreisajā pusē
Varakļānu novada īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē ir attēloti sarkani punkti, bet to nozīme nav atšifrēta apzīmējumu sadaļā.	Dzēsts apzīmējums sarkani punkti Varakļānu novada īpaši aizsargājamo teritoriju un objektu kartē
Dažviet kartē nav nosakāma Teiču dabas rezervāta robeža, kas vietām pāriet bordo krāsas līnijā, kura ir grūti identificējama pēc apzīmējumiem.	Labota nepilnība, padarot līniju, kas apzīmē Teiču dabas rezervāta robežu vizuāli viegli nolasāmu
Grafiskajā daļā piemērotie topogrāfiskās pamatnes apzīmējumi ir grūti izšķirami kartogrāfiskajā materiālā (piemēram, ceļi, ūdensteces, vietvārdi), kā arī maldinoši – pārpurvotām zemēm apzīmējums ir balts plankums un kartes lietotāji var saprast, ka visas kartē neiekļāstās teritorijas ir pārpurvotas zemes.	Labotas nepilnības uzrādīti topogrāfiskie apzīmējumi, kas ir viegli izšķirami
<u>Vides pārskata projekts</u>	Labojumi vai precizējumi netiek prasīti
Veselības inspekcija, Vidzemes kontroles nodaļa	
<u>Paskaidrojuma raksts un vides pārskata projekts</u>	
Normatīvais akts – MK noteikumi Nr.454 „Peldvietu higiēnas prasības” – zaudējis spēku	Labots
Vidzemes plānošanas reģiona	
<u>TIAN</u>	
7.1.nod. norādīts, ka izstrādāts Varakļānu novada ainavu plāns, tomēr Teritorijas plānojuma materiāliem dokuments nav pievienots.	Apbūves noteikumu 7.1. apakšnodaļas ievads izteikts sekojoši: Pašvaldība Varakļānu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2035.g. telpiskās attīstības perspektīvā definētām īpašām kultūrvēsturiskām un ainavu telpām, kuru attīstības pamatu veido to kultūras, dabas un ainavu potenciāls, izstrādājot tematiskos plānojumus (arī ainavu plānu vai ainavu sadaļu kādā projektā, detālplānojumu vai lokālplānojumu, kā arī tematisko plānojumu – turpmāk šajā apakšnodaļā projektu izstrādes veidu uzskaitījums netiek dots un prasības attiecināmas uz jebkuru no šeit minētiem dokumentiem, kuru mērķis ir ainavu apzināšana un uzturēšana) var noteikt īpašus nosacījumus to apsaimniekošanai saskaņā ar TIAN 7.1. apakšnodaļas nosacījumiem.
Sniegt skaidrojumu terminam „Lielferma”, kas lietots TIAN. Lūdzam skaidrot atšķirību starp fermu un lielfermu.	Termins „Lielferma” aizstāts ar normatīvos aktos lietotiem mājlopu un mājputnu intensīvas audzēšanas komplekss, kā tas iekļauts likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”
5.9.nod. norādīts, ka Vēja elektrostacijas atļauts izvietot ražošanas, tehniskās apbūves teritorijās un lauksaimniecības teritorijās, tomēr tālāk zonējumā atrodamas <i>Jauktas komerciālās un ražošanas teritorijas un Lauku teritorijas</i> . Lūdzam precizēt.	Apbūves noteikumu 5.9. apakšpunkts izteikts sekojoši – punkti, kuros minētas zonas: Jebkura veida kurināmā un jaudas koģenerācijas stacijas atļauts izvietot Lauku zemju teritorijā, Rūpnieciskās apbūves un Tehniskās apbūves teritoriju zonā. Vēja elektrostaciju būvniecība nav atļauta: 267.1. īpaši aizsargājamo dabas teritorijās un to aizsargjoslās, ja tādas noteiktas un aizsargājamo dabas objektu aizsargjoslās, aizsargjoslu mežu teritorijās; 267.2. valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu aizsargjoslās. Vēja elektrostaciju izmantošana būvju nodrošināšanai ar enerģiju ir atļauta, ievērojot, ka: 268.1. vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu virs 20 kW, atļauts izvietot Lauku zemju teritorijā, izņemot Mazdārziņu

Atzinumā ietvertie priekšlikumi un rekomendācijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai	Atzīme par institūcijas prasību izpildi
	teritorijas, Rūpnieciskās apbūves un Tehniskās apbūves teritoriju zonās ārpus Varakļānu pilsētas un Kokaru, Stimienes un Murmastienes ciemiem, bet ne mazāk kā 200 m attālumā no jebkuras dzīvojamās ēkas, izņemot dzīvojamo ēku īpašumā, uz kura atrodas vēja ģenerators, ja vien nav saņemta nekustamā īpašuma īpašnieka rakstiska piekrišana, saskaņā ar TIAN 3.5.apakšpunkta nosacījumiem. 268.2. vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu līdz 20 kW atļauts izvietot 268.1. apakšpantā minētajās teritorijās un Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijās visā novadā, ievērojot šādus nosacījumus: 268.3. vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu līdz 20 kW, atļauts izvietot Lauku zemju teritorijā, Publiskās apbūves teritorijā, Rūpnieciskās apbūves un Tehniskās apbūves teritoriju zonā, bet ne mazāk kā 50,0 m attālumā no jebkuras dzīvojamās vai publiskās ēkas, izņemot dzīvojamo ēku īpašumā, uz kura atrodas vēja elektrostacija.
2.6.1.nod. 68.p. norādīts, ka Tūrisma attīstībai nozīmīgās teritorijās, jāparedz ainaviski pievilcīgos skatupunktus un gar autoceļiem izvietojot skatu torņus un lakumus, informācijas stendus, auto stāvlaukumus un citus tūrisma infrastruktūras objektus, tomēr grafiskajā materiālā šādas teritorijas nav attēlotas, līdz ar to nav saprotams uz kurām teritorijām šāds noteikums attiecas.	Nemot vērā, ka kopš 19.10.2012. spēkā esošie Ministru kabineta noteikumi Nr.711 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 26.punktu atsevišķas 1.redakcijas Apbūves noteikumu daļas un punkti ir izņemti.
Ieteicams neatsaukties uz spēku zaudējušie normatīvajiem aktiem, piemēram, MK noteikumi Nr.779 "Derīgo izrakteņu ieguves kārtība", MK noteikumi 367 "Noteikumi par detālplānojuma izstrādes līgumu un detālplānojuma izstrādes un finansēšanas kārtību". Lai novērstu atsauces uz spēku zaudējušiem normatīvajiem aktiem, aicinām izņemt atsauces uz konkrētiem Ministru kabineta noteikumiem.	Sagatavojot pilnveidoto teritorijas plānojuma redakciju, no TIAN teksta izņemtas atsauces uz konkrētiem LR normatīviem aktiem, kas ievērojami neatkarīgi no to pieminēšanas apbūves noteikumos. Daļēji saglabātas atsauces lapas kājenē, tikai informatīvos nolūkos par šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Ja kāds no šiem normatīvajiem aktiem zaudē spēku vai tajā veikti grozījumi, tas nav uzskatāms par teritorijas plānojuma grozījumiem un arī nav veicamas izmaiņas šajās informatīvajās norādēs – skat. TIAN lietošanas pamācības 3.punktu.
<u>Grafiskā daļa un TIAN</u>	
Lūdzam precizēt lietotos apzīmējumus (gan pilno nosaukumu, gan burtu apzīmējumu) grafiskajā materiālā un TIAN, jo daudzviet tie lietoti dažādi. Piemēram, grafiskajā materiālā <i>Dabas apstādījumu teritorijas DA</i> , bet TIAN <i>Dabas pamatnes teritorijas- DP.</i> , grafiskajā materiālā <i>Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas DzM</i> , bet TIAN <i>Mazstāvu apbūves teritorijas Dz R</i> , turklāt nav skaidri tālāk lietoti saīsinājumi <i>DzS1;DzS2</i> u.tml. Šādas nekonsekvences plānojumā ir daudzviet. Lūdzam novērst.	Precizēti apzīmējumi un saīsinājumi, grafiskajā materiālā netiek lietoti saīsinājumi DzS1 un DzS2, tie nav iekļauti arī TIAN
TIAN lietotie apzīmējumi Satiksmes infrastruktūras objektu teritorijām TS, netiek attēloti grafiskajā materiālā, turklāt lietotais burtu apzīmējums TIAN un grafiskajā materiālā ir dažāds. Grafiskajā materiālā netiek lietots Dzelzceļa teritorijas apzīmējums	Grafiskajā materiālā dzelzceļa līnijai lietots apzīmējums melna raustīta (pārtraukta līnija) TIAN burtu apzīmējums nav noteikts tikai grafiskais apzīmējums
<u>Vides pārskata projekts</u>	Labojumi vai precizējumi netiek prasīti
VMD Centrālvidzemes virsmežniecība	
<u>Vides pārskata projekts</u>	
4.13.nod. jānosauc pēc iespējas lielāks ūdensobjektu skaits un to parametri. Tas nepieciešams pie virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas.	Teksts precizēts, norādot visas ūdensnotekas, kuru garums pārsniedz 5 km vai baseins ir lielāks par 10 km².

Atzinumā ietvertie priekšlikumi un rekomendācijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai	Atzīme par institūcijas prasību izpildi
7.nod. – ar teritorijas plānojuma īstenošanu saistītie vides aspekti – norādīts, ka „lai mazinātu iespējamo ainavas degradāciju nebūtu pieļaujamas kailcirtes gar ceļiem...”. Šāds ieteikums ir rekomendējošs, bet normatīvie akti to nenosaka.	Teksts precizēts
AS „Latvijas Valsts meži” Ziemeļlatgales mežsaimniecība	
15.lpp. sadaļā par mežsaimniecībai izvirzītajiem mērķiem izslēgt punktu: „optimizēt dažādu meža tipu aizņemto platību proporciju”, jo nav skaidrs kas ar to domāts un kā to panākt	Dzēsts
36.lpp. pēdējo rindkopu izteikt šādā redakcijā: „Valsts meža apsaimniekošanas funkcijas novada teritorijā īsteno AS „Latvijas valsts meži” un VARAM Dabas aizsardzības pārvalde”	Teksts precizēts
36.lpp. un 37.lpp. izņemt meža augšanas apstākļu tipu sadalījumu Ziemeļlatgales mežsaimniecībā, jo tas neattiecas tikai uz Varakļānu novadu	Teksts precizēts
37.lpp. izslēgt 4.14.nod. pēdējo rindkopu, jo mežu aizsargjoslu ap Varakļānu pilsētu jānosaka novada domei	Teksts precizēts
54.lpp. pēdējā rindkopā izslēgt teikumu: „lai mazinātu iespējamo ainavas degradāciju nebūtu pieļaujamas kailcirtes gar ceļiem...”. Šāds ieteikums ir rekomendējošs, bet normatīvie akti to nenosaka.	Teksts precizēts

Institūciju atzinumos minēti ieteikumi un labojumi veikti galvenokārt teritorijas plānojuma saistošajai daļai (grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi TIAN), attiecīgi papildinot arī vides pārskatu.

3.5. Ziņojums par teritorijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanu

Varakļānu novada teritorijas plānojuma un vides pārskata pilnveidošanai pieņemts attiecīgs Varakļānu novada domes lēmums, ar kuru jā sagatavo plānojuma pilnveidotā redakcija, ievērojot institūciju atzinumus, kā arī publiskās apspriešanas rezultātus. Pilnveidotā redakcija sagatavota, izvērtējot publiskās apspriešanas rezultātus un 21 institūciju atzinumu, kā arī apspriešanas laikā saņemtos piecus iesniegumus.

Izteiktie priekšlikumi dokumentu pilnveidē izvērtēti, ņemot vērā priekšlikuma pamatojumu, pašvaldības attīstības stratēģiskos mērķus, kā arī ievērojot pēctecības principu (līdzšinējie pagastu un pilsētas teritorijas plānojumi, apstiprinātie detālplānojumi, uzsāktie projekti, pieņemtie pašvaldības lēmumi u.tml.). Vides pārskatā veiktie labojumi ir redakcionāli.

4. DABAS APSTĀKĻU UN RESURSU RAKSTUROJUMS

4.1. Ģeogrāfiskais novietojums un vispārējs novada raksturojums

Varakļānu novads atrodas Austumvidzemē, Vidzemes plānošanas reģionā. Novada administratīvais centrs ir Varakļānu pilsēta, kas atrodas 206 km attālumā no Rīgas. Citi lielākie Vidzemes, Zemgales un Latgales reģiona centri atrodas salīdzinoši tuvu Varakļāniem: Madona – 55 km; Jēkabpils – 60 km; Rēzekne – 50 km; Daugavpils – 110 km. Novada teritoriju šķērso Transeiropas transporta tīkla Austrumu - Rietumu koridors jeb autoceļš A12 (E22) Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova). Varakļānu novads ziemeļos robežojas ar Madonas novadu, bet dienvidos ar Riebiņu novadu. Austrumos atrodas Viļānu un Rēzeknes novads, bet rietumos Krustpils novads.

4.-1.attēls. Varakļānu novada novietojums

Attēla pamatne: <http://en.wikipedia.org>

Kopējā novada teritorija aizņem turpat 278 km². Varakļānu novads pēc platības ir piektais mazākais Vidzemes reģionā. Savukārt pēc iedzīvotāju skaita novads ir septītais mazākais Vidzemes reģionā (dati 2012.gada sākumā). Starp novadā ietilpstošajām administratīvajām teritorijām pēc iedzīvotāju skaita lielākā ir Varakļānu pilsēta, bet pēc platības lielāko daļu teritorijas aizņem Murmastienes pagasts. 2012.gada sākumā saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem Varakļānu novadā dzīvoja 3 823 iedzīvotāji. Varakļānu pilsētā

dzīvo vairāk nekā puse (54,5%) novadā dzīvojošo. Citas lielākās apdzīvotās vietas ir Varakļānu un Murmastienes pagastu lielākie ciemi – Murmastiene, Kokari, Stirniene.

4.-1.tabula. Varakļānu novada teritorijas platība un iedzīvotāju skaits 2012.g. sākumā

Varakļānu novads	tajā skaitā:		
	Varakļānu pilsēta	Varakļānu pagasts	Murmastienes pagasts
277,9 km ²	5,3 km ²	99,3 km ²	173,3 km ²
3 823 cilv.	2 083 cilv.	903 cilv.	837 cilv.

Avots: Valsts reģionālās attīstības aģentūra

Pēdējo piecu gadu periodā (2007.-2011.gads) iedzīvotāju skaits ir sarucis visos pagastos. Lielākais iedzīvotāju skaita sarukums vērojams Varakļānu pagastā (-9,5%) un Murmastienes pagastā (-10,3%). Iedzīvotāju skaita izmaiņas vismazāk skārušas Varakļānu pilsētu (-5,5%).

4.2. Teritorijas attīstības vēsture

Varakļānu nosaukums vēsturisko dokumentos pirmoreiz minēts 1483.gadā, kā Livonijas ordeņa mestra Bernta fon der Borha dzimtai piederošs zemes īpašums. Nosaukuma izcelsme saistīta ar Lubānas zemienes līdzenajām pļavām, kas tiek sauktas par klāniem. Kādreiz šajās pļavās augošie grīšļi atvasaras saules atspīdumā bijuši vara krāsā un vietējie iedzīvotāji pļavas saukuši par vara klāniem. Vēlāk, kad te radās apdzīvota vieta, iedzīvotāji to nosauca par Varakļāniem³⁴.

1784.gadā Varakļāni jau minēti kā miests. 1789. gadā Grāfs Borhs pēc itāļu arhitekta Vinčenco Macoti projekta Varakļānos uzcēla mūra pili un pie tās ierīkoja plašu parku. 18.gs. beigās Varakļānos darbojās trīs veikali un baznīca. Tā kā Varakļāni atradās pie galvenā tirdzniecības ceļa, kas veda no Rēzeknes uz Rīgu, tad šeit uzplauka tirdzniecība. Pēc Latgales pievienošanas Krievijai (1772.g.), Varakļāni ietilpa Rēzeknes apriņķī. Pēc dzimtbūšanas atcelšanas Varakļāni kļuva par pašvaldības centru⁵. 1928.gadā Varakļāniem tika piešķirtas pilsētas tiesības. Padomju varas gados Varakļānos mainījās saimniecības struktūra – no tirdzniecības pilsētas tā tika pārveidota par nelielu rūpniecības centru. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas Varakļāni ir viena no Vidzemes reģiona mazpilsētām.

Savukārt Varakļānu un Murmastienes pagasti pirmoreiz minēti 19.gs beigās. Tomēr kā administratīvas teritorijas pagasti izveidoti pēc 2. Pasaules kara. Padomju perioda administratīvi teritoriālo pārkārtojumu gaitā abu pagastu teritorijas vairākkārt mainījušas gan statusu, gan nosaukumus. Kopš 1990.gada līdz 2009.gadam pastāvēja Varakļānu pagasts ar administratīvo centru Kokaru ciemā un Murmastienes pagasts ar administratīvo centru Murmastienē. Kopš 2009.gada administratīvi teritoriālās reformas abi pagasti kopā ar Varakļānu pilsētu veido Varakļānu novadu⁶⁷.

³ Avots: Iltnere, A. (red.) (2002) Varakļānu pagasts. Enciklopēdija „Latvijas pagasti” 2.sējums. Rīga: „Preses nams”, 648 lpp.

⁴ Avots: Iltnere, A. (red.) (1999) Varakļāni. Enciklopēdija „Latvijas pilsētas”. Latvijas Pašvaldību savienība. Latvijas Pilsētu savienība. Rīga: Apgāds „Preses nams”, 590 lpp.

⁵ Avots: Varakļānu pilsētas teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam (2007). SIA „Metrum”.

⁶ Avots: Iltnere, A. (red.) (2002) Murmastienes pagasts. Enciklopēdija „Latvijas pagasti” 2.sējums. Rīga: „Preses nams”, 648 lpp.

⁷ Avots: Iltnere, A. (red.) (2002) Varakļānu pagasts. Enciklopēdija „Latvijas pagasti” 2.sējums. Rīga: „Preses nams”, 648 lpp.

4.3. Varakļānu novadu raksturojošās informācijas kopsavilkums

Pamatinformācija, kas raksturo Varakļānu novadu ir labs ģeogrāfiskais novietojums pie nozīmīgiem valsts un reģiona autoceļiem, kā arī salīdzinoši labi sasniedzami lielāki Vidzemes (Madona), Latgales (Rēzekne) un Zemgales (Jēkabpils) reģiona centri. Novadā izteikts apdzīvojuma, administratīvais un pakalpojumu centrs ir Varakļānu pilsēta. Pārējā teritorijā iedzīvotāju izvietojumus ir vienmērīgs. Negatīvās tendences ir iedzīvotāju skaita sarukums un sastāva novecošanās, kas raksturīga visiem valsts reģioniem, izņemot Pierīgu. Novada teritorijas rietumu daļā atrodas plaši Teiču purva masīvi. Pārējā novada teritorijā dominē lauksaimniecībai un mežsaimniecībai piemērota zemes lietojuma veidu struktūra.

Galvenie rādītāji	Varakļānu novads
Platība	278 km ²
Iedzīvotāju skaits 2012.g. sākumā	3 823 cilv.
Iedzīvotāju skaits tautas skaitīšanā 2011.g. 1.martā	3 560 cilv.
Iedzīvotāju blīvums 2012.g. sākumā	13,8 cilv./km ²
Iedzīvotāju skaita izmaiņas pēdējā piecgadē (2007.-2012.g.)	-6,8%
Dabiskais pieaugums 2011.g.	-24 cilv.
Ilgtermiņa migrācijas saldo 2011.g.	-33 cilv.
Darbspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars 2012.g. sākumā	62,3%
IIN ieņēmumi pašvaldības budžetā uz 1 iedzīvotāju 2011.g.	155,2 LVL
NĪN ieņēmumi pašvaldības budžetā uz 1 iedzīvotāju 2011.g.	20,0 LVL
Bezdarba līmenis 2013.g. sākumā (janvāris)	12,4%
Nozīmīgākie valsts galvenie autoceļi	A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas rob.
Nozīmīgākie reģionālie autoceļi	P84 Madona - Varakļāni
Kaimiņu pašvaldības	Krustpils novads
	Madonas novads
	Rēzeknes novads
	Riebiņu novads
	Vīļānu novads

Avots: www.vraa.gov.lv; www.nva.lv; www.csb.gov.lv

Novada teritorijas dienvidu daļu šķērso nozīmīgs dzelzceļa transporta koridors, kas tiek izmantots pasažieru un kravas pārvadājumiem starp Latviju un Krieviju. Ārpus novada teritorijas, bet tiešā tuvumā atrodas lielākais Latvijas ezers – Lubāns. Novads ziemeļaustrumos robežojas ar Lubāna hidrotehnisko sistēmu (Meirānu kanāls), kas izveidota, lai mazinātu Lubāna plūdu apdraudējumu.

4.4. Novada teritorijas fiziogēogrāfiskais raksturojums

Varakļānu novads atrodas Austrumlatvijas zemienē, kas ir viens no lielākajiem Latvijas dabas rajoniem (aizņem 16,7% Latvijas teritorijas)⁸. Novada teritorijas ziemeļaustrumu mala atrodas zemienes Lubānas līdzenumā, bet pārējā daļa, ieskaitot Teiču purvu, Jersikas līdzenumā. Austrumlatvijas zemienei raksturīgi viļņoti un plakani, vietām pauguroti līdzenumi. Novada teritoriju nešķērso lielas ūdensteces. Lielākās Varakļānu novada ūdenstilpes (ezeri) atrodas Teiču purvā novada rietumu daļā. Teiču purvs ir Latvijas lielākais purvs, aizsargājama dabas teritorija un viens no lielākajiem mitro ekosistēmu kompleksiem Baltijā. Lielāko daļu Teiču purva aizņem augstais jeb sūnu purvs⁹.

4.5. Klimatiskie apstākļi

Galvenie faktori, kas ietekmē Varakļānu novada teritorijas klimatu un laika apstākļus, ir Mērenās joslas Atlantiskās gaisa masas un ar tām saistītie cikloni. Novads atrodas Lubāna zemienes un Latgales augstienes klimatiskajā rajonā¹⁰. Tas ir Latvijas viskontinentālākais un siltākais rajons. Klimatiskajam rajonam raksturīgs līdzens reljefs un vienmērīga mežainība, kas nosaka klimata vienmērīgumu. Klimatam raksturīgas noturīgas ziemas ar biezu sniega segu (25-35 cm). Tas ir vidēji mitrs un viens no sausākajiem rajoniem Latvijā – vidējais gada nokrišņu daudzums svārstās no 550 līdz 600 mm. Gada vidējā temperatūra ir aptuveni 5,5°C, janvāra vidējā temperatūra ir aptuveni -7,0°C, bet jūlijā apmēram 17,0°C¹¹. Aktīvo temperatūru summa ir viena no visaugstākajām Latvijā. Bezsala periods vidēji ilgst 130 – 140 dienu, bet aktīvās veģetācijas periods 133 – 140 dienu¹².

4.6. Ģeomorfoloģiskā uzbūve, augsnes

Teritorijas ģeomorfoloģisko uzbūvi nosaka zemienēm raksturīgās reljefa formas. Lubānas līdzenumā, t.sk. Varakļānu novada teritorijā, izplatīta reljefa forma ir flūtingi – savstarpēji paralēli, garenstiepti, lēzeni vaļņi, kas orientēti ledāja kustības virzienā. Vaļņu garums iespējams līdz 20 km, bet platums no 200 m līdz 2 km. Savukārt relatīvais augstums svārstās no 5 līdz 15 m. Flūtingu uzbūvē sastopami smilšaini, grantaini, aleirītiski un mālaini nogulumi¹³. Lubāna līdzenumam raksturīgs samērā blīvs ūdensteču tīkls, kā arī sastopami daudz purvu (galvenokārt zemā tipa purvi). Tādējādi teritorijā izplatītas purvu augsnes, velēnu glejauksnes uz māla cilmiežiem, kā arī vāji un vidēji podzolētās velēnu podzolaugsnes uz smilšmāla un mālsmilts cilmiežiem. Teritorijai raksturīgs pārsvarā augsts gruntsūdens līmenis¹⁴.

Jersikas līdzenumā arī izplatīti flūtingu lauki, strap kuriem reljefa pazeminājumos izveidojušies purvi. Savukārt Varakļānu – Stirnienes līnijā izveidojusies osveida formas izspieduma vaļņi, kas orientēti paralēli ledāja kustības virzienam. Osu sastāvā sastopama

⁸ Avots: Zelčs, V. (1994) Austrumlatvijas zemiene. Enciklopēdija „Latvijas daba” 1.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 255 lpp.

⁹ Avots: Krauklis, I. (1998) Teiču purvs. Enciklopēdija „Latvijas daba” 5.sēj. Rīga: „Preses nams”, 255 lpp.

¹⁰ Avots: Kalniņa, A. (1995). Klimatiskā rajonēšana. Enciklopēdija „Latvijas daba” 2.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 255 lpp.

¹¹ Avots: Markots, A. (1995) Lubāna līdzenums. Enciklopēdija „Latvijas daba” 3.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 255 lpp.

¹² Avots: Zelčs, V. (1995). Jersikas līdzenums. Enciklopēdija „Latvijas daba” 2.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 255 lpp.

¹³ Avots: Ancāne, I. (2000) Dabas ģeogrāfija. Skaidrojošā vārdnīca. Apgāds Zvaigzne ABC, 335 lpp.

¹⁴ Avots: Markots, A. (1995) Lubāna līdzenums. Enciklopēdija „Latvijas daba” 3.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 255 lpp.

smilts, grants un oļi ar laukakmeņu piejaukumu. Varakļānu – Stirnienes osu grēda radusies ledāja nošķēluma plaisā¹⁵.

Augsnes īpašības ir nozīmīgs faktors, kas nosaka zemes lietojuma veidu atšķirības noteiktā teritorijā. Varakļānu novads atrodas Austrumlatvijas līdzenuma augšņu rajona Lubāna un Jersikas līdzenuma apakšrajonos¹⁶. Augšņu cilmiežus galvenokārt veido māla, morēnas mālsmilts un smilšmāla nogulumi, reljefa pazeminājumos un pārmitrās teritorijās – kūdra. Teritorijas ar apgrūtinātiem noteces apstākļiem domunē velēnu glejaugsnis, velēnpodzolētās glejaugsnis un purvu augsnes, bet vietās ar labākiem drenāžas apstākļiem sastopamas velēnu podzolaugsnis¹⁷.

4.7. Ģeoloģiskās uzbūves raksturojums

Varakļānu novada, tāpat kā visas Latvijas teritorijas, ģeoloģiskās uzbūves pamatelementi ir kristāliskais pamatklintājs un nogulumieži. Kristāliskais pamatklintājs un tā ģeoloģiskā uzbūve ir mazāk pētīta nekā nogulumieži. Dziļi esošajiem kristāliskā pamatklintāja iežiem ir maza nozīme teritorijas fiziskās struktūras, un ainavas veidošanā, kā arī novada telpiskās attīstības plānošanā, jo tos sedz bieza pirmskvartāra un kvartāra nogulumiežu sega.

Kristālisko pamatklintāju pārsedz pirmskvartāra nogulumu sega, ko veido ķīmiskās izgulsnēšanās un klastiskie (drupu) ieži. Pirmskvartāra nogulumu sastāvā sastopami gan smilšaini aleirolīti un gravelīti, gan māli, kvarca smilšakmeņi, kaļķakmeņi, dolomīti un dolomītmerģeļi.

Kvartāra nogulumi izplatīti visā novada teritorijā un tiem raksturīgs salīdzinoši mazs segas biezums, kas vidēji mainās no 5-6 m līdz 10-15 m. Kvartāra segas glacigēnos nogulumus veido morēnas smilšmāls un mālsmilts, tos pārsedz gan limnoglaciālie nogulumi (smilts, aleirīti, māls), gan fluvioglaciālie ledāja kušanas ūdeņu veidotie nogulumi, gan arī pēcdeduslaikmeta aluviālie un purvu nogulumi¹⁸.

Kvartāra nogulumu segas uzbūve ir vienkārša, jo sastāv no pēdējā – Latvijas leduslaikmeta un pēcdeduslaikmeta jeb holocēna veidojumiem. Latvijas leduslaikmetā veidojušies glacigēnie, fluvioglaciālie un limnoglaciālie nogulumi.

Glacigēnie nogulumi (morēna) sastāv no brūnas un sarkanbrūnas mālsmilts un smilšmāla ar grants un oļu piejaukumu, vietām ar atsevišķiem laukakmeņiem. Morēna veido gandrīz vienlaidu segu, kas klāj devona iežus. Morēnas biezums svārstās no 1 līdz 4 m. Atsevišķās vietās novada teritorijā morēna atsedzas zemes virspusē.

Fluvioglaciālie nogulumi (ledāja kušanas ūdeņu straumju veidojumi) veido Varakļānu – Stirnienes osu grēdu. Nogulumi sastāv galvenokārt no smilts, grants, granšainas smilts un oļiem, arī no laukakmeņiem. Osu grēdu centrālajā daļā parasti ir rupjākais materiāls, bet to malās bieži sastop smalkgraudainas, vietām aleirītiskas smilts iegulas ar aleirītu

¹⁵ Avots: Zelčs, V. (1995). Jersikas līdzenums. Enciklopēdija „Latvijas daba” 2.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 255 lpp.

¹⁶ Avots: Āva, R. (1994) Augšņu rajonēšana. Enciklopēdija „Latvijas daba” 1.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 255 lpp.

¹⁷ Avots: Nikodemus, O., Krūmiņš, R., Zvaigzne, E. (1998) Augšņu karte. Enciklopēdija „Latvijas daba” 6.sēj. Rīga: „Latvijas enciklopēdija”, 598 lpp.

¹⁸ Avots: Ābolīņš, O., Kuršs, V. (2000) Latvijas ģeoloģiskā karte M 1:200 000, 34. un 44. lapa. Rīga: Valsts ģeoloģijas dienests, 68 lpp.

starpsslāņiem. Fluvioglaciālo veidojumu biezums svārstās no 5-6 m līdz 10-15 m. Ar šiem nogulumiem saistītas smilts-grants atradnes.

Limnoglaciālos nogulumus (stāvošu ledāja kušanas ūdeņu veidojumi) veido māli, aleirīti, retāk smalkgraudaina un aleirītiska smilts, kas pārklāj morēnu. Šie nogulumi parasti sasniedz 2-3 m biezumu.

Pēcdeduslaikmeta (holocēna) nogulumus pārstāv purvu un upju veidojumi. Purvu nogulumi sastopami reljefa pazeminājumos galvenokārt novada dienvidu un rietumu daļā, kā arī gar ziemeļaustrumu robežu. Aluviālie upju darbības nogulumi – smilts, aleirītiska smilts, vietām ar plānām aleirītu un kūdras vai dūņu starpkārtām izplatīts visu upju ielejās. To biezums ir neliels (1-2 m)¹⁹.

4.8. Hidroģeoloģiskais raksturojums un pazemes ūdeņu resursi

Varakļānu novada centralizētās un decentralizētās ūdensapgādes vajadzībām galvenokārt tiek izmantots Pļaviņu ūdens horizonts (D_{3pl}). Tas ieguļ 25 līdz 32 m dziļumā un tā biezums parasti ir 35-38 m. Horizontu galvenokārt veido dolomīti, nereti plaisaini dolomīti, vietām ar merģeļa starpkārtām. Horizontā ir ļoti bagātīgi pazemes ūdeņu krājumi nav novērotas līmeņu svārstības pazemes ūdeņu ieguves rezultātā, izņemot tiešā urbuma tuvumā. Pļaviņu ūdens horizonta nelielais ieguluma dziļums nosaka to, ka horizonts ir cieši saistīts ar atmosfēras nokrišņiem. Ar Pļaviņu ūdens horizontu hidrauliski saistīti ir arī seklāk iegulošie Daugavas un Salaspils ūdens horizonti, veidojot vienotu Pļaviņu – Daugavas ūdens kompleksu. Pazemes ūdeņu plūsmas virziens šajā kompleksā ir vērsts uz ziemeļrietumiem. Pļaviņu horizonta pazemes ūdeņu dabiskā aizsardzība no potenciālā virszemes piesārņojuma ir mainīga un atkarīga no kvartāla nogulumu (morēnas smilšmāla) biezuma un seklāk iegulošo mālu un merģeļu starpslāņu biezuma²⁰.

Saskaņā ar tehnisko izpēti²¹ Pļaviņu – Daugavas ūdens komplekss ir optimālākais ūdens horizonts centralizētās ūdensapgādes vajadzībām Varakļānu novadā, jo iežu filtrācijas īpašības ir labas un pazemes ūdeņu krājumi ir ievērojami – urbumiem ir lieli īpatnējie debīti. Tāpat arī ūdens kvalitāte ir laba un tas spēj nodrošināt nepieciešamo ūdens daudzumu.

Atbilstoši izpētei, Pļaviņu ūdens horizonta galvenie raksturlielumi ir šādi:

- tas ir artēzisko ūdeņu horizonts, pazemes ūdens statistiskie līmeņi jaunās ūdensgūtnes rajonā ir tuvu zemes virspusei;
- horizonta produktīvos slāņus veido dolomīti ar labām filtrācijas īpašībām;
- lieli urbumu debīti, nereti 10-30 l/sek., pie līmeņa pazeminājuma līdz 1m, ko apstiprina ilgstoša horizonta ekspluatācijas pieredze;
- vidējais urbumu dziļums ir 50-60 m;
- dabīgā ūdens kvalitāte atbilst dzeramā ūdens prasībām, izņemot paaugstināto dzelzs (līdz 0,5 mg/l) saturu ūdenī;

¹⁹ Avots: Misāns J., Meirons Z., Rutka D. (2006) Īss pārskats par Varakļānu pagasta ģeoloģisko uzbūvi un zemes dziļu resursiem. Rīga: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 20 lpp.

²⁰ Avots: Varakļānu pilsētas teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam (2007). SIA „Metrum”.

²¹ Avots: Varakļānu pilsētas ūdensapgādes avotu tehniskā izpēte un ekspluatācijai pieejamo pazemes ūdeņu krājumu izvērtējums (2005). SIA „Geo Consultants”.

- horizonta ūdeņi ir relatīvi aizsargāti no virszemes piesārņojuma, jo seklāk iegulošo vāji caurlaidīgo iežu slāņu biezums ir vidēji ir 5 m, bet ūdens horizontā nav konstatētas piesārņojuma pazīmes.

4.-2.tabula. Saldūdens atradne Varakļānu novadā (Varakļānu pilsētā)

Nr	Atradnes nosaukums	Ūdens horizonts	Atradnes statuss	Krājumu sadalījums		Izpētes gads	Ūdensgūtnes aizsargjoslas		
				Izpētītie (A)	Novērtētie (N)		Stingrā režīma	Bakterio-loģiskā	Ķīmiskā
1.	Varakļāni	D _{3pl}	neizmanto	630 m ³ /dnn	234 m ³ /dnn	2005	30 – 50 m	Nav nepieciešama	284 ha

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Kā alternatīvs ūdens horizonts centralizētai ūdensapgādei Varakļānu novadā var tikt uzskatīts Gaujas – Amatas ūdens komplekss. Amatas ūdens horizonts (D_{3am}) iegul zem Pļaviņu ūdens horizonta 65 līdz 70 m dziļumā. Varakļānu apkārtnē Amatas ūdens horizontu veidojošie ieži ir ļoti labi apūdeņoti un satur bagātīgus pazemes ūdeņu resursus, bet netiek izmantoti. Zem Amatas ūdens horizonta 85 līdz 95 m dziļumā iegul Gaujas ūdens horizonts (D_{3gj}). Abi horizonti veido vienotu Gaujas – Amatas ūdens horizontu, kas satur bagātīgus pazemes ūdeņu krājumus, bet tiem raksturīgs augstāks dzelzs saturs. Pazemes ūdeņu plūsma horizontā ir vērsta uz rietumiem, dienvidrietumiem. Gaujas ūdens horizonts Varakļānu novadā netiek izmantots kā ūdensapgādes avots un nav sagaidāms, ka nākotnē tiks ierīkoti urbumi šajā horizontā, jo patērētāju vajadzības pilnībā var nodrošināt Pļaviņu – Daugavas ūdens komplekss, kurā ir arī lētāk ierīkot ūdensapgādes urbumus.

4.9. Mūsdienu ģeoloģisko procesu raksturojums

Galvenās mūsdienu ģeoloģisko procesu izpausmes novada teritorijā ir saistītas ar pārpurvošanās procesiem, kā arī ar upju ģeoloģisko darbību. Salīdzinoši plānā kvartāra nogulumu sega un līdzenais reljefs novada teritorijā apgrūtina virszemes noteci un sekmē teritorijas pārpurvošanos. Pārpurvošanās procesi noris ļoti lēni un aptuvenais kūdras uzkrāšanās temps purvos ir 1 mm/gadā. Pārpurvošanās procesi var izpausties arī lokāli – vietās, kur cilvēku darbības rezultātā (nepareiza būvniecība) ir traucēta dabiskā notece.

Procesi, kas saistīti ar upju ģeoloģisko darbību, norisinās to ielejās. Upju ieleju erozijas un akumulācijas procesi, galvenokārt, izpaužas krastu noārdīšanās, mainot upes šķēršprofilu. Tie ir vieni no dinamiskākajiem eksogēnajiem procesiem Latvijā. Erozijs izraisa arī ar gultnes izskalošanu, kuras rezultātā izskalotais materiāls akumulējas upes ielejā lejpus pa straumi. Procesi, kas saistīti ar upju ģeoloģisko darbību Varakļānu novadā nav izteikti jo teritoriju nešķērso lielas ūdensteces, tai raksturīgs līdzens reljefs ar nelielu upes kritumu un lēnu tecējumu. Tomēr arī mazāku upju ielejās krastu (sānu) erozijas procesi pastiprinās palu laikā un paaugstināta nokrišņu daudzuma periodā, kad paaugstinās upes ūdens līmenis un pieaug straumes ātrums. Sānu erozijas procesi raksturīgi vietās, kur upju gultne nav mākslīgi iztaisnota.

Kopumā novada inženierģeoloģiskos apstākļus var raksturot kā labvēlīgus saimnieciskai darbībai. Īpaši labvēlīgi tie ir iecirkņos, kur tuvu zemes virspusei atsedzas ledāja nogulumi

(morēna). Savukārt, nelabvēlīgi apstākļi būvniecībai ir teritorijās, kur vērojami pārpurvošanās procesi. Pirms uzsākt būvdarbus novada teritorijā ieteicams veikt inženierģeoloģisko izpēti un noteikt hidroģeoloģiskos apstākļus.

4.10. Derīgie izrakteņi

Varakļānu novadā sastopamie derīgie izrakteņi ir smilts un grants, māls, dolomīts un kūdra. Saskaņā ar LVĢMC Latvijas derīgo izrakteņu atradņu un prognozēto resursu laukumu reģistra datiem, Varakļānu novadā pavisam atrodas 18 derīgo izrakteņu atradnes un iegulas. Vienpadsmit no tām ir būvmateriālu izejvielu atradnes, bet 7 ir kūdras atradnes.

Darbības derīgo izrakteņu ieguvē Varakļānu novadā jāveic saskaņā ar likumu „Par zemes dzīlēm” un tiem pakārtotajiem MK noteikumiem (Nr.570 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” un Nr.696 „Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtība”), kā arī ievērojot dabas aizsardzību regulējošo normatīvo aktu kārtību, t.sk. likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” prasības.

4.10.1. Būvmateriālu izejvielu atradnes

Saskaņā ar Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) sniegto informāciju, Varakļānu novada teritorijā pilnīgi vai daļēji atrodas 5 smilts-grants un smilts atradnes, 4 smilts atradnes, kā arī pa vienai dolomīta un māla atradnei – kopā 11 būvmateriālu izejvielu atradnes.

Smilts un smilts-grants materiāls ir visplašāk izplatītais un biežāk tautsaimniecībā izmantotais derīgais izraktenis Latvijā. Smilti un granti saturošā materiāla iegulas plaši sastopamas arī Varakļānu novadā. Novadā esošās smilts un grants atradnes kopumā ir ar nelieliem krājumiem un tām ir vietēja nozīme. Atradnēs iegūstamais smilts un grants materiāls galvenokārt izmantojams būvniecībā, ceļu būvē, rekonstrukcijā un uzturēšanā. Grants un smilts ir dabisks irdens, vairāk vai mazāk noapaļotu iežu un minerālu graudu sakopojums. Tīra smilts dabā ir plaši izplatīta, bet grants bez smilts piemaisījuma sastopama ļoti reti. Tāpēc augstvērtīgāka materiāla ieguvei šajās atradnēs ieteicama materiāla kvalitātes uzlabošana, to skalojot.

4.-3.tabula. Smilts-grants un smilts atradnes Varakļānu novadā

Nr.	Administratīvā teritorija	Atradnes nosaukums	Atradnes statuss	Derīgā izrakteņa veids	Krājumi tūkst. m ³	Kategorija	Izpētes gads	Izmantošana
1.	Varakļānu pag.	Silakrogs	Neizmanto	smilts	27,33	A	2003	Ceļu būvei
				smilts-grants	26,52	A	2003	
					677,40	P	1973	
2.	Varakļānu pag.	Kluši	Neizmanto	smilts-grants	46,50	A	1969	Ceļu būvei
3.	Varakļānu pag.	Stirniene	Neizmanto	smilts	0,00	A	1988	Būvniecībai, ceļu būvei
				smilts-grants	263,00	A	1988	
4.	Varakļānu pag.	Tornis	Izmanto	smilts	0,00	A	2011	Ceļu būvei
				smilts-grants	95,34	A	2011	

Nr.	Administratīvā teritorija	Atradnes nosaukums	Atradnes statuss	Derīgā izrakteņa veids	Krājumi tūkst. m ³	Kategorija	Izpētes gads	Izmantošana
5.	Varakļānu pag.	Aizkalniešu karjers	Neizmanto	smilts-grants	155,80	A	2010	Ceļu būvei
6.	Varakļānu pag.	Grantāji	Neizmanto	smilts	213,80	A	2007	Ceļu būvei
7.	Varakļānu pag.	Stradiņi	Neizmanto	smilts	1 092,00	A	2005	Ceļu būvei
8.	Murmastienes pag.	Bārbaļi	Neizmanto	smilts	241,55	A	2001	Ceļu būvei
9.	Murmastienes pag.	Pededzes	Izmanto	smilts	62,50	A	2010	Ceļu būvei

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Kā redzams tabulā, tad tikai divas smilts un grants atradnes šobrīd tiek izmantotas. Atsevišķu atradņu izmantošana nav iespējama, jo, piemēram, pusi Klušu atradnes teritorijas aizņem kapsēta. Savukārt atsevišķas atradnes, kā, piemēram, Silakrogs un Stirniene jau daļēji ir izstrādātas iepriekšējos gados. Perspektīvās atradņu ekspluatācijas nodrošināšanai nepieciešama pievadceļu uzlabošana un iegulu materiālu šķirošanas iekārtu atjaunošana. Tāpat perspektīvā smilts un grants materiāla ieguve būtu jākoncentrē lielākajās atradnēs, kur esošie krājumu inženierģeoloģiskie un hidroģeoloģiskie apstākļi ir izpētīti vai novērtēti pēc analogijas ar tuvumā izpētītajām atradnēm. Derīgo izrakteņu ieguvei nelielajās atradnēs jāvērtē ietekme uz ainavas struktūru.

Vienīgā dolomīta atradne Varakļānu novadā atrodas Varakļānu pagastā. Atradne pētīta 1964.gadā, bet krājumi novērtēti kā prognozētie derīgo izrakteņu resursi.

4.-4.tabula. Dolomīta atradne Varakļānu novadā

Nr.	Administratīvā teritorija	Atradnes nosaukums	Atradnes statuss	Derīgā izrakteņa veids	Krājumi (P kategorija) tūkst.m ³	Izpētes gads	Izmantošana
1.	Varakļānu pag.	Varakļāni-dolomīts	Neizmanto	Dolomīts	181 997,21 tūkst.m ³	1964	Šķembām, kaļķu ražošanai, dekoratīvajam akmenim

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Varakļānu dolomīta atradne iekļauta vienā no lielākajiem prognozēto dolomītu krājumu laukumiem Latvijā. Atradnē iekļauta 28,13 km² liela teritorija, kuras izpētei izmantoti 7 urbumu dati. Retā urbumu tīkla dēļ ar 2003.gada 12.septembra Valsts ģeoloģijas dienesta Derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanas komisijas sēdes lēmumu Varakļānu atradnes krājumu kategorija pazemināta uz P kategoriju, līdz ar to tā pārdēvēta par prognozēto krājumu laukumu. Varakļānu novada teritorijā atradne aizņem 18,17 km² lielu platību. Derīgo izrakteni laukumā veido Daugavas svītas dolomīti, kam izdalāmas divas slāņkopas, kuras atdala 0,3-0,5 m bieza dolomītmerģeļa starpkārta. Derīgā slāņa kopējais biezums mainās no 2,7 līdz 10,3 m, vidēji 6,5 m. Segkārtu veido kvartāra nogulumi – morēnas mālsmilts, māls, smilts, vidējais tās biezums – 3,8 m. Dolomīts pētīts kā izejviela šķembu un būvkaļķu ražošanai. Praktiski viss dolomīta slānis iegul zem pazemes ūdens līmeņa. Lai organizētu dolomīta ieguvu, Varakļānu laukumā nepieciešams veikt izpētes darbus atbilstoši A vai N kategorijas krājumu noteikšanai.

Vienīgā māla atradne Varakļānu novadā atrodas Varakļānu pagastā. Limnoglaciālās izcelsmes māla atradne pētīta 1964.gadā ar mērķi iegūt izejmateriālus ķieģeļu un drenu cauruļu ražošanai.

4.-5.tabula. Māla atradne Varakļānu novadā

Nr.	Administratīvā teritorija	Atradnes nosaukums	Atradnes statuss	Derīgā izrakteņa veids	Krājumi (A kategorija)	Izpētes gads	Izmantošana
1.	Varakļānu pag.	Varakļāni-māls	Neizmanto	Māls	570,60 tūkst.m ³	1964	Ķieģeļiem, drenu caurulēm, būvkeramikai

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Atradnes derīgā slāņa biezums sasniedz 7,9 m, bet vidēji ir 4,1 m. Segkārtu veido tikai augsnes slānis. Māls pētīts kā izejviela ķieģeļu un drenu cauruļu ražošanai. Atradnē 14,2 ha platībā aplēsts 588,6 tūkst.m³ A kategorijas māla krājumu. Atradni līdz 1962.gadam izstrādāja. Krājumu atlikums atradnē 1964.gadā, kad tā izslēgta no Derīgo izrakteņu krājumu bilances, ir 570,6 tūkst.m³.

4.10.2. Kūdras atradnes.

Kūdra arī ir plaši sastopams derīgais izraktenis Varakļānu novadā, jo teritorijā raksturīga purvu izplatība. Varakļānu novada teritorijā zināmās kūdras atradnes nav pietiekami izpētītās un neviena no tām netiek izmantota.

4.-6.tabula. Lielākās kūdras atradnes Varakļānu novadā

Nr.	Administratīvā teritorija	Atradnes nosaukums	Atradnes statuss	Izmantošana
1.	Varakļānu pag.	Nr.16209	Neizmanto	Lauksaimniecībā (mēslojums)
2.	Varakļānu pag.	Leimaņu	Neizmanto	Lauksaimniecībā (mēslojums)
3.	Varakļānu pag.	Malmutas, Zamaru, Lielstrodu	Neizmanto	Lauksaimniecībā (mēslojums), pakaiši, kurināmais
4.	Murmastienes pag.	Lielsalas, Islienās, Teiču daļa	Neizmanto	n.d.
5.	Murmastienes pag.	Nr.16204	Neizmanto	Lauksaimniecībā (mēslojums)
6.	Murmastienes pag.	Silagals	Neizmanto	Lauksaimniecībā (mēslojums), pakaiši
7.	Murmastienes pag.	Nr.16206	Neizmanto	Lauksaimniecībā (mēslojums), pakaiši, kurināmais

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Informācija par zināmajām kūdras atradnēm ir aptuvena un nepilnīga, bet iegulu robežas teritorijas plānojumā attēlotas ļoti shematiski, jo nav detalizētas informācijas par iegulu izplatības robežām.

Varakļānu novadā esošās kūdras iegulas pārsvarā veido zemā tipa kūdra, bet Leimaņu purvā arī augstā tipa kūdra. Kūdras biezums mainās no dažiem centimetriem līdz 2,6 m. Visām atradnēm krājumi aprēķināti atbilstoši P kategorijai. Kūdras saimnieciskā izmantošana saistīta ar tās kvalitāti, kuru raksturo kūdras pelnainība, sadalīšanās pakāpe, mitrums, sastāvs un iegulas tips. Tradicionālie kūdras izmantošanas veidi ir pakaiši, augsnes mēslošana, kā arī izmantojot kā kurināmo. Visu novadā esošo atradņu kūdra ir izmantojama

lauksaimniecībā augsnes mēslošanai. Taču atradnes nav rekomendējamas tālākai izpētei salīdzinoši nelielā kūdras dziļuma un mazo krājumu dēļ. Tāpat daļa šo atradņu atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

4.11. Zemes resursi

Varakļānu novada kopējā platība ir 278 km². Novada zemes lietojuma struktūras analīzei izmantoti Valsts zemes dienesta dati par zemes lietošanas veidiem un nekustamā īpašuma objektu lietošanas mērķu grupām 2012.gada sākumā. Dati neietver pašvaldībai piekritīgos zemes starpgabalus un rezerves zemes fondā iekļautos zemes starpgabalus, tāpēc novada kopplatība var atšķirties no iepriekš norādītās.

4.-7.tabula. Zemes lietošanas veidu struktūra Varakļānu novadā

Zemes lietošanas veids	2012.g. (ha)	Īpatsvars no kopplatības
Lauksaimniecībā izmantojama zeme	13 245,1	47,8%
Meži	6 222,5	22,5%
Krūmāji	511,8	1,8%
Purvi	5 749,4	20,7%
Ūdens objektu zeme	595,2	2,1%
Zeme zem ēkām un pagalmiem	319,6	1,2%
Zeme zem ceļiem	434,8	1,6%
Pārējās zemes	629,9	2,3%
Kopā	27 708,3	100,0%

Avots: Valsts zemes dienests

Tabulā redzams, ka turpat pusi Varakļānu novada teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Mežu īpatsvars ir tikai nedaudz virs 20%. Gandrīz tikpat aizņem purvu teritorijas, kuru augstais īpatsvars saistīts ar Teiču purvu, kas aizņem plašas teritorijas novada rietumu daļā. Apbūves teritorijas kopā aizņem 2,8%. Ūdens objektu zemes aizņem gandrīz tikpat – 2,1% novada kopējās platības.

Novada nekustamā īpašuma objektu lietošanas mērķu grupu sadalījums atspoguļo zemes izmantošanu atbilstoši tās noteiktajam lietošanas mērķim. 2012.gada sākumā novadā bija 3 815 zemes vienības. Atbilstoši nekustamā īpašuma lietošanas mērķim tās iedalītas 13 grupās atšķirīgiem izmantošanas mērķiem.

4.-8.tabula. Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma objekta lietošanas mērķu grupām

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	2012.g.		Īpatsvars no kopplatības
	Zemes vienību skaits	Platība (ha)	
Lauksaimniecības zeme	2 705	16 795,0	60,61%

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	2012.g.		Īpatsvars no kopplatības
	Zemes vienību skaits	Platība (ha)	
Mežsaimniecības zeme un ĪADT, kurās aizliegta saimnieciskā darbība ar normatīvo aktu	105	10 107,9	36,48%
Ūdens objektu zeme	2	1,3	0,00%
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	8	21,7	0,08%
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	22	95,1	0,34%
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	571	146,9	0,53%
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	41	20,4	0,07%
Komerscābiedrības objektu apbūves zeme	25	7,5	0,03%
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	39	48,4	0,17%
Ražošanas objektu apbūves zeme	53	68,6	0,25%
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	222	376,9	1,36%
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	21	7,9	0,03%
Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis nav norādīts	1	10,7	0,04%
Kopā	3 815	27 708,3	100,00%

Avots: Valsts zemes dienests

Pēc nekustamā īpašuma objekta lietošanas mērķu sadalījuma 60% zemes īpašumu noteiktais izmantošanas veids ir lauksaimniecība. Lauksaimniecības zemju vidējā platība novadā ir 6,2 ha. Mežsaimniecība kā noteiktais nekustamā īpašuma lietošanas mērķis ir 36,5% novadā esošo zemes īpašumu.

4.12. Lauksaimniecības zemes un meliorācija

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta datiem lauksaimniecības zemes Varakļānu novadā aizņem turpat pusi novada teritorijas kopplatības (47,8%). Izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes apkopotos 2010.gada Lauksaimniecības skaitīšanas datus, raksturoti izmantotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) veidi Varakļānu novadā.

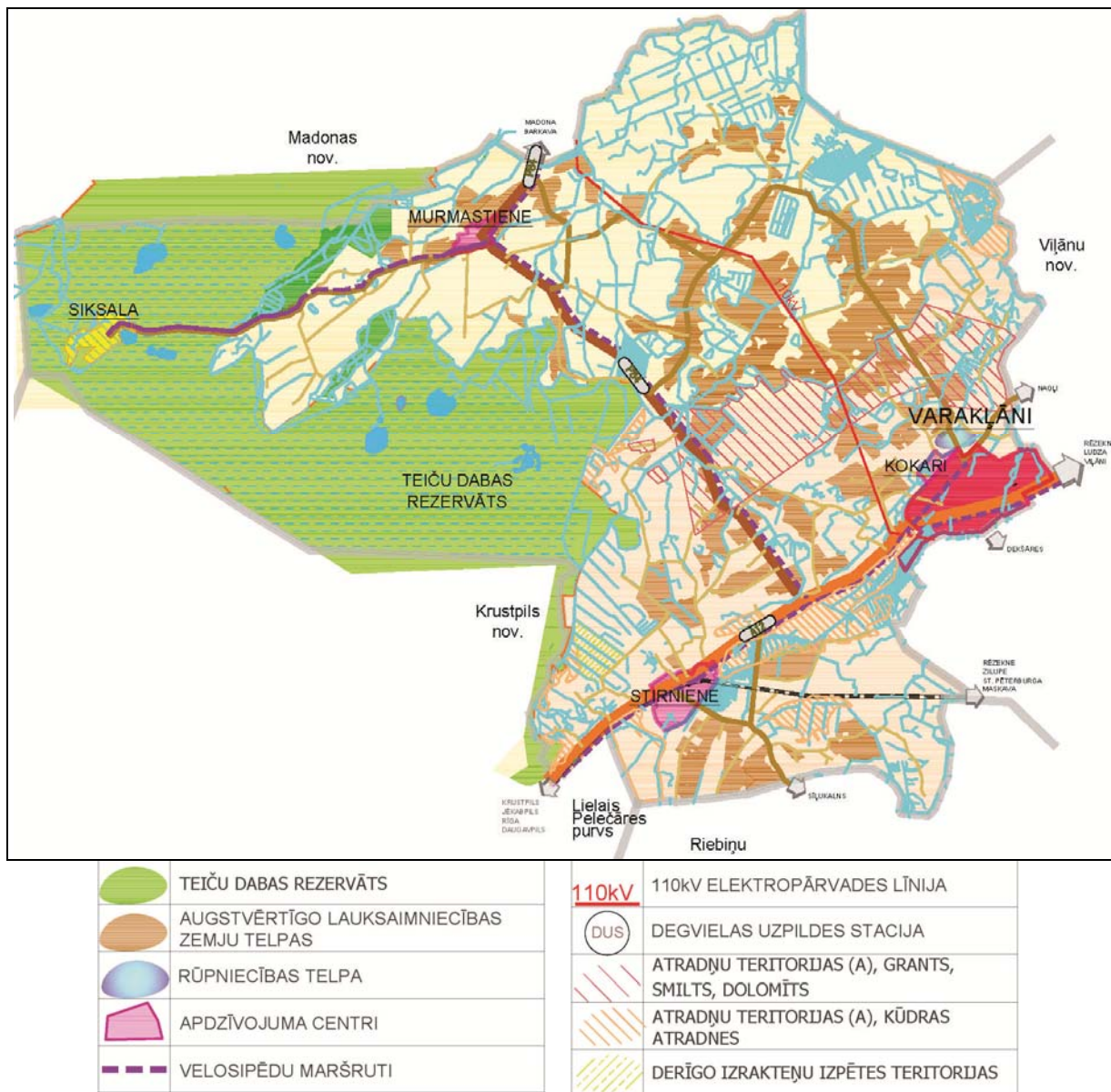
4.-9.tabula. Izmantotās LIZ veids Varakļānu novadā

LIZ izmantošanas veids	Aizņemtās platības 2010.g.	
	ha	%
Aramzeme	7 456	62,3
Ilggadīgie stādījumi	26	0,3
Pļavas un ganības	4 395	36,7
Piemājas dārziņš	89	0,7
Kopā	11 966	100,0

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Visa lauksaimniecībā izmantojamā zeme novadā netiek apstrādāta, tāpēc izmantotās LIZ platības ir mazākas par kopējo LIZ platību. Salīdzinot ar VZD datiem par lauksaimniecības zemēm, redzams, ka apmēram 1 300 ha no lauksaimniecībai derīgās zemes novadā netiek izmantotas. Tabulā redzams, ka izmantotās LIZ sadalījuma struktūrā 2010.gadā dominē aramzemes, kā arī pļavas un ganības. No visām aramzemēm 92,6% novadā aizņem sējumi (6 909 ha), pārējās platības ir atstātas papuvē. Savukārt no ganībām un pļavām produkcijas ieguvei tiek izmantoti 3 832 ha jeb 87,2%

4.-2.attēls. Nozīmīgākie dabas resursi Varakļānu novadā

Lielākās LIZ platības Varakļānu novadā atrodas Murmastienes pagastā. Lauksaimniecībā izmantojamo zemju kvalitātes novērtējums Varakļānu novadā caurmērā ir līdzvērtīgs vidējam novērtējumam valstī (37,2 balles). Varakļānu pagastā saskaņā ar 2008.gada datiem LIZ novērtējums bija 37 balles, bet Murmastienes pagastā – 40 balles. Lauksaimniecībā

izmantojama zeme pagastā ir auglīga. Salīdzinoši labais kvalitatīvo īpašību novērtējums ļauj lauksaimniecībā izmantojamo zemi vērtēt kā nozīmīgu saimnieciskās darbības attīstības resursu Varakļānu novadā.

Lauksaimniecībā izmantojamo zemju kvalitāti pozitīvi ietekmē meliorācijas, kas izveidotas un apkalpo lielu daļu novada lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Varakļānu pagastā meliorēti 4 676 ha, bet Murmastienes pagastā – 6 655 ha. Kopumā novadā meliorēti aptuveni 85% lauksaimniecībā izmantojamo zemju. Jāatzīmē, ka meliorācijas sistēmu tīkla un būvju darbības ilgums tiek prognozēts līdz 50 gadiem, bet meliorācijas sistēmu izbūve novadā tika uzsākta 20.gs. 50.-to gadu pirmajā pusē. Informācija par meliorācijas sistēmu tīkla un būvju kopšanu, renovāciju un rekonstrukciju ir nepilnīga, tāpēc nav iespējams novērtēt to patieso stāvokli. Daudzviet ekspluatācijas pasākumi ir bijuši neapmierinoši. Tāpēc nepieciešama meliorācijas sistēmu tīkla un būvju rekonstrukcija vai renovācija.

Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas prasības, un ekspluatācijas aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm noteiktas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos, ievērojot normatīvo aktu prasības.

Varakļānu novadā nav izbūvētas polderu sistēmas.

4.13. Virszemes ūdensobjekti

Varakļānu novads atrodas Daugavas baseina apgabalā, kas aizņem 27 062 km² jeb 42% no Latvijas teritorijas. Daugava ir viena no desmit lielākajām Baltijas jūras baseina upēm un tā šķērso triju valstu – Krievijas, Baltkrievijas un Latvijas – teritorijas. Daugavas upes baseina apgabalu veido dabīgas un cilvēka radītas ūdensteces un ūdenstilpes. Varakļānu novadā ietilpst četri Daugavas baseina apgabala virszemes ūdensobjekti – Meirānu kanāls, Isliena, Nereta un Ūša (Oša).

Daugavas baseina apgabalā ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2009.-2015.gadam, ar mērķi uzlabot baseinā esošos ūdensobjektu stāvokli un līdz 2015.gadam censties sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti visos baseina virszemes objektos. Tas ir reģionāla mēroga plānošanas dokuments ūdeņu aizsardzības un ilgtspējas nodrošināšanai. Apsaimniekošanas plānā noteikto pasākumu izpilde ir saistoša visām juridiskām un fiziskām personām baseina apgabalā.

Sekojošā tabulā apkopota pamatinformācija par lielākajiem Varakļānu novada virszemes ūdensobjektiem.

4.-10.tabula. Lielākie virszemes ūdensobjekti Varakļānu novadā

Ūdensobjekta (ŪO) nosaukums	ŪO Kods	Sateces baseins novadā	Ekoloģiskā kvalitāte	Riski				
				Būtiski ietekmēts ŪO	Plūdu apdraudējums	Punktveida piesārņojuma slodze	Izkliedētā piesārņojuma slodze	Morfoloģiskā slodze
Meirānu kanāls	D441 SP	103,47 km ²	augsta	●	●			●
Isliena	D439	21,87 km ²	slikta		●	●	●	

Ūdensobjekta (ŪO) nosaukums	ŪO Kods	Sateces baseins novadā	Ekoloģiskā kvalitāte	Riski				
				Būtiski ietekmēts ŪO	Plūdu apdraudējums	Punktveida piesārņojuma slodze	Izkliedētā piesārņojuma slodze	Morfoloģiskā slodze
Nereta	D473	0,06 km ²	laba					●
Ūša (Oša)	D478 SP	1,04 km ²	laba					●

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2009.-2015.gadam

Daugavas baseina apgabalā liela daļa virszemes ūdensteču ir regulētas lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai padomju gados, lai iegūtu piemērotākas – sausākas – platības. Informācija par Varakļānu novada lielākajām valsts nozīmes ūdensnotekām apkopota sekojošā tabulā.

4.-11.tabula. Valsts nozīmes meliorācijas sistēmas Varakļānu novadā*

Nr.	Ūdens saimnieciskā iecirkņa kods	Nosaukums	Baseina platība (km ²)	Kopējais garums (km)	t.sk. regulētais garums Madonas rajonā (km)	Ekspluatācijā pieņemšanas gads
1.	4232	Isliena	102,0	24,90	14,80	1965
2.	4234	Meirānu kanāls	673,0	24,82	24,82	1960
3.	42346	Lisiņa	166,4	18,83	18,83	1960
4.	423466	Dirīte	65,4	13,32	10,32	1967
5.	4234662	Grāna grāvis	19,9	7,93	5,14	1960
6.	423468	Inčāres strauts	19,9	5,16	5,16	1966
7.	42348	Teicija	79,7	18,31	18,31	1965
8.	423481	Briežu grāvis	21,0	11,05	11,05	1965
9.	423492	Malmuta	205,6	28,55	4,77	1965
10.	4234922	Strodauka (Komorsta)	29,4	6,83	4,10	1966
11.	4234924	Kažova	60,1	13,77	4,10	1961
12.	42349241	Kokaru	2,6	6,91	5,60	1961
13.	42349242	Varakļānu strauts	32,0	12,58	5,60	1965

*ūdensnotekas, kuru garums pārsniedz 5 km vai baseins ir lielāks par 10 km²

Avots: MK rīkojums Nr.328 „Par valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu nodošanu valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” valdījumā”

Saskaņā ar tabulu nozīmīgākās novada ūdensteces ir Meirānu kanāls, Malmuta, Isliena, Lisiņa un Teicija. Pārējās ūdensteces ir mazākas un to garums nepārsniedz 15 km, bet baseina laukums 50 km².

Novada teritorijā atrodas 10 ezeri. Visi ezeri robežojas ar Teiču purvu. Ezeru platība svārstās no 1,5 ha līdz 36,0 ha. Daži no ezeriem – Tolkājas, Verteža un Aukas – ir beznotekes.

4.-12.tabula. Lielāko ezeru morfometriskais raksturojums Varakļānu novadā*

Nr.	Ezera nosaukums	Ezera tips	Absolūtais augstums, m v.j.l.	Platība (ha)	Maksimālais dziļums (m)	Vidējais dziļums (m)
1.	Islienas	Diseitrofs	104,6	11,2	2,0	1,0
2.	Lielais Murmasts	Distrofs	105,4	29,4	1,7	0,8
3.	Lisiņš	Diseitrofs	103,3	33,5	1,2	0,6
4.	Aukas	Distrofs	104,9	5,3	4,7	4,3
5.	Mazais Murmasts	Distrofs	105,1	1,5	2,0	n.d.
6.	Siksalas	Diseitrofs	109,9	14,6	6,4	3,4
7.	Tolkājas	Distrofs	111,4	14,3	7,5	5,2
8.	Vertezis	Distrofs	n.d.	18,6	6,4	4,2
9.	Mindaugu	Distrofs	n.d.	36,0	4,1	1,4
10.	Vaboles	Diseitrofs	n.d.	5,8	1,0	n.d.

Avots: Teiču rezervāta dabas aizsardzības plāns

4.14. Meži

Varakļānu novadā meži aizņem aptuveni piekto daļu (22,5%) novada teritorijas. Meža apsaimniekošanas un izmantošanas uzraudzību un kontroli veic Valsts meža dienesta Centrālvidzemes virsmežniecība. Savukārt valsts mežu apsaimniekošanas funkcijas novada teritorijā īsteno A/S „Latvijas valsts meži” un VARAM Dabas aizsardzības pārvalde.

Saskaņā ar Valsts meža dienesta 2011.gada apkopotajiem statistikas datiem meži Varakļānu novadā aizņem 6 034,9 ha. Kopā ar purviem, laucēm un citām teritorijām meža zemes veido 11 847,3 ha.

4.-13.tabula. Meža zemes sadalījums (ha) Varakļānu novada pagastos

Īpašuma forma	Varakļānu pilsēta	Varakļānu pagasts	Murmastienes pagasts	Kopā
Fizisko vai juridisko personu īpašums	30,0	1 388,5	981,4	2 399,9
Pašvaldības īpašums	13,4	0,0	0,9	14,3
Valsts īpašums	0,0	825,4	8 607,7	9 433,1
Kopā	43,4	2 213,9	9 590,0	11 847,3

Avots: Valsts meža dienests, Meža statistikas CD, 2011

Lielākās meža zemju platības (81%) Varakļānu novadā atrodas Murmastienes pagastā. Pēc īpašuma formas 20% novadā esošo meža zemju atrodas privātīpašumā, bet 79% atrodas valsts īpašumā. Mežs aizņem 51% visu meža zemju novadā, bet gandrīz tikpat lielu daļu jeb

47% veido purvi. Pārējās meža zemes aizņem lauces, pārplūstoši klajumi un infrastruktūras objekti.

Lielākās purvu teritorijas novadā atrodas Murmastienes pagastā, kurā iestiepjas daļa Teiču purva un Mindaugas purva. Savukārt Varakļānu pagastā atrodas vairāki nelieli purvi – Lielstrodu purvs, Leimaņu purvs un Krista purvs, bet pagasta DR malā iestiepjas Deigeļu purvs.

4.-14.tabula. Meža zemes sadalījums pēc lietojuma (ha) Varakļānu novadā

Īpašuma forma	Mežs	Purvi	Lauces	Pārplūstoši klajumi	Infrastr. objekti	Kopā
Varakļānu pilsēta	41,8	0,0	1,6	0,0	0,0	43,4
Varakļānu pagasts	2 016,6	120,9	46,0	12,4	18,0	2 213,9
Murmastienes pagasts	3 976,5	5 469,0	58,3	4,5	81,7	9 590,0
Novads kopā	6 034,9	5 589,9	105,9	16,9	99,7	11 847,3

Avots: Valsts meža dienests, Meža statistikas CD, 2011

Saimnieciski nozīmīgāko koku sugu (skuju koku) mežaudzes aizņem 33% no kopējās novada meža platības, bet lapu koku mežaudzes veido 67%. Lielākās platības starp skujkokiem attiecīgi aizņem priede 19,1% un egļe 13,8%. No lapu kokiem nozīmīgākās platības veido bērzu audzes (39,1%). Citas izplatītākās lapu koku sugas ir melnalksnis un apse, bet ievērojami mazāk izplatītas baltalkšņu audzes u.c. Pēc koksnes krājas dominē bērzs (38%) un priede (21%).

4.-15.tabula. Mežu sadalījums Varakļānu novadā pa valdošajām koku sugām

Valdošās sugas	Platība, ha	Īpatsvars (%) kopējā meža platībā	Koksnes krāja, m ³	Īpatsvars (%) kopējā koksnes krājā
Skuju koki	1 914,96	33,0	409 230	33,7
Cietie lapu koki	136,00	2,3	29 282	2,4
Mīkstie lapu koki	3 754,42	64,7	774 050	63,9
Kopā Varakļānu novadā	5 805,38	100,0	1 212 562	100,0

Avots: Valsts meža dienests, Meža statistikas CD, 2011

Saskaņā ar 04.02.2003. MK noteikumu Nr.63 "Mežu aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika" prasībām, meža aizsargjoslu ap pilsētu paredz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā novada dome, kuras administratīvajā teritorijā atrodas pilsēta. Atbilstoši minēto MK noteikumu prasībām pašvaldība informē meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju par aizsargjoslas robežām. Saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegtajiem nosacījumiem Varakļānu novada teritorijas plānojuma izstrādei un Meža valsts reģistra informāciju, meža aizsargjosla ap Varakļānu pilsētu atrodas Varakļānu pagastā divās zemes vienībās (kadastra

apzīmējums: 7094 004 0080; 7094 004 0081). Kopējā meža aizsargjoslas ap pilsētu platība ir 67,3 ha.

4.15. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Varakļānu novada bioloģisko daudzveidību nosaka teritorijas dabas apstākļu dažādība – reljefa formas, lauku un meža zemju mozaīkveida struktūra, upes, ezeri un purvi. Dabas apstākļu radīto dažādību pastiprina apdzīvoto vietu kultūrainavas. Varakļānu novada teritorijā atrodas vairākas vērtīgas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT), kas iekļautas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritoriju tīklā „Natura 2000”. Lielu daļu novada teritorijas aizņem Teiču rezervāts.

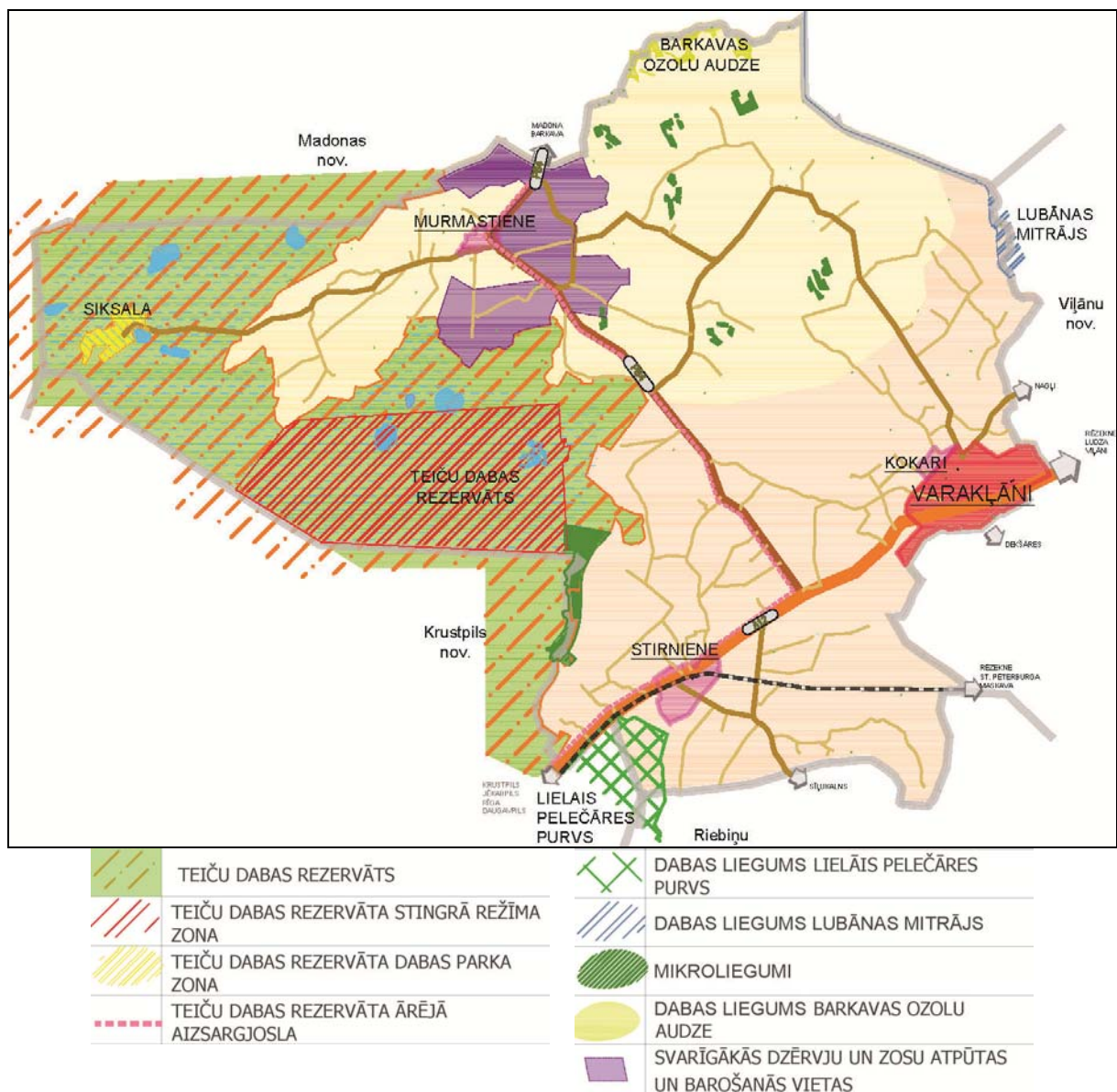
4.-16.tabula. Varakļānu novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

ĪADT nosaukums (administratīvā teritorija)	Aizsardzībā kopš	Dabas aizsardzības plāns	Normatīvais akts, kas nosaka aizsardzību un izmantošanu
Teiču dabas rezervāts (Murmastienes pagasts Varakļānu pagasts)	1982.g.	Ir (2006.- 2015.g.)	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.02.1993) „Teiču dabas rezervāta likums” (05.06.2008) MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (16.03.2010)
DL Barkavas ozolu audze (Murmastienes pagasts)	1957.g.	Ir (2007.- 2017.g.)	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.02.1993) MK noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” (15.06.1999) MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (16.03.2010)
DL Lielais Pelečāres purvs (Varakļānu pagasts)	1977.g.	Nav	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.02.1993) MK noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” (15.06.1999) MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (16.03.2010)
DL Lubāna mitrājs (Varakļānu pagasts)	2009.g. (1999.g.)*	Nav	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.02.1993) MK noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” (15.06.1999) MK noteikumi Nr.135 „Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (10.02.2009)

*Varakļānu novada teritorijā atrodas neliela daļa Lubānas un Sūļagala purva, kas ietilpst DL Lubānas mitrājs. DL Lubānas un Sūļagala purvs dibināts 1999.g.

Avots: Dabas aizsardzības pārvalde, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Novadā esošo ĪADT izmantošana un apsaimniekošana saskaņojama ar šo teritoriju apstiprinātajiem dabas aizsardzības plāniem un individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Ja dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, tad jāņem vērā vispārējie ĪADT aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Vērtīgiem biotopiem, kas atrodas ārpus minētajām ĪADT, ir izveidoti mikroliegumi. To aizsardzību regulē MK noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi (30.01.2001). Varakļānu novadā esošo mikroliegumu saraksts iekļauts Vides pārskata pielikumā. Pie citām ĪADT pieskaitāmi arī dabas pieminekļi – savrupi dabas veidojumi. Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi, piemēram, aizsargājamie koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi, un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība. Varakļānu novadā no dabas pieminekļiem sastopami tikai dižkoki, kas atrodas Varakļānu pils parkā. Aizsargājamo dižkoku saraksts ietverts vides pārskata pielikumā, bet novietojums precizēts teritorijas plānojuma grafiskajā daļā.

4.-3.attēls. Nozīmīgākās ĪADT Varakļānu novadā

Avots: Dabas aizsardzības pārvalde

4.15.1. Teiču dabas rezervāts

Teiču rezervāts ir lielākais dabas rezervāts Latvijā. Teiču purvs ir viens no lielākajiem neskartajiem sūnu purviem Baltijā. Teiču dabas rezervāts ir nozīmīgs:

- purvam specifisku un retu putnu sugu saglabāšanā;
- kā barošanās un atpūtas vieta migrējošiem ūdensputniem;
- mitrājiem raksturīgo augu sugu un biotopu saglabāšanā;
- daudzu bezmugurkaulnieku sugu eksistences nodrošināšanā.

Dabas rezervāts izveidots 1982.gadā un kopš 1994.gada ir ES nozīmes putniem nozīmīga vieta Latvijā, bet kopš 1995.gada starptautiskas nozīmes mitrājs. Kopš 2004.gada iekļauts Natura 2000 teritoriju sarakstā²².

Kopš 2011.gada rezervāta pārvaldi īsteno Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālā administrācija. Rezervāta teritorijā atļauts veikt ikgadējā darba plānā un dabas aizsardzības plānā paredzētos pētījumus un aizsardzības režīma nodrošināšanas pasākumus. Savukārt aizliegts veikt darbību, kurai ir vai var būt būtiska negatīva ietekme uz Rezervātu, tā ekosistēmām vai dabas procesiem tajā; būtiska negatīva ietekme uz dabiskajiem biotopiem, savvaļas dzīvnieku, augu un sēņu sugām un to dzīvotnēm vai savvaļas dzīvnieku populāciju vairošanos, atpūtu un barošanos, kā arī pulcēšanos migrācijas periodā; negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamiem biotopiem, īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm. Atļautās un aizliegtās darbības rezervātā ir specializētas plānojuma TIAN.

Saskaņā ar Teiču rezervāta dabas aizsardzības plānu, rezervāta teritorijā izdalītas vairākas izmantošanas zonas – stingrā režīma zona, regulēta režīma zona un dabas parka zona, kurā ietilpst Varakļānu novada apdzīvotā vieta Siksala un tās apkārtnē. Atbilstoši Teiču dabas rezervāta likumam ap rezervātu noteikta arī ārējā aizsargjosla. Aizsargjosla noteikta, lai mazinātu saimniecisko un antropogēno ietekmi uz rezervāta ekosistēmām. Tās ārējā robeža Varakļānu novadā iet gar valsts galveno autoceļu A12 (E22) Jēkabpils–Krievijas robeža (Terehova), un reģionālo autoceļu P84 Madona–Varakļāni ceļa zemes nodalījuma joslas malu, neiekļaujot ciemus, bet iekšējā robeža sakrīt ar rezervāta ārējo robežu.

4.15.2. Barkavas ozolu audze

Dabas liegums izveidots 1957.gadā. Daļa dabas lieguma teritorija atrodas gan Varakļānu novadā, gan arī Madonas novada Barkavas pagastā. 2004. gadā teritoriju iekļāva Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā Natura 2000. Dabas lieguma teritorija izveidota, lai aizsargātu Latvijā un Eiropā retu biotopu – jaukti ozolu, gobu, ošu meži upju palienēs (ES kods 91F0, Latvijas kods 1.12.) un daudzās teritorijā sastopamās dzīvnieku (bērzu briežvabole *Ceruchus chrysomelinus*, divkrāsainais sikspārnis *Vespertilio murinus*, apodziņš *Glaucidium passerinum*, baltmugurdzenis *Dendrocopus leucotos*, mazais ērglis *Aquila pomarina*, melnais stārķis *Ciconia nigra* u.c.) un augu (šultesa madara *Galium schultesii*, Jumstiņu gladiola *Gladiolus imbricatus*, mātīgā knīdija *Cnidium dubium* u.c.) sugas. Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2007.gada līdz 2017.gadam.

4.15.3. Lielais Pelečāres purvs

Varakļānu novada dienvidrietumu malā gar pašvaldības robežu atrodas neliela dabas lieguma „Lielais Pelečāres purvs” zona. Dabas liegums izveidots 1977.gadā. Teritorija ietver augsto purvu. Purva malās meži, kur ligzdo dažādu sugu dzeņi. Izcila putnu aizsardzības teritorija, sastopamas arī tādas aizsargājamās putnu sugas kā melnkakla gārgale, melnais stārķis, pelu klijāns, mednis, rubenis, mazais ērglis, pļavas lija u.c. Konstatētas arī ES Biotopu direktīvas sugas: lielais tritons un zirgskābeņu zilenītis.

²² Avots: Teiču rezervāta dabas aizsardzības plāns (2006). Teiču dabas rezervāta administrācija. Ļaudona, 53 lpp.

4.15.4. Lubāna mitrājs

Varakļānu novada ziemeļaustrumu malā pašvaldības pierobežā atrodas neliela dabas lieguma “Lubāna mitrājs” teritorija. Dabas liegums pašreizējās robežās ir izveidots 2009.gadā, tajā apvienojot 12 jau esošos dabas liegumus Lubāna ezera sateces baseinā. Dabas liegums „Lubāna mitrājs” izveidots, lai nodrošinātu Latvijas lielākā iekšzemes mitrāju kompleksa vienotu aizsardzību. Tas ir unikāls Eiropas un pasaules nozīmes dabas komplekss ar izcilu nozīmi daudzu īpaši aizsargājamo sugu populāciju un biotopu saglabāšanai. Lubāns un zivju dīķi ir viena no svarīgākajām caurceļojošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietām valstī, kā arī viena no piecām labākajām ligzdošanas vietām 29 Eiropas īpaši aizsargājamām putnu sugām. Kopumā teritorijā novērotas 224 putnu sugas, no tām 185 šeit ligzdo. Latvijas lielākais ezers – Lubāns ir biotopa dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju atradne. Lubāna mitrāja kompleksā ietilpst arī daudz aizsargājamu biotopu - upju palieņu pļavas, neskarti augstie purvi, purvaini meži, neskarti augstie purvi, boreālie (ziemeļu) meži, melnalkšņu staignāji un parkveida pļavas u.c.

Varakļānu novada teritorijā nedaudz iestiepjas Lubānas un Sūļagala purvs, kas ir nozīmīga purvu un purvainu mežu aizsardzības teritorija.

5. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS

Vides stāvokļa raksturojumā apkopoti dati par atmosfēras gaisa kvalitāti, dzeramā un virszemes ūdens kvalitāti, atkritumu apsaimniekošanu un potenciāli bīstamām teritorijām vai objektiem. Jāuzsver, ka pašreiz pašvaldības teritorijā neatrodas bīstami piesārņojuma avoti, kas var negatīvi ietekmēt vides kvalitāti. Tāpat novada jaunajā teritorijas plānojumā netiek plānoti paaugstināta riska vai bīstamības objekti.

Novada ģeogrāfiskais novietojums, raksturīgās reljefa formas, teritorijas novietojums nomaļus no galvenajiem ražošanas centriem, kā arī mežu un purvu īpatsvars, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte, ir radījis dabiskus priekšnoteikumus labvēlīgam vides stāvoklim.

5.1. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Regulāri gaisa kvalitātes mērījumi Varakļānu novadā netiek veikti. Izvērtējot autotransporta un pārvadājumu pa dzelzceļu intensitāti, kā arī stacionāro objektu radītos emisiju apjomus, salīdzinājumā ar Latvijas pilsētu pašvaldībām, kurās gaisa kvalitāte tiek kontrolēta, var secināt, ka atmosfēras piesārņojuma avotu ietekme uz gaisa kvalitāti Varakļānu novadā ir nenožīmīga. Pašvaldības teritorijā nav lielu ražošanas uzņēmumu, kas būtiski negatīvi ietekmētu atmosfēras gaisa kvalitāti. Kopumā pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem, gaisu piesārņojošo vielu emisijas reģionā, kur atrodas Varakļānu novads, nepārsniedz normatīvos noteiktos robežlielumus.

Varakļānu novadā lielāko gaisu piesārņojošo vielu emisiju rada stacionārie piesārņojuma avoti - siltumapgādes nodrošināšanai izmantotās katlu mājas, ražošanas uzņēmumos uzstādītās gaisa piesārņojumu emitējošās iekārtas (piemēram, kokapstrādes uzņēmumi), kā arī degvielas uzpildes stacija (DUS).

5.1.1. Stacionāro avotu emisijas

Lielākie atmosfēras piesārņotāji novadā ir centralizētās siltumapgādes katlu mājas un individuālo māju apkure. Centralizētā siltumapgāde tiek nodrošināta Varakļānu pilsētā. Varakļānu un Murmastienes pagastā mājokļu un citu objektu siltumapgāde ir decentralizēta un tās vajadzībām galvenokārt tiek izmantota koksne. Minētais kurināmais un nelielais tā izmantošanas apjoms nerada būtisku piesārņojumu novadā.

Varakļānu pilsētas centralizēto siltumapgādi nodrošina katlu māja Jaunatnes ielā 2a. Katlu māja paredzēta siltumenerģijas ražošanai, apkures un karstā ūdens nodrošināšanai. Apkalpojošā zona aptver 8 daudzdzīvokļu mājas un 3 iestādes. Apkures katls darbojas vidēji 5 040 stundas gadā. Kā kurināmais tiek izmantota koksne ~1 625 m³ un akmeņogles ~500 t gadā. Katlumājai uzstādītas dūmgāzu attīrīšanas iekārtas (ciklons) - CN 15 un pelnu uztvērējs. Siltumenerģijas ražošanas rezultātā radītās kaitīgās vielas, izmešu veidā, tiek izvadītas atmosfērā. Galvenās piesārņojošās viela, kas veidojas koksnes sadegšanas rezultātā, ir cietās daļiņas, oglekļa oksīds (CO) un slāpekļa dioksīdi (NO_x). Savukārt

akmeņogļu sadegšanas rezultātā atmosfērā nonāk cietās daļiņas, oglekļa oksīds, slāpekļa dioksīds un sēra dioksīds. Lai mazinātu kaitīgo vielu emisiju, uzstādītas dūmgāzu attīrīšanas iekārtas (cikloni) - CN15 un pelnu uztvērējs. Dūmgāzu attīrīšanas ietaišu efektivitāte ir 70%. Pie katlu mājas ierīkota vēja barjera, lai ierobežotu izdedžu un pelnu izkliedi apkārtējā teritorijā. Nodrošināta regulāra pelnu izvešana. Siltumenerģijas ražošanas procesā rodas apmēram 18 t pelnu un 13 t izdedžu gadā²³.

Varakļānu pilsētā – Rīgas ielā atrodas vēl viena katlu māja, kas nodrošina centralizēto siltumapgādi divām daudzdzīvokļu mājām. Arī šajā katlu mājā kā kurināmais galvenokārt tiek izmantota koksne. Dūmgāzu piesārņojuma izkļiedes aprēķini katlumāju darbības rezultātā nav veikti, kā arī nav noteikts cik nozīmīgs ir emisiju apjoms un kādas ir piesārņojošo vielu koncentrācijas.

Atsevišķs piesārņojuma avots ir kokapstrādes uzņēmumi (piemēram, Varakļānu pilsētā un Murmastienes ciemā), kuru darbības rezultātā atmosfērā nonāk cietās daļiņas, jo dažādos koksnis apstrādes procesos veidojas ievērojams daudzums putekļu. Lielākie kokapstrādes uzņēmumi atrodas Varakļānu pilsētā – SIA „Alņi AS” un SIA „Maveks V”.

Novadā – Varakļānu pilsētā esošā degvielas uzpildes stacija (DUS) rada gaisa piesārņojumu ar gaistošajiem organiskajiem savienojumiem (GOS), bet to izplatība un kaitīgā ietekme jāvērtē lokāli uzpildes stacijas tiešā tuvumā.

5.1.2. Mobilo avotu emisijas

Gaisa piesārņojumu novadā rada arī mobilie piesārņojuma avoti (autotransports), kas ir potenciāli nozīmīgs gaisa piesārņojuma avots, bet to ir grūti skaitliski novērtēt. Tas jāvērtē pēc autotransporta izmantošanas un kopējās satiksmes intensitātes pieauguma uz novadā esošajiem autoceļiem.

Nozīmīgākie transporta koridori novada teritorijā ir valsts galvenās nozīmes autoceļš A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (17,98 km Varakļānu novadā), kā arī reģionālās nozīmes autoceļš P84 Madona – Varakļāni (14,63 km Varakļānu novadā). Analizējot VAS „Latvijas valsts ceļi” satiksmes intensitātes datus, autoceļa A12 posmā, kas šķērso Varakļānu novadu, kopējā transporta intensitāte pēdējo desmit gadu laikā ir nedaudz pieaugusi no vidēji 2 445 vienībām gada laikā (2001.g.) līdz 2 508 vienībām 2011.gadā. Vidējais kravas transporta īpatsvars pārskata periodā veido 30% no visas satiksmes plūsmas. Dati par reģionālā autoceļa posmu izmantošanu Varakļānu novadā liecina, ka satiksmes intensitāte pēdējo piecu gadu laikā, arī ir pieaugusi.

Autotransporta radītā piesārņojuma (izplūdes gāzes, trokšņi, putekļi) izplatības ierobežošanai ieteicams paredzēt apstādījumu zonu starp valsts galveno autoceļu A12 un dzīvojamās apbūves teritorijām – īpaši Varakļānu pilsētā. Tāpat jāveicina pasākumi satiksmes drošības uzlabošanai, novēršot avāriju draudus.

²³ Avots: B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr. MA 09 IB 0018

5.1.3. Piesārņojums ar smakām

Saskaņā ar VVD piesārņojošo darbību atļauju reģistru Varakļānu novadā neatrodas tādi lauksaimniecības, ražošanas, pārstrādes vai pakalpojumu uzņēmumi, kas rada būtisku piesārņojumu ar smakām. Lokāla smaku piesārņojuma avoti ir katlu mājas, kokapstrādes uzņēmumi, degvielas uzpildes stacijas, kūsmēsļu novietnes un vircas bedres. Varakļānu novadā neatrodas biogāzes elektrostacijas, kas varētu radīt smaku piesārņojumu. Lielfermu ierīkošanas gadījumā ap tām jāparedz aizsargzonas un apdzīvoto vietu virzienā jābūt vismaz 500 m platai meža joslai, kas samazina smaku izplatību. Turklāt šādas lielfermas jāparedz vismaz 2 km attālumā no apdzīvotām vietām. Teritorijas plānojums neparedz šādu lopkopības kompleksu izveidi.

5.2. Trokšņu līmenis

Transporta un ražošanas radītie trokšņa līmeņi nav būtiski – augstāks trokšņu piesārņojuma līmenis ir valsts galvenā autoceļa A12 ietekmes zonā un tiešā ražotņu tuvumā, piemēram, pie kokapstrādes uzņēmumiem. Trokšņa līmeņu mērījumi pašvaldības teritorijā netiek veikti. Tomēr pieejamie dati par autotransporta intensitāti un infrastruktūras stāvokli ļauj secināt, ka trokšņu līmenis kopumā nepārsniedz MK noteikumos Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktos robežlielumus.

5.3. Ūdeņu kvalitāte

5.3.1. Virszemes ūdeņu kvalitāte

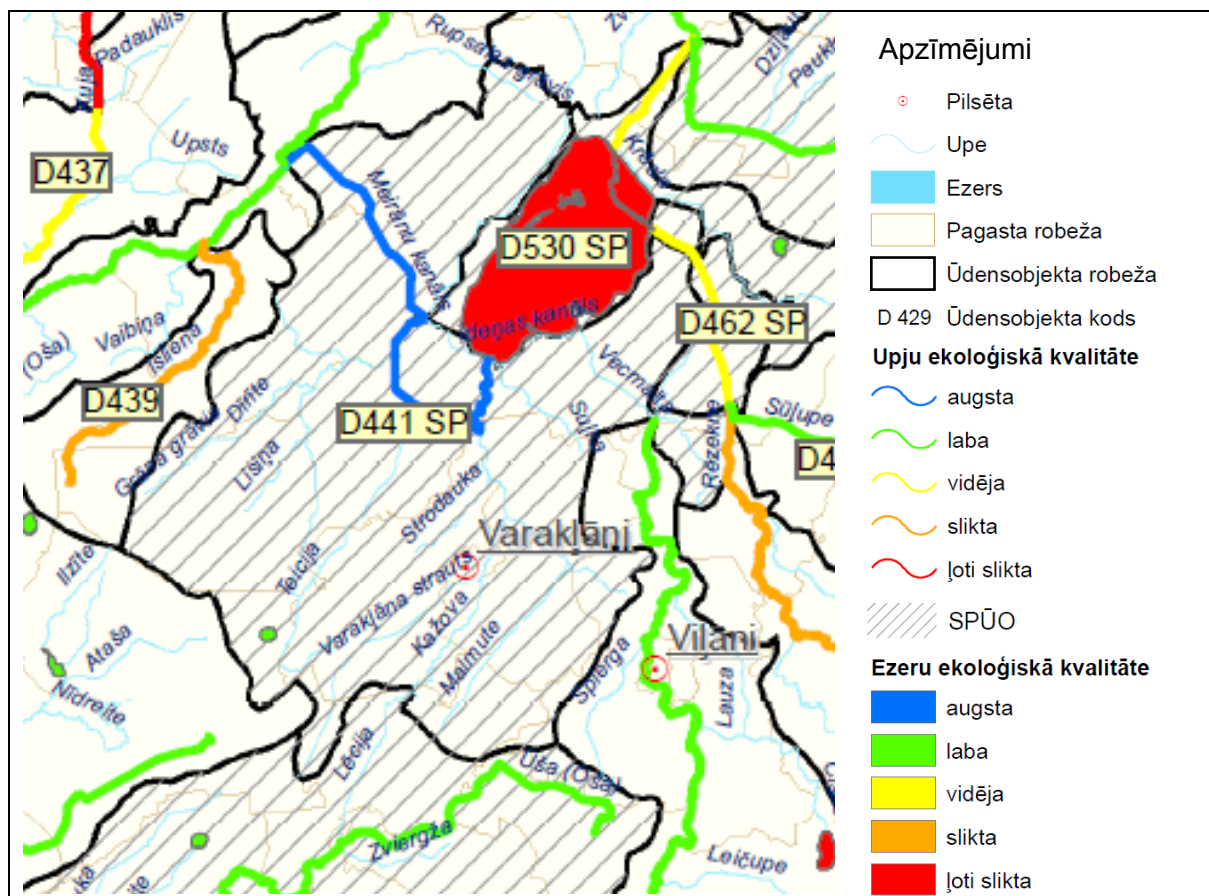
Virszemes ūdeņu kvalitāti galvenokārt ietekmē novadīto notekūdeņu kvalitāte, kuru savukārt nosaka attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas kārtība un iekārtu tehniskais stāvoklis. Varakļānu novadā darbojošās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas pēc to tipa ir bioloģiskās NAI. Turklāt nesen veikto ūdenssaimniecības attīstības projektu ietvaros gan Varakļānu pilsētā, gan Murmastienes ciemā ir rekonstruētas minētās iekārtas.

Virszemes ūdeņu kvalitāti nosaka atbilstoši sateces baseinu iedalījumam. Latvijas teritorijas iedalījums upju baseinu apgabalos un vispārīgi ūdeņu kvalitātes mērķi ir noteikti Ūdens apsaimniekošanas likumā. Šo mērķu sasniegšanai jāveic pasākumi, lai vienlaicīgi izpildītu MK noteikumu Nr.31 „Noteikumi par upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām” (27.05.2003) prasības. Varakļānu novada virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādes ietvaros.

Virszemes ūdeņu kvalitāte novadā ir dažāda. Atbilstoši Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2009.-2015.gadam iekļautajam ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes vērtējumam: Meirānu kanāla (D441) ekoloģiskā kvalitāte ir augsta, Neretas (D473) un Ūsas (Ošas) (D478 SP) ekoloģiskā kvalitāte ir laba. Savukārt Islienā (D439) ekoloģiskā kvalitāte ir slikta. Turklāt Islienā upe ir riska ūdensobjekts saskaņā ar MK noteikumiem Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” (31.05.2011). Riska cēlonis ir punktveida piesārņojums

(notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums. Minētajos MK noteikumos iekļautajiem ūdensobjektiem ir risks 2015.gadā nesniegt vides kvalitātes mērķi "laba ekoloģiskā kvalitāte". Tādēļ, lietojot vai apsaimniekojot ūdens resursus šajos ūdensobjektos un to tiešajos sateces baseinos, tas veicams tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz šo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības.

5.-1.attēls. Virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte Varakļānu novadā

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2009.-2015.g.

Mazo upīšu bioloģiskā un hidroķīmiskā kvalitāte ir maz pētīta. Vienīgie pieejamie dati par upīšu kvalitātes stāvokli ir atskaites par ūdens kvalitāti pēc attīrīto notekūdeņu novadīšanas to ūdeņos. Tomēr šo upīšu stāvoklim ir nepieciešams pievērst lielāku uzmanību, jo tās tomēr arī veido Gaujas upes sateces baseinu un var būt par iemeslu neattīrītu notekūdeņu iepludināšanai Gaujas upes ūdeņos.

5.3.2. Pazemes ūdeņu kvalitāte un aizsargātība

Dabiskā ūdens horizontu aizsargātība Varakļānu novadā ir atkarīga no pārklājošo iežu biezuma un to ūdenscaurlaidības spējām, kā arī no gruntsūdeņu un artēzisko ūdeņu līmeņu attiecībām. Iecirkņos ar augšupejošu pazemes ūdeņu plūsmu dabiskos hidrodinamiskajos apstākļos artēziskos ūdeņus praktiski nevar piesārņot. Tomēr situācija var mainīties ap ūdens ņemšanas vietām depresiju piltuvju robežās. Tādēļ, plānojot jaunas ražotnes, kuru

tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešams pazemes ūdens, ierīkošanu, ūdeņu aizsargātība jānovērtē individuāli, ņemot vērā sagaidāmās pazemes ūdeņu plūsmas izmaiņas.

Par bīstamu pazemes ūdeņu piesārņojuma avotu bieži kļūst neizmantoti vai neapsaimniekoti, vai arī tehniski bojāti ūdens apgādes urbumi. Tādēļ ieteicams plānot katra konkrētā ūdensapgādes urbuma apsaimniekošanas kārtību, ievērojot to turpmākās izmantošanas iespējas, tehnisko stāvokli un urbuma atveres stingra režīma aizsargjoslas sanitāro stāvokli. Urbumus, kuru turpmāka izmantošana dažādu iemeslu dēļ nav iespējama, nepieciešams likvidēt, nodrošinot pazemes ūdens resursu aizsardzību. Urbumu likvidāciju var veikt uzņēmēj sabiedrība, kurai ir VVD izsniegta licence šāda veida darbu veikšanai.

Atbilstoši Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2009.-2015.gadam iekļautajam vērtējumam pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte novadā ir laba. Centralizētai ūdensapgādei izmantoto Pļaviņu – Daugavas ūdens kompleksa horizontu. Horizonta ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām, izņemot paaugstinātu dzelzs saturs, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Tāpat pazemes ūdeņi ir relatīvi aizsargāti no iespējamā virszemes piesārņojuma infiltrācijas rezultātā. Saskaņā ar pētījumu²⁴ ūdens horizontā nav konstatētas piesārņojuma pazīmes. Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšanai Varakļānu novada ūdenssaimniecības projektu ietvaros ierīkotie jaunie urbumi Varakļānu pilsētā un Murmastienes ciemā, kā arī izbūvētas atdzelžošanas stacijas Pazemes ūdeņu aizsargāšanai no virszemes piesārņojuma dzeramā ūdensapgādes urbumiem un ūdensgūtnēm ir noteiktas aizsargjoslas.

5.3.3. Dzeramā ūdens kvalitāte

Varakļānu novada centralizētās ūdensapgādes urbumu ūdens ķīmiskais sastāvs atbilst kvalitātes normatīviem. Saskaņā ar Veselības inspekcijas datiem²⁵ SIA „Varakļānu dzīvokļu komunālā uzņēmuma” nodrošinātā dzeramā ūdens kvalitātes mērījumi atbilst izvirzītajām prasībām un neatbilstības nav konstatētas.

5.3.4. Peldūdeņu kvalitāte

Varakļānu novadā šobrīd nav nevienas oficiālas peldvietas, kur peldūdēns kvalitātes monitoringu veiktu LR Veselības ministrijas Veselības inspekcija. Novadā peldūdēns kvalitātes monitoringu neveic arī pašvaldība. Neplānotas peldvietas izveidojušās Varakļānu pilsētas tuvumā esošajos karjeru dīķos. Šīs peldvietas atrodas privātīpašumā un pašvaldība neplāno to labiekārtošanu. Jaunu peldvietu izveidē un labiekārtošanā, kā arī to uzturēšanā ieteicams ievērot virkni normatīvo aktu:

- MK noteikumus Nr. 38. „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”;
- MK noteikumus Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”;
- MK noteikumus Nr.608 Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”.

²⁴ Avots: Varakļānu pilsētas ūdensapgādes avotu tehniskā izpēte un ekspluatācijai pieejamo pazemes ūdeņu krājumu izvērtējums (2005). SIA „Geo Consultants”

²⁵ Avots: Pārskats par dzeramā ūdens uzraudzību 2011.gadā (2012). Veselības inspekcija. Rīga, 43 lpp.

5.3.5. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana

2010.gadā Varakļānu novadā darbojas divas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI). Kanalizācijas tīkls un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir izbūvētas Varakļānu pilsētā un Murmastienes ciemā. Abas novadā darbojošās NAI ir bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (skat. pielikumu). Cita veida (ķīmiskās un/vai mehāniskās) notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Varakļānu novadā neatrodas.

Varakļānu pilsētas kanalizācijas tīkla cauruļvadu sistēma izbūvēta 20.gs.60.-ajos un 70.-ajos gados. Kanalizācijas tīklu kopgarums 8,654 km. Varakļānu pilsētā funkcionē tikai viena kanalizācijas pārsūkņēšanas stacija, kura apkalpo centrālo kanalizācijas sistēmu un padod notekūdeņus uz Varakļānu NAI. Kanalizācijas notekūdeņi paštesces ceļā nonāk sūkņētavā, kur, ar redeļu palīdzību, tiek atdalīti rupjie piemaisījumi un tie kopā ar notekūdeņiem tiek padoti uz spiediena dzēšanas aku NAI. Pēc spiediena dzēšanas notekūdeņi paštesces ceļā nonāk NAI tehnoloģiskajā tilpnē, kur tiek bioloģiski attīrīti aerobos procesos. Tehnoloģisko procesu nodrošina aerācija, kuru savukārt nodrošina NAI apkalpošanas ēkā uzstādītie gaisa pūtēji un aerotenkā uzstādītās aerācijas caurules. Aerotenska galā ir izveidots nostādinātājs, kurā notekūdeņi pēc bioloģiskās attīrīšanas tiek nostādināti (no attīrītajiem notekūdeņiem tiek atdalītas aktīvās dūņas). Nostādinātās dūņas ar ērliftu palīdzību tiek padotas atpakaļ uz aerotenzu, bet attīrītais un nostādinātais notekūdens tiek novadīts Kažavas upē. NAI teritorijā ir izbūvēti dūņu lauki, kur nelielos apjomos (līdz 3 t/gadā) tiek novietotas uzglabāšanai notekūdeņu attīrīšanas procesā radušās dūņas²⁶.

Murmastienes ciema centralizētā kanalizācijas sistēma nodota ekspluatācijā laika periodā no 1978-1982. gadam. Centralizētā kanalizācijas sistēmas tīklu kopgarums ir aptuveni 2,9 km. Lielākā daļa kanalizācijas kolektoru ir apmierinošā tehniskā stāvoklī, taču regulāri notiek atsevišķu posmu aizsērēšana. Sakarā ar skataku slikto tehnisko stāvokli notiek lietus ūdeņu pieplūdums. Murmastienes ciema notekūdeņus novada uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām BIO-100. Iekārtas ir nodotas ekspluatācijā 1978. gadā. Gaisu attīrīšanas iekārtām var padot ar 2 kompresoriem un notekūdeņus var pieņemt ar 2 sūkņiem, bet pašreiz, sakarā ar samazināto notekūdeņu daudzumu, attīrīšanas iekārtas darbojas ar 1 kompresoru un 1 notekūdeņu sūkni. Visi ciema notekūdeņi tiek savākti un novadīti uz NAI paštesces ceļā. Murmastienes ciema NAI sastāv no pārsūkņēšanas stacijas, spiediena dzesēšanas kameras, rupjā materiāla atdalīšanas redeļu akas un pneimatiskā tipa aerotenska, kurā notiek notekūdeņu organisko vielu oksidēšanās ar aktīvo dūņu palīdzību. Pa spiedvadu ūdeņus pārsūknē uz nostādinātājiem un tālāk caur sadalītājkameru vienmērīgi uz aerācijas kameru. Ar aerācija sistēmas palīdzību aktīvās dūņas tiek bagātinātas ar skābekli. Pēc aerācijas notekūdeņi tiek novadīti dūņu nosēdināšanas tvertnēs un tālāk novadīti Dirītes upē²⁷.

Varakļānu novadā nav tādu ražošanas uzņēmumu, kas varētu negatīvi ietekmēt attīrāmo notekūdeņu kvalitāti. Notekūdeņu savākšana tiek organizēta arī no privātmāju izsmeljamajām bedrēm, pēc tam izvedot uz NAI.

²⁶ Avots: B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr. MA 09 IB 0034

²⁷ Avots: B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr. MA 10 IB 0005

5.4. Atkritumu saimniecības raksturojums

Atkritumu apsaimniekošana Varakļānu novadā tiek organizēta saskaņā ar Vidusdaugavas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2008.-2013.gadam (2008.gada 19.augusta MK rīkojums Nr.494) un Varakļānu novada pašvaldības saistošajiem noteikumiem par atkritumu apsaimniekošanu.

Sadzīves atkritumu savākšanu pašvaldības teritorijā organizē Varakļānu novada SIA „Varakļānu dzīvokļu komunālais uzņēmums”. Atkritumi tiek savākti no pašvaldības iestādēm, daudzdzīvokļu mājām, privātām mājāsaimniecībām, kas ir noslēgušas attiecīgos līgumus. Pilsētā notiek daļēja atkritumu dalīšana.

Sakarā ar novadā līdz šim izmantoto atkritumu izgāztuvju “Varakļāni” un “Vorza” slēgšanu un rekultivāciju, turpmāk sadzīves un rūpnieciskos atkritumus no novada teritorijas nogādās Vidusdaugavas atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu apglabāšana poligonā „Dzilā vāda”, kas atrodas Krustpils novada Mežāres pagastā. Lai to realizētu, ir iegādāta atkritumu savākšanas mašīna. Varakļānu novada pašvaldība ir iesaistījies pašvaldību sabiedrībā “Vidusdaugavas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģiona starppašvaldību atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (Vidusdaugavas SPAAO).

Saskaņā ar reģiona atkritumu apsaimniekošanas plānu²⁸, 2003.gadā vidēji viens reģiona iedzīvotājs radīja 1,61 m³ atkritumu gadā. Galvenais atkritumu veids, kas tiek radīts novada teritorijā, ir sadzīves atkritumi. Saskaņā ar LVĢMC valsts statistikas pārskata datiem 2010.gada SIA „Varakļānu dzīvokļu komunālais uzņēmums” novadā savācis 137,57 t nešķirotu sadzīves atkritumu.

Savukārt LVĢMC valsts statistikas pārskatā par novadā radītajiem bīstamajiem atkritumiem apkopoti tikai uzņēmumu iesniegtie pārskati. Uzņēmumu skaits un pārskatos uzrādītais bīstamo atkritumu apjoms ir neliels. Novadā neatrodas tādi uzņēmumi vai organizācijas, kuru darbības rezultātā rastos ievērojams bīstamo atkritumu daudzums. Bīstamo atkritumu savākšana no ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem (piemēram, autoserviss, ārstniecības iestāde) tiek organizēta atsevišķi. Iedzīvotāju radītie bīstamie atkritumi nelielos apjomos lielākoties nonāk sadzīves atkritumu kopējā masā.

5.5. Potenciālie riska objekti un teritorijas

Novada pašvaldības būtisks uzdevums ir brīdināt un aizsargāt iedzīvotājus, kā arī dabas vidi no iespējamām ārkārtas situācijām, ko var radīt nekontrolēti dabas procesi vai tehnogēna rakstura avārijas. Potenciālas riska situācijas cilvēku veselībai, apdraudējumu dabas videi un īpašumiem var radīt dažādi objekti. Varakļānu novada teritoriju ietekmējošie potenciāla riska objekti un teritorijas ir uzskaitīti šajā sadaļā.

²⁸ Avots: Vidusdaugavas atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu apsaimniekošanas plāns 2005.-2025.gadam (2005). SIA „ELLE”, 154 lpp.

5.5.1. Potenciāli piesārņotās vietas.

Nozīmīgākais punktteida piesārņojuma avots ir teritorijā esošās potenciāli piesārņotās vietas. Potenciāli piesārņotās vietas ir tādas, kuras pēc nepārbaudītas informācijas var saturēt piesārņojošās vielas. Varakļānu novadā pēc LVĢMC datubāzē „Piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas” iekļautās informācijas atrodas 13 potenciāli piesārņotas vietas. Potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ir iekļauti objekti, kuros saimnieciskā darbība ir bijusi saistīta ar iespējamu vides piesārņojumu. Vairumā šo objektu vietas padziļināta izpēte nav veikta un nav precīzas informācijas par piesārņojuma esamību, tā veidu, apjomu un izplatību.

Novada teritorijā esošās potenciāli piesārņotās vietas var iedalīt:

- Bijušajās lauksaimniecības ķīmikāliju un minerālmēsli, t.sk. pesticīdu noliktavās;
- Bijušajās mehāniskajās darbnīcās un naftas produktu noliktavās;
- Bijušajās un esošajās degvielas uzpildes stacijās (DUS);
- Bijušajās atkritumu izgāztuvēs;
- Ražošanas teritorijās ar piesārņojuma draudiem.

Varakļānu novadā visvairāk (5) ir esošās vai kādreizējās naftas produktu uzglabāšanas vietas un (3) sadzīves atkritumu kādreizējās apglabāšanas vietas. Novadā atrodas tikai viena bijusī lauksaimniecībā izmantoto minerālmēsli, ķīmikāliju un pesticīdu noliktava. Lielākajā daļā no pašvaldībā esošajiem potenciāli piesārņotajiem objektiem darbība ir pārtraukta. Turpmāk, iesaistot šīs vietas novada attīstībā, ir svarīgi veikt to izpēti un, ja nepieciešams, sanācības darbus un monitoringu.

Saskaņā ar VSIA LVĢMC datu bāzi Varakļānu novadā neatrodas neviena piesārņota vieta.

5.5.2. Tehnogēnā un ekoloģiskā riska objekti un teritorijas

Saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības plānu²⁹ Varakļānu novada teritoriju šķērso divi paaugstinātas bīstamības objekti:

- Valsts nozīmes galvenais autoceļš A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža;
- Stratēģiskā valsts nozīmes dzelzceļa līnija Zilupe – Rēzekne-2 - Krustpils - Jelgava -Tukums 2 – Ventspils.

Abu objektu bīstamība saistīta ar avāriju riska draudiem, jo objekti tiek izmantoti arī bīstamo kravu pārvadājumiem.

Varakļānu novada teritorijā atrodas arī vairāki lokāla rakstura paaugstinātas bīstamības objekti un teritorijas. Vietēja rakstura vides riska objekti un teritorijas apkopotas sekojošā tabulā.

²⁹ Avots: Valsts civilās aizsardzības plāns, 2010

5.-1.tabula. Vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti, kas atrodas Varakļānu novadā vai rada apdraudējumu dabas videi un iedzīvotājiem

Bīstamības veids	Objekts un īss apraksts
Plūdu apdraudējums	Meirānu kanāls un tā apkārtnē, Islienā un ūdenstece. Aplūšanas varbūtība saistīta ar Lubāna hidrotehniskās sistēmas ekspluatāciju.
Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas: mežu un kūdras purvu ugunsgrēki	Sausieņu grupas meži un skujkoku mežaudzes. Varakļānu novadā šo mežu platības neaizņem plašas teritorijas. Maza iespējamība.
Piesārņojuma nonākšana vidē – augsnē, gruntsūdeņos un virszemes ūdeņos. Potenciāli piesārņotas teritorijas	Varakļānu novadā atrodas 13 šādi objekti. Bijušās un esošās naftas produktu uzglabāšanas vietas, minerālmēslu un pesticīdu noliktavas, kā arī kādreizējās atkritumu izgāztuves.
Piesārņojuma nonākšana vidē – gruntsūdeņos un virszemes ūdeņos	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Iespējami tehnoloģiska rakstura riski vai avārijas situācijas, neveicot atbilstošu ekspluatāciju.
Sosnovska latvāņiem invadētas teritorijas, kas rada apdraudējumu cilvēkiem, degradē ainavu un strauji izplatās neveicot preventīvus pasākumus	Novada teritorijā ir vairākas ar latvāņiem invadētas teritorijas.
Degradētās teritorijas. Ainavas un vizuālais piesārņojums	Novadā ir vairākas bijušo lielfermu teritorijas, pamesti ūdenstorni, kas degradē teritoriju no ainaviskā viedokļa un būtu nepieciešama šo objektu nojaukšana vai sakopšana.

5.6. Kultūrvēsturiskais mantojums

Varakļānu novada kultūras mantojuma daudzveidību nosaka teritorijas vēsturiskā attīstība, līdz ar to kultūras pieminekļi piesaista kā tūristu tā vietējo iedzīvotāju interesi. Kultūras mantojumu veido senas un daudzveidīgas arheoloģiskas, mākslas un arhitektūras vēstures liecības, sākot ar senajām apmetnēm līdz muižu laiku vērtībām. Lielākā daļa kultūrvēsturisko objektu ir apzināti, daļa atrodas valsts aizsardzībā, daļa tiek izmantoti novada atpazīstamības veicināšanai, kā arī iekļauti tūrisma maršrutos.

Varakļānu novada kultūras pieminekļi, kas atrodas valsts vai pašvaldības aizsardzībā, galvenokārt ir saistīti ar arheoloģisko un arhitektūras mantojumu. Lielākā daļa pieminekļu koncentrējas lielākajos apdzīvotuma centros, bet galvenokārt Varakļānu pilsētā.

Novada pašvaldību teritorijā ir plašs vēstures pieminekļu klāsts. Varakļānu novads kopš 18.gs. ir bijis grāfa Borha īpašums. Varakļānos ir Borhu muižas komplekss, arī Stirnienē ir saglabājušās Borhu dzimtai piederējušās muižas ēkas. Varakļānu muižas kompleksā (pīlī) ir iekārtots novada muzejs, kurš 2004. gadā ir saņēmis Muzeju valsts pārvaldes akreditācijas apliecību. Murmastienē ir novadpētniecības kabinets.

Varakļānu pils ir Latvijas Muižu un piļu asociācijas biedrs un ir iesaistījies akcijā "Apceļosim Latvijas pils". Šī iestrāde ir pamats tūrisma nozares attīstībai. Sadarbībā ar citām novada pašvaldībām, iespējams izstrādāt interesantus un saistošus tūrisma maršrutus, lai turpmāk vietējiem ceļotājiem un ārvalstu tūristiem varētu piedāvāt daudzpusīgu un plašu programmu. Varakļānu pilsētā bez pils ir vēl daudzi citi kultūras un vēstures pieminekļi.

Saistošs kultūrvēsturiskā mantojuma objekts Varakļānu novada Murmastienes pagastā ir mazpārveidota dabiska sala Teiču purva vidū – Siksala. Varakļānu pagasta teritorijā ir valsts nozīmes arheoloģijas nozīmes pieminekļi Silenieku senkapi un Stirnienes paugurkapi. Vēsturiska ir Stirnienes muiža un tās parks. Pagasta teritorijā ir dzimuši ļoti daudzi literāti, kultūras darbinieki, garīdznieki u.c. Daudziem no šiem ievērojamajiem cilvēkiem ir saglabājušās viņu dzimtās mājas.

Nozīmīga Varakļānu novada kultūrvēstures mantojuma saglabāšanai teritorijas plānojumā ir izdalītas Varakļānu pils un parka vēsturiskās apbūves zona, kā arī Stirnienes muižas vēsturiskās apbūves zona. Šajās zonās ir noteikti speciāli teritorijas izmantošanas nosacījumi un aprobežojumi, lai saglabātu apbūves kultūrvēsturisko nozīmi.

5.7. Ainavas daudzveidība

Tradicionāli jēdzienu ainava Latvijā saprot visai atšķirīgi. Saglabājot katra tiesības uz savu skatījumu, teritoriju attīstības plānošanā ieteicams pieturēties pie tā jēdziena ainava skaidrojuma, kuru nosaka Eiropas ainavu konvencijas 1.pants – „*ainava nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā*”. Skaidrojumā tiek uzsvērti cilvēku uztvere, kā arī dabas un cilvēka mijiedarbība, kas notikusi ilgā laikā un radījusi tās ainavas, ko šodien uztveram vizuāli, bet varam aprakstīt dažādās jēdzienu sistēmās – zemes lietošanas, telpiski strukturālās, ekoloģiskās, funkcionālās, kultūrvēsturiskās, estētiskās, vides veselības, dabas aizsardzības, plānošanas u.c.

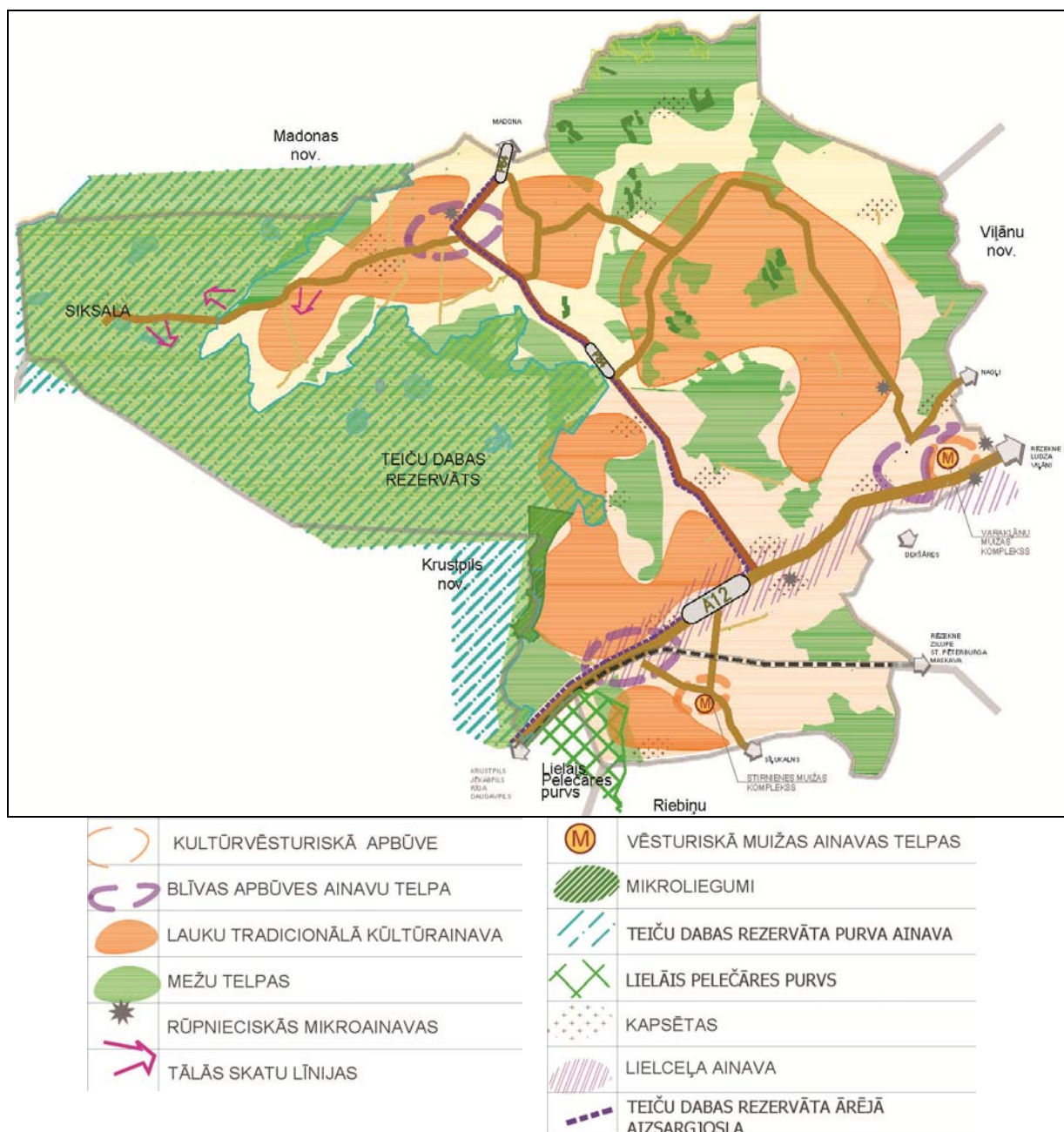
Jānorāda, ka sabiedrībā valda estētiskā pieeja ainavām, kas izpaužas kā apgalvojumi, ka ainava ir tikai tur, kur ir skaisti skati un pievilcīga vide. Latvijas situācijā īpašu nozīmi iegūst Eiropas ainavu konvencijā paustie atzinumi, ka ainava ir visur, ka tā ir dzīves kvalitātes nozīmīgs nosacījums gan pilsētās, gan laukos, gan degradētās teritorijās, gan izcili skaistās vietās, gan ikdienišķās teritorijās. Varakļānu novada ainavu struktūras pamatu veido lauku tradicionālā kultūrainava un mežu telpa.

Mūsdienās arvien lielāku vērtību iegūst nosacīti neskartās un/vai funkcionāli ilgstoši nemainītās ainavas – Varakļānu novada gadījumā šeit jāmin Teiču purvs, kuru veido lieli purva masīvi. Senās kultūrainavas, kas pārstāv vienotu dabas un kultūras mantojumu konkrētās vietās, atrodas vēsturisko muižu apkārtnē un arī Siksalas apdzīvotā vieta pieskaitāma šīm ainavām.

Bez minētajām kultūrvēsturiski un ekoloģiski vērtīgām ainavām, uzmanība ainavas apzināšanā un veidošanā jāpievērš arī strauji mainīgām telpām, piemēram, teritorijām pie

Varakļānu pilsētas, kur nākotnē iespējamas ainavas struktūras pārmaiņas. Tāpat nodalāmas apbūvētās teritorijas lielāko ciemu tuvumā, kā arī atsevišķa ainavu telpa ir lielceļa joslā gar galveno valsts autoceļu.

5.-2.attēls. Nozīmīgākās ainavu telpas Varakļānu novadā

6. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIEK ĪSTENOTS

Varakļānu novada teritorijas plānojumā analizēta pašreizējā teritorijas izmantošana un ar ilgtermiņa (līdz 12 gadiem) perspektīvu plānots turpmākais novada teritorijas izmantošanas zonējums. Būtiska plānojuma sastāvdaļa ir tā saistošā daļa jeb teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN) un grafiskās daļas plāni.

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā izzināta un apkopota informācija, dažādi nozaru politikas dokumenti un augstāka līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, kas ir saistoši Varakļānu novada attīstības plānošanā. Teritorijas plānojuma ietvaros saņemti dažādu institūciju nosacījumi plānošanas dokumenta izstrādei.

Teritorijas plānojums pēc galīgās redakcijas apstiprināšanas nodrošinās mērķtiecīgi plānotu novada attīstību gan ilgtermiņā, gan vidējā termiņā, jo plānojuma risinājumi ir cieši saistīti ar novada attīstības programmā ietvertajām rīcībām, kas paredz īstenot vidēja termiņa projektus. Plānojums ir saistošs gan pašvaldības iedzīvotājiem, gan uzņēmējiem, kas veic vai plāno veikt saimniecisko darbību novadā. Teritorijas plānojums ir nozīmīgs novada attīstību, racionālu teritorijas izmantošanu un investīciju piesaisti sekmējošs dokuments.

Gadījumā, ja novada teritorijas plānojums netiek izstrādāts un īstenots, pastāv augsta iespējamība, ka:

- 1) netiek nodrošināta novada teritorijas ilgtspējīga attīstība, pieejamo resursu saprātīga izmantošana, ievērojot visu ieinteresēto pušu viedokļus un normatīvo aktu prasības;
- 2) tiek kavēta novadam nozīmīgu infrastruktūras projektu īstenošana;
- 3) tiek kavēta pakalpojumu centru attīstība novada lielākajos apdzīvojuma centros, kuru atbalstam tiek plānots piesaistīt arī ES finanšu resursus;
- 4) konkrēti attīstības priekšlikumi un plānotās darbības ir pretrunā ar noteiktu teritoriju izmantošanas mērķiem, vides aizsardzības, apgrūtinājumu noteikšanas un citu normatīvo aktu prasībām;
- 5) samazinās privāto un publisko investīciju apjoms;
- 6) pieaug vides riski, pasliktinās vides kvalitāte un iespējama negatīva ietekme ĪADT;
- 7) tiek apgrūtinātas pašvaldības iespējas pildīt normatīvajos aktos noteiktos pienākumus.

Teritorijas plānojums nepieciešams, lai izvairītos no nepārdomātas un haotiskas būvniecības, kas ilgtermiņā var ietekmēt novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti, teritorijas konkurētspēju un attīstību. Teritorijas plānojums un tā sastāvā esošie TIAN ļauj izvairīties no nekontrolētas zemes vienību sadalīšanas, zemes lietojuma veidu transformācijas un nekoordinētas dabas resursu ieguves, kas var apdraudēt ĪADT un tajās esošos bioloģiski vērtīgos biotopus, aizsargājamās sugas, objektus, kā arī degradēt ainavu. Izstrādātais teritorijas plānojums ir svarīgs instruments novada attīstībai, iespējamo vides risku mazināšanai vai novēršanai.

7. AR TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

Varakļānu novada teritorijas plānojumā nav paredzētas būtiskas pašreizējā zemes lietojuma veidu izmaiņas un tādu projektu īstenošana, kas var negatīvi ietekmēt plašas teritorijas un ievērojamu skaitu novada iedzīvotāju. Teritorijas plānojuma zonējums ir izstrādāts, ievērojot pašreizējo zemes lietojuma veidu struktūru un iepriekš izstrādāto pagastu un pilsētas plānojuma risinājumus. Tādējādi netiek plānota būtiska negatīva vides ietekme.

Galvenie iespējamie ar teritorijas plānojumu saistītie vides aspekti ir:

- ĪADT īpatsvars novadā. Novada teritorijā atrodas vairākas Natura 2000 teritorijas. ĪADT esamība nereti rada domstarpības starp vides aizsardzības institūcijām un zemju īpašniekiem par zemes turpmāko izmantošanas veidu un piekļūšanas iespējām īpašumam. Nereti zemju īpašniekiem trūkst motivācijas ievērot dabas aizsardzības prasības, jo, lai gan likums "Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos" ir pieņemts, tomēr reālu darbojošos mehānismu nav;
- Teritorijas plānojumā nav paredzētas darbības ĪADT ārpus tā, ko paredz šo teritoriju dabas aizsardzības plānu risinājumi, piemēram, Teiču dabas rezervātā;
- Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, kas saistīta ar plānotu un neplānotu lauksaimniecības un meža zemju transformēšanu citos zemes izmantošanas veidos. Mežu intensīva izmantošana, ne vienmēr nodrošinot likumā noteikto meža atjaunošanu. Tāpat transformācijas rezultātā iespējama meliorācijas sistēmu bojāšana. Plānojumā paredzēta atsevišķu zemes vienību apmežošana;
- LIZ platību samazināšanās, kas notiek neizmantotajām lauksaimniecības zemēm dabiski aizaugot. Meliorāciju sistēmu neatbilstošas ekspluatācijas rezultātā iespējama arī šo zemju pārpurvošanās. Augstāka līmeņa plānošanas dokumenti valsts līmenī paredz neizmantotās LIZ apmežot, arī Vidzemes reģiona teritorijas plānojums paredz mērķtiecīgu, ainavas saglabāšanas prasībām atbilstošu lauksaimniecībā neizmantoto LIZ apmežošanu. Teritorijas plānojumā iezīmētajos augstvērtīgu lauksaimniecības zemju areālos nav pieļaujama neizmantoto LIZ transformācija citos zemes izmantošanas veidos un par lietderīgu tiek uzskatīta LIZ saglabāšana un turpmāka izmantošana lauksaimniecībai;
- Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, meži, ūdens, ainaviskās vērtības un kultūrvēsturiskais mantojums ir nozīmīgākie pieejamie dabas resursi Varakļānu novadā. Intensīva lauksaimniecība un minerālmēsli pielietojums var radīt difūzā piesārņojuma draudus. To mazināšanai nepieciešama stingra virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu ievērošana. Tāpat svarīgi ievērot mēslojuma iestrādes normas un citus labas lauksaimniecības prakses nosacījumus;
- Lauksaimniecības zemju aizaugšana un intensīva mežsaimnieciskā darbība rada apdraudējumu tradicionālajām Latvijas mozaīkveida lauku ainavām. Lai mazinātu iespējamo ainavas degradāciju ieteicams neveidot kailcirtes gar ceļiem. Pēc

- izciršanas vēlama meža teritoriju atjaunošana. TIAN noteikti ainavu aizsardzības pasākumi, lai saglabātu novada ainaviskās vērtības;
- Šobrīd novadā netiek plānota jauna dzīvnieku novietņu (lielfermu) teritoriju attīstība, bet perspektīvā tā ir iespējama. Šādas teritorijas rada piesārņojuma slodzi – tās ir gan gaisa piesārņojuma avots, gan rada notekūdeņus un smakas. Tāpat šāda objekta izveide jāvērtē no resursu patēriņa un sabiedrības attieksmes viedokļa. TIAN aizliedz noteikta lieluma dzīvnieku novietņu izveidi novada teritorijā, kā arī paredz pasākumus (piemēram, smaku ierobežošanai) pieļaujama lieluma dzīvnieku novietņu izvietošanai;
 - Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti var apdraudēt piesārņota grunts atsevišķu saimniecisko objektu teritorijās. Šādas teritorijas ir iekļautas piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā. Tajās nav tikuši paredzēti grunts aizsardzības pasākumi, kā arī ievērota piesardzība šo teritoriju un objektu apsaimniekošanā. Novada teritorijā ir apzinātas 13 potenciāli piesārņotās teritorijas. Tomēr šajās vietās nav veikta pietiekami detalizēta piesārņojuma izpēte un noteikti iespējamie sanācijas pasākumi;
 - Teritorijas plānojumā noteiktas derīgo izrakteņu ieguves teritorijas. Atsevišķās no tām jau notiek izstrāde, bet citās tā iespējama perspektīvā, to pamatojot ar detalizētas ģeoloģiskās izpētes rezultātiem. Derīgo izrakteņu ieguves procesā mainās hidroģeoloģiskie apstākļi šajās teritorijās un to tuvumā. Ieguves procesā iespējams paaugstināts trokšņu līmenis, kā arī pieaug ar derīgā materiāla transportēšanu saistītās ietekmes. Papildus jāvērtē šo teritoriju rekultivācijas iespējas pēc izstrādes beigām un iekļaušana kopējā teritorijas ainavas struktūrā;
 - Paredzētie pasākumi tūrisma attīstības un rekreācijas veicināšanai saistīti ar infrastruktūras izveidi nozīmīgāko tūrisma un kultūrvēstures objektu teritorijās un to tuvumā (piemēram, autostāvvietas un veloceliņi). Plānotajiem risinājumiem jānodrošina labiekārtojuma līmeņa uzlabošanās;
 - Plānojumā paredzēta apbūves teritoriju paplašināšana apdzīvotajās vietās – Varakļānu pilsētā, Stirnienē un Murmastienē, kā arī atsevišķās teritorijās gar autoceļu A12 ārpus apdzīvoto vietu robežām. Šādas teritorijas funkcionālā zonējuma izmaiņas radīs noteiktu papildus slodzi vidē (resursu izmantošana, notekūdeņi, troksnis, atkritumi, transporta organizācija u.c.). Atkarībā no plānotās apbūves un paredzētā darbības veida jāveic nepieciešamais pasākumu kopums, lai novērtētu katra konkrētā priekšlikuma iespējamo ietekmi uz vidi, ievērojot normatīvo aktu prasības

Teritorijas plānojuma TIAN un grafiskajā daļā ir detalizētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ar vides aizsardzības ierobežojumiem, kā arī norādītas visas nepieciešamās aizsargjoslas.

8. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā analizēta tajā noteikto risinājumu iespējamā ietekme uz vidi. Teritorijas plānojums ir dokuments ar ilgtermiņa perspektīvu un nosaka pašvaldības teritorijas funkcionālo zonējumu, kā arī aprobežojumus katrai funkcionālajai zonai. Šajā pārskatā nav vērtētas iespējamās konkrētu projektu ietekmes uz vidi noteiktā teritorijā, noteiktam uzņēmumam.

8.1. Iespējamo ietekmju uz vidi raksturojums

Teritorijas plānojuma īstenošana saistīta ar saimniecisko darbību, kas neatkarīgi no tās veida un formas, rada noteiktu ietekmi vidē. Īstenojot plānojumu, sagaidāmas gan pozitīvas, gan negatīvas ietekmes uz vidi. Iespējama arī abu ietekmes veidu kombinācija noteiktā proporcijā, kas izpaužas kā tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē. Saskaņā ar likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” minēto, pārmaiņas vidē ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtība, kultūras un dabas mantojumu, visu minēto jomu mijiedarbību.

8.1.1. Tiešās un netiešās ietekmes

Ievērojams negatīvas ietekmes potenciāls ir tām darbībām, kas rada tiešu ietekmi vai to rezultātā iespējama apjomīga iejaukšanās dabas vidē. Tiešas ietekmes visbiežāk ir saistītas ar infrastruktūras izbūves projektiem, derīgo izrakteņu ieguvu un vērienīgu ražotņu izveidi. Atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” nosacījumiem darbības, kurām nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, ir saistītas ar aprīkojuma, iekārtu, tehnoloģiju ieviešanu, būvniecību, dabas resursu ieguvu vai izmantošanu, cilvēka darbības neskartu vai mazpārveidotu teritoriju un ainavu ietekmēšanu.

Būtiskākās tiešās ietekmes saistītas ar:

- ar kompleksu apbūvi un teritorijas izmantošanas veidu transformāciju. Šādām darbībām ir tieša un paliekoša ietekme, kas galvenokārt saistīta ar apbūves teritoriju iespējamu paplašināšanu ārpus ciemu teritorijām un meža zemju transformāciju derīgo izrakteņu ieguvei. Šie procesi ietekmē arī pārmaiņas ainavas struktūrā;
- lielākajās novada apdzīvotajās vietās (Varakļānos, Murmastienē, Stirnienē un Kokaros) plānots paplašināt ražošanas un pakalpojumu attīstībai nepieciešamās teritorijas, lai kāpinātu uzņēmējdarbības aktivitāti un piesaistītu investīcijas. Attīstoties uzņēmējdarbībai pieaugs enerģijas un resursu patēriņš, kas būs saistīts ar papildus slodzi vidē – resursu patēriņš, notekūdeņu novadīšana, atkritumu rašanās, ietekme uz gaisa kvalitāti;
- tiešas ietekmes uz vidi saistītas arī ar vēlamo tūrisma attīstību. Tūristu un atpūtnieku skaita pieaugums novadā būs saistīts ar atkritumu apjoma pieaugumu, intensīvāku ietekmi uz dabas un kultūras pieminekļiem, citiem

apskates objektiem. Tas prasīs uzlabot šo objektu labiekārtojumu un nodrošināt atbilstošu ekspluatāciju;

Netiešas negatīvas darbības ir tās, kas paredz vai nosaka priekšnoteikumus perspektīvā īstenojamām darbībām, kuras var radīt būtiskas pārmaiņas vidē. Būtiskākās netiešās ietekmes saistītas ar:

- transporta un tūrisma infrastruktūras sakārtošanu, kas veicinās tūristu un atpūtnieku skaita pieaugumu, palielinās transporta intensitāti. Rezultātā paredzama gaisa piesārņojuma un trokšņu līmeņa palielināšanās;
- apbūves (dzīvojamās un ražošanas), kā arī inženiertehniskās infrastruktūras izbūve var ietekmēt iedzīvotāju skaita pārmaiņas, uzņēmējdarbības attīstību un infrastruktūras noslodzi, kas saistīta ar pieaugošu resursu izmantošanu un piesārņojuma palielināšanos;
- uzņēmējdarbības attīstību, piemēram, derīgo izrakteņu ieguve var ietekmēt gruntsūdens līmeņa izmaiņas, trokšņu pieaugumu, dzīvnieku migrāciju u.c.;
- tūrisma infrastruktūras sakārtošanu un šo teritoriju plānošanu, kas veicinās novada sakārtoību un atpazīstamību, kā arī pilnveidos atpūtnieku plūsmas organizāciju;

8.1.2. Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Galvenās īslaicīgās ietekmes ir saistītas ar būvdarbiem, kas rada īslaicīgu gaisa piesārņojumu, paaugstinātu putekļu koncentrāciju un trokšņus, kā arī būvgružus un zemeszemes bojājumus. Atsevišķos gadījumos iespējama koku izciršana būvlaukuma sagatavošanai, vai veicot labiekārtošanas pasākumus. Minētās darbības izraisa nosacīti īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiskas sekas, ja vien darbības ir veiktas saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Vidēji ilgas ietekmes var būt saistītas galvenokārt ar gaisa, trokšņa un vibrācijas piesārņojuma strauju pieaugumu, kuru var izraisīt transporta plūsmas palielināšanās, jaunu stacionāru avotu rašanās un rūpnieciskā riska objektu rašanās. Tāpat vidēji ilgas ietekmes saistītas ar noteiktu stratēģiju, plānu un programmu darbības (īstenošanas) laiku.

Ilglaicīgās (paliekošās) ietekmes ir visas būves – transporta infrastruktūras attīstība, ražošanas objektu celtniecība, u.tml. Minēto būvju izveidei bieži vien nepieciešamas jaunas teritorijas, kas var tikt pakļautas transformācijai, kā arī tiek mainīta lokālā dabas vide, uzberot jaunas teritorijas ražošanas attīstībai. Īpaši tiek ietekmētas teritorijas, kur atrodas mežs. Tūrisma un rekreācijas radītā slodze arī var tikt vērtēta kā ilglaicīga ietekme uz vidi, kā arī aizsargājamām sugām un dabas teritorijām.

8.1.3. Pastāvīgās ietekmes

Pastāvīgās ietekmes galvenokārt saistītas ar priekšnosacījumu radīšanu, kas var ietekmēt pārmaiņas ainavā, kad, piemēram, gadu desmitiem ierastu meža vai lauku ainavu vietā, tiks attīstītas teritorijas ar krasi atšķirīgu izmantošanas raksturu. Šādās teritorijās īstenotā saimnieciskā darbība būs jauns pastāvīgs trokšņa un/vai piesārņojuma avots. Arī

inženiertehniskās un transporta infrastruktūras izbūve jāvērtē kā pastāvīga ietekme. Kā pastāvīga ietekme uz ekosistēmu var būt antropogēnās slodzes samazināšana, veidojot videi draudzīgu, labiekārtotu tūrisma un rekreācijas infrastruktūras tīklu, un pakalpojumus.

8.1.4. Summārās ietekmes

Teritorijas plānojuma īstenošana ilgākā laika periodā ietekmēs pašvaldības teritorijas attīstību, pārmaiņas zemes izmantošanā, kā arī dabas un vides stāvokli. Summārās ietekmes raksturo kopējs cilvēka darbības radīto slodžu pieaugums teritorijā – iedzīvotāju skaita pieaugums, esošās transporta infrastruktūras izmantošanas intensitāte un turpmāka ceļu tīkla attīstīšana, jaunu dzīvojamās un ražošanas objektu būvniecība, kā arī ar to saistītais inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājums un jaunu inženierapgādes tīklu izbūve. Summārās ietekmes visbūtiskāk skars blīvāk apdzīvotās novada teritorijas – Varakļānu pilsētā un lielākajos ciemos. Normatīvo aktu un vides aizsardzības institūciju noteikto prasību ievērošana, īstenojot plānošanas dokumentā paredzētās darbības, samazinās katras konkrētās rīcības un to summāro ietekmi uz vidi.

8.2. Teritorijas plānojuma risinājumi un to pamatojums

Kopumā Varakļānu novadā ir laba vides kvalitāte (atmosfēras gaisa, virszemes un pazemes ūdeņu, grunts kvalitāte), ko papildina raksturīgas kultūrvēsturiskās ainavas un bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas dabas teritorijas. Novads ir atpazīstams ar Teiču purvu. Atsevišķās vietās visā novada teritorijā, iespējams, ir saglabāties vēsturiskais piesārņojums (potenciāli piesārņotās vietas) un sastopamas degradētas kādreizējās lauksaimniecības teritorijas (neizmantotas fermas u.c. infrastruktūras objekti). Novada teritorija ir bagāta ar zemes dzīvju resursiem – smilti, granti, dolomītu, mālu un kūdras.

Novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts ar perspektīvu līdz 2025.gadam. Plānojumā ietvertie risinājumi kopumā būtiski nemaina pašreizējo teritorijas izmantošanas struktūru, bet paredz darbības teritorijas funkcionalitātes paaugstināšanai un telpiskai integrācijai.

8.2.1. Priekšnoteikumi teritorijas izmantošanai

Varakļānu novada teritorija atrodas salīdzinoši tālu no galvenajiem attīstības centriem, kas samazina pašvaldības attīstības iespējas. Novada centru – Varakļānu pilsētu ar pārējo pašvaldības teritoriju savieno optimāls autoceļu tīkls, bet autoceļu seguma kvalitāte vietām ir neapmierinoša. Novada teritorijā dominē lauksaimniecības zemes. Tas nosaka iespējas pašvaldības teritorijā sekmēt lauksaimniecības attīstību. Pietiekami ievērojamu īpatnsvaigu novada teritorijā aizņem arī meža zemes, kas var sekmēt mežsaimniecības nozares turpmāku attīstību. Meži ir arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas priekšnoteikums un pamats īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmai, kas nodrošina ekosistēmu, sugu un dzīvotņu saglabāšanu. Novada apdzīvojumu raksturo samērā zems iedzīvotāju blīvums. Izteikts apdzīvojuma, nodarbinātības un pakalpojumu centrs novadā ir Varakļānu pilsēta. Novada teritorija ir bagāta ar derīgajiem izrakteņiem. Ir ievērojamas smilts-grants atradnes. Plašas teritorijas aizņem dolomīta iegulas. Dzeramā ūdens resursi novada teritorijā ir pietiekami un pašreiz tiek izmantota tikai neliela daļa no to potenciāla. Tie iedzīvotāji, kas nesaņem dzeramo ūdeni no artēziskajiem urbumiem, izmanto gruntsūdens akas. Novada

klimate piemērots visu tradicionālo lauksaimniecības kultūru audzēšanai, kā arī ir labs priekšnoteikums dārzkopības un augļkopības attīstībai. Novadā dzīvo daudz darboties gribīgi un varoši cilvēki ar dažādām interesēm.

8.-1.tabula. Teritorijas plānojumā noteiktais risinājumu kopums

Plānojuma sadaļa	Plānojuma risinājums	Ietekme uz vidi
Plānotās administratīvās teritorijas un ciemu robežas	Teritorijas plānojums paredz pilsētas un trīs ciemu – Murmastiene, Kokari un Stirmiene saglabāšanu. Murmastienes ciema teritorijā nav paredzēts iekļaut lauku apbūves teritorijas.	Netieša, ilglaicīga ietekme
Teritorijas apdzīvojuma struktūras attīstība	Teritorijas plānojums paredz saglabāt esošo apdzīvojuma struktūru un vēsturisko lauku ainavu, kā ieteicamo apdzīvojuma tipu ārpus ciemu teritorijām paredzot viensētu apbūvi. Pagasta teritorijas plānojums paredz dzīvojamās un sabiedriskās apbūves attīstību Varakļānu pilsētā un ciemos.	Netieša, ilglaicīga ietekme
Rekreācijas, tūrisma, izglītības, kultūras, sporta, zinātnes un sociālās infrastruktūras teritorijas un objekti	Teritorijas plānojums paredz saglabāt esošos rekreācijas, tūrisma, izglītības, kultūras, sporta un sociālās infrastruktūras teritorijas un objektus to pašreizējā statusā un robežās. Teritorijas plānojums paredz nepieciešamību veikt tālāku ūdenssaimniecības sistēmas un siltumapgādes sakārtošanu. Plānota esošās komunālās saimniecības infrastruktūras tālāka renovācijas (ielu apgaismojums Varakļānos, Murmastienēs un Stirmienē ciemos nodrošināt publisko objektu pieejamību ģimenēm ar bērniem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, paredzot īpašus nosacījumus autostāvētām.	Tieša, pastāvīga ietekme
Zemes dzīļu nogabalu, derīgo izrakteņu un atradņu teritorijas.	Novada teritorijas plānojums paredz, ka derīgo atradņu izpēti un izmantošana veicama likumdošanā noteiktā kārtībā. Ja derīgo izrakteņu iegulas nav izpētītas, atļauts noteiktās teritorijās veikt izpēti un, ja apstiprinās krājumi, atļauts arī ieguve	Tieša, pastāvīga ietekme
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un saudzējamās ainaviskās teritorijas	Teritorijas plānojumā aprakstīti un kartogrāfiskajā materiālā attēlota Teiču dabas rezervāta teritorija un dabas liegums Barkavas ozolu audze, kā arī tajā pastāvošie teritorijas izmantošanas ierobežojumi. Teritorijas plānojums paredz likumdošanā noteikto dabas pieminekļa aizsardzību. Paredzēta lauku viensētu - zemnieku sētu apbūvei minimālā zemes gabala platība noteikta 1 ha. Augstvērtīgās lauksaimniecības zemēs (45 un vairāk balles) minimālā zemes gabala platība noteikta 5 ha. Šāda apdzīvojuma struktūras attīstība nodrošinās ne tikai vides kvalitātes un aizsardzības prasības, bet arī tipiskās Latvijas lauku kultūrainavas saglabāšanu un teritorijas pievilcību citiem interesentiem. Lauku vides attīstībā - lauku mozaīkveida ainavas saglabāšana un lauksaimniecībā izmantojamo zemju turpmāko izmantošanu.	Netieša, pastāvīga ietekme
Valsts aizsardzības teritorijas un objektus, civilās aizsardzības objekti	Novada teritorijā neatrodas valsts aizsardzības teritorijas un objekti vai civilās aizsardzības objekti un tādu izveide netiek plānota.	Nav ietekmes
Riska teritorijas un objekti	Pašvaldības teritorijā nav rūpnieciska rakstura vai citādu veidu objektu ar būtisku ietekmi uz vides kvalitāti. Pēc Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datiem, novada teritorijā ir vairākas potenciāli piesārņotās vietas. Izvērtējot erozijas bīstamības pakāpi, novadā, nav konstatētas erozijas riska teritorijas, kurās būtu jānosaka speciāli ierobežojumi būvniecībai un citai darbībai.	Tieša, vidēji ilga un pastāvīga ietekme

Plānojuma sadaļa	Plānojuma risinājums	Ietekme uz vidi
	Ārkārtas situācijas pagastā var radīt arī ugunsgrēki ēkās, kurās uzturas daudzi cilvēki (potenciāli bīstamākās vietas – publiskie objekti un dzelzceļš, valsts galvenais autoceļš A12, kūdras iegulas).	
Vispārīgās izmaiņas un pārmantojamība	Konsolidēti Murmastienes un Varakļānu pagastu, kā arī Varakļānu pilsētas teritoriju plānojumu zonējumi; visaptverošas un ļoti būtiskas izmaiņas nav veiktas. Izdarītas korekcijas saistībā ar izmaiņām normatīvajos aktos. Teritorijas plānojumā grafiskā daļā veikta aizsargjoslu precizēšana. Veikta teritorijas funkcionālā zonējuma konsolidācija apbūves noteikumos.	Netieša, vidēji ilga ietekme
Zonējuma izmaiņas	Galvenās izmaiņas skar teritoriju izmantošanu gar valsts galveno autoceļu A12, pilsētas teritoriju un derīgo izrakteņu ieguvu. Gar A12r vairāk paredzētas teritorijas komerciālai un rūpnieciskai izmantošanai. Ja derīgo izrakteņu iegulas nav izpētītas, atļauts noteiktās teritorijās veikt izpēti un, ja apstiprinās krājumi, atļauta arī ieguve. Kādreizējās nacionālas nozīmes lauksaimniecības un rajona nozīmes lauksaimniecības zemju teritorijas iezīmētas kā augstvērtīgas lauksaimniecībā izmantojamās zemes Izmaiņas Varakļānu pilsētā: – galvenokārt izmaiņas skar līdz šim neapbūvētās teritorijas – konsultācijās ar īpašniekiem izmantošanas ir precizētas, – precizēta pašvaldību īpašumu izmantošana, – precizēts ielu trasējums, – izmaiņas skar teritoriju gar valsts galveno autoceļu A12, – viens no galvenajiem uzdevumiem Varakļānu pilsētā ir esošās apbūves blīvuma paaugstināšana un brīvo teritoriju izmantošana izbūvētās infrastruktūras ūdenssaimniecības komunikāciju tuvumā. – samazinātas publiskās apbūves teritorijas. Noteiktas apmežojamās teritorijās; Murmastienes ciema teritorijā nav iekļauts lauku apbūves teritorijas; Noteiktas jauktas Komerčiāla un rūpnieciska rakstura apbūves teritorijas.	Netieša, vidēji ilga ietekme
Apbūves noteikumi	Izstrādāti jauni apbūves noteikumi, izmantojot pārmantojamības principu attiecībā uz minimālajām zemes gabalu platībām. Plānotas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas apdzīvotajās vietās iekļauj sabiedriskās, komercapbūves un dzīvojamo apbūvi, tā paplašinot iespējas elastīgi izmantot esošo dzīvojamo un apbūvi komercdarbībai. Nav paredzētas lauku apbūves teritorijas, bet ir atļauta viensētu būvniecība. Saimnieciskās darbības attīstībai plānota arī teritorijās, kurās tā jau kādreiz ir veikta un vide tajās ir degradēta. Izvirzīti nosacījumi vides kvalitātes saglabāšanai, īpašu uzmanību pievēršot ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanai. Apbūve gar ceļiem plānota tādā attālumā, lai nebūtu nepieciešams veikt papildus pasākumus trokšņu un piesārņojuma samazināšanai.	Netieša, vidēji ilga ietekme

Plānojuma sadaļa	Plānojuma risinājums	Ietekme uz vidi
Nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas, meliorētās zemes, polderus, hidrotehniskās būves un apmežošanas teritorijas (ietverot apmežošanas teritorijas dabas aizsardzības un vides aizsardzības mērķiem)	Teritorijas plānojumā tiek noteiktas un grafiskajā materiālā attēlotas augstvērtīgas lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Teritorijas plānojumā paredzētas apmežojamās zemes un atļauta LIZ apmežošana likumdošanā noteiktajā kārtībā. Lai samazinātu iespējamās ietekmes uz vidi, plānojums paredz tādas apbūves attīstību, kas ļauj izmantot jau esošo infrastruktūru, vides resursus, samazināt piesārņojumu, kā arī videi draudzīgu, energoefektīvu materiālu un tehnoloģiju izmantošanu. Piemēram, apbūves noteikumi paredz: katras 25 autostāvietas jāatdala ar 2m platu zaļumu joslu, kurā ir blīvu krūmāju vai koku stādījums un vismaz 10% no transportlīdzekļu novietnes kopējās teritorijas paredz zaļajai zonai ar koku vai krūmu stādījumiem. Plānojums paredz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Novada teritorija teritorijas ir nabadzīga ar virszemes ūdens resursiem, kas piemēroti peldēšanai, tad plānojums atbalsta mākslīgu ūdenstilpju veidošanu tam piemērotās vietās. Šo teritoriju aizsardzība plānota saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, to dabas aizsardzības plāniem. Piemēram, apbūves noteikumi paredz: Jebkurā teritorijā atļauts ierīkot ūdenstilpni (bez līmeņa regulēšanas), ja dīķa virsmas laukums nepārsniedz 0,1 ha, Dīķis ne lielāks kā 1 ha, var nebūt uzrādīts funkcionālā zonējuma kartē kā virszemes ūdensobjekta teritorija Varakļānu pilsētas un ciemu teritorijās, Dīķis ne lielāks kā 5 ha, var nebūt uzrādīts funkcionālā zonējuma kartē kā virszemes ūdensobjekta teritorija Murmastienes un Varakļānu pagastu teritorijās ārpus ciemiem. Plānotie tūrisma veidi ir videi un vietējai sabiedrībai draudzīgākie, tas ir dabas un ekotūrisms.	Netieša, vidēji ilga ietekme
Būvniecībai nelabvēlīgās teritorijas, kā arī teritorijas, kurām nepieciešama īpaša inženiertehniskā sagatavošana.	Novada teritorijā, atskaitot purvus un pārpurvotas vietas, nav būvniecībai nelabvēlīgu teritoriju. Plānojot būvniecību, nogāzēs nepieciešams izvērtēt nepieciešamību veikt inženiertehnisko sagatavošanu. Saskaņā ar pašvaldības rīcībā esošo informāciju, pagasta teritorijā nav applūstošu teritoriju, taču, saskaņā ar Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, plānojot apbūvi virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā, nepieciešams izvērtēt teritorijas applūsuma iespējamību un nepieciešamības gadījumā pieprasīt LVĢMC atzinumu par teritorijas applūšanas iespējamību. Attiecībā uz visu teritoriju ir izvērtēti arī paaugstināta riska objekti un teritorijas, savukārt nosacījumos ietvertas prasības un veicamie pasākumi iespējamo risku samazināšanai vai novēršanai.	Netieša, vidēji ilga ietekme

8.3. Iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un ietekmes uz vidi novērtējums

Varakļānu novada teritorijas plānojuma izstrāde neparedz alternatīvu attīstības plānošanas dokumentu iespēju. Līdz ar to, SIVN procedūras ietvaros, sagatavojot vides pārskatu, izvēlēta un novērtēta tā saucamā nulles alternatīva, kas neparedz jaunu novada nozīmes teritorijas plānojuma izstrādi. Alternatīva nav optimāla, jo neparedz kopēju Varakļānu novada ilgtspējīgas attīstības redzējumu un funkcionālo zonējumu. Tiks kavēta novada saimnieciskā attīstība, vienotas infrastruktūras izveide un mērķtiecīga investīciju piesaiste. Tas var novest pie nepārdomātas resursu un teritoriju izmantošanas, haotiskas apbūves, kas apdraud, novada dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, kā arī vērtīgās ainavas.

Varakļānu novada teritorijas plānojums ir izstrādāts, ievērojot gan normatīvo aktu prasības, gan starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus. Līdz ar to plānojumā paredzēto darbību īstenošana ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu pie nosacījuma, ka, īstenojot plānotās darbības, tiek ievēroti atbilstoši risinājumi negatīvas ietekmes uz vidi mazināšanai.

9. RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI MAZINĀŠANAI

9.1. Turpmāka teritorijas izpēte

Varakļānu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN) paredz, ka atbilstoši detālplānojuma izstrādes mērķim un plānošanas situācijai pašvaldība var detālplānojuma darba uzdevumā iekļaut papildus prasības, lai veiktu izpēti detālplānojuma risinājumu pamatojumam un izvērtējumam. Attiecībā uz vides un dabas aizsardzības jomu, turpmākajā teritorijas plānošanas procesā, izstrādājot detālplānojumus, lokālplānojumus vai tematiskos plānojumus, pašvaldība var prasīt veikt šādas izpēti: biotopu jeb bioloģiskās daudzveidības izpēti, plānotā objekta ietekmi uz ainavu, novērtējumu par objekta ietekmi uz autosatiksmes organizāciju, intensitāti un trokšņu līmeni, kā arī iespējamā gaisa piesārņojuma modelēšanu. Iespējama arī tematisko plānojumu izstrāde par kādu no minētajiem izpēti virzieniem. Kopumā tas nodrošinās to, ka, iegūstot precīzāku informāciju par konkrēto vietu, tiks izvēlēti optimālie teritorijas attīstības risinājumi. Vienlaikus detālplānojumu izstrādes procesā, sabiedrība tiks iepazīstināta ar pamatotiem risinājumiem.

Tāpat TIAN negatīvas ietekmes uz vidi mazināšanai nosaka, ka teritorijas inženiertehnisko sagatavošanu veic vietās un teritorijās, kurās grunts piesārņojums pārsniedz pieļaujamo normu (piemēram, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietās). Tāpat inženiertehniskās sagatavošanas darbi jāparedz teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni un vietās, kurās iespējami negatīvi ietekmē mūsdienu ģeoloģiskie procesi (piemēram, upju krastu erozijas zonās). Šie pasākumi mazinās vides riskus pirms būvdarbu uzsākšanas.

9.2. Iespējamās nevēlamās ietekmes uz vidi samazināšana plānojuma īstenošanā

Nevēlamo ietekmi uz vidi teritorijas plānojuma īstenošanā var novērst vai samazināt, nodrošinot novada attīstības plānošanas procesā identificēto risku, nosacījumu un rekomendāciju ievērošanu dokumentu ieviešanas gaitā. Tāpat plānošanas dokumenta īstenošanā svarīgi sadarboties ar vides valsts institūcijām un pašvaldību.

Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējums veicams sadarbībā ar VPVB, VVD Madonas reģionālo pārvaldi un Dabas aizsardzības pārvaldi:

- 1) Darbības, kurām ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikuma „Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” nosacījumiem;
- 2) Darbības, kurām ir nepieciešams veikt sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikuma „Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums” nosacījumiem. Šiem nosacījumiem atbilst vairāki plānojumā ietvertie risinājumi (transporta, inženiertehniskās un komunālo pakalpojumu infrastruktūras objektu attīstība) Šajā gadījumā ir nozīmīgi, ka sabiedrība tiek informēta par plānotajiem pasākumiem un būvniecības iecerēm;

- 3) Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir nepieciešams saņemt nosacījumus no vides institūcijām (no VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes un Dabas aizsardzības pārvaldes). Darbības, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi nosaka MK noteikumi Nr.91. „Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums”. Tehniskajos noteikumos reģionālā vides pārvalde nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvprojektu izstrādē un skaņošanā. Sabiedrība tiek informēta par plānotajiem būvobjektiem, kuriem ir izsniegti tehniskie noteikumi projektēšanai. No Dabas aizsardzības pārvaldes saskaņojums vai noteikumi jāsaņem darbībām ĪADT saskaņā ar MK noteikumos Nr.264 „Vispārējie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi” prasībām vai ievērojot ĪADT individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības. Šajā gadījumā Dabas aizsardzības pārvalde nosaka prasības plānotajai darbībai saistībā ar sugu un biotopu aizsardzību un labvēlīgu to pastāvēšanas apstākļu nodrošināšanu.
- 4) Darbības, kuru īstenošanai nav nepieciešams īpašs atzinums vai vērtējums. Šajos gadījumos lielākoties sagaidāma ietekme uz vidi nav būtiska. Sabiedrības informēšanu šajos gadījumos var veikt pašvaldība.
- 5) VVD reģionālā vides pārvalde izsniedz A, B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju vai C kategorijas apliecinājumu. Atļaujās tiek ietvertas vides kvalitātes prasības, labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošana un citi nosacījumi attiecībā uz paredzēto darbību, kas rada vides piesārņojumu vai paredz dabas resursu izmantošanu

Pašvaldība var noteikt ierobežojumus un prasības saskaņā ar teritorijas plānojuma TIAN. Papildus plānojumā izvirzītajiem ierobežojumiem un nosacījumiem, pašvaldība var prasīt ievērot vides aizsardzības normas, iekļaujot šādu prasības lokālplānojumu vai detālplānojumu izstrādē. Tas paredz nepieciešamību pašvaldībai sistemātiski sekot līdzi plānošanas dokumentu ieviešanai.

Pašvaldība pati vai sadarbībā ar vides institūcijām var organizēt sabiedriskās apspriešanas par dažādiem jautājumiem un projektiem, par kuriem ir īpaša sabiedrības interese vai vēlama sabiedrības iesaiste (piemēram, dabas aizsardzības plānu izstrāde ĪADT). Tāpat sabiedriskās apspriešanas ieteicams veikt dažādu būvniecības ieceru un zemāka līmeņa plānošanas dokumentu izstrādes gaitā, ja ir iespējama paredzētās darbības ietekme uz vidi. Novada iedzīvotājiem un nevalstiskajām organizācijām apspriešanās ir iespēja paust viedokli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Plānojot tūrisma attīstību Varakļānu novadā, jāmeklē risinājumi potenciālo tūrisma objektu un rekreācijas vietu labiekārtošanai, un atpūtnieku plūsmas organizācijai. Sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi jāturpina izvietot vienota stila norādes un informatīvos stendus, kur jānorāda konkrētajās teritorijās aizliegtās darbības.

10. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Varakļānu novada teritorijas plānojumā nav paredzētas darbības, kas tiešā veidā negatīvi ietekmētu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Plānošanas dokumenta izstrādē ievērotas prasības, ko nosaka vides aizsardzības normatīvie akti, starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, kā arī vides aizsardzības valsts institūciju izsniegtie nosacījumi.

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pantā minēto, paredzēto darbību atļauj veikt vai īstenot plānošanas dokumentu, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Natura 2000 teritorijas, darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai. Šādos gadījumos jāparedz kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklam.

Ja kāda no Varakļānu novada teritorijas plānojumā paredzētajām darbībām negatīvi ietekmēs novadā esošās Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000), tad kā kompensējošie pasākumi var tikt noteikti:

- 1) Jauna biotopa izveidošana kādā jaunā vietā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut Natura 2000 tīklā;
- 2) Esošā biotopa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā novada Natura 2000 teritorijā, proporcionāli paredzētās darbības (projekta) radītajiem zaudējumiem;
- 3) Izņēmuma gadījumos, jaunas Natura 2000 teritorijas izveides ierosināšana saskaņā ar Biotopu direktīvu.

Varakļānu novada teritorijas plānojuma risinājumi paredz ievērot spēkā esošos Natura 2000 teritoriju dabas aizsardzības plānus, individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kā arī citu saistošo normatīvo aktu prasības. Tādējādi attīstības plānošanas dokumenta risinājumi nerada tiešu un neatgriezeniski negatīvu ietekmi uz vides kvalitāti. Līdz ar to par dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi nav paredzēti.

Kārtību, kādā privātas un juridiskas personas kompensē dabai un dabas objektiem nodarīto kaitējumu, nosaka spēkā esošie normatīvie akti vides un dabas aizsardzības jomā.

11. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Vides pārskata izstrādes laikā nav identificētas iespējamās pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties Varakļānu novada teritorijas plānojuma īstenošanas laikā. Varakļānu novads atrodas Austrumvidzemē un nerobežojas ar kādu citu valsti. Plānojumā nav paredzēta tādu rūpniecības zonu vai atsevišķu projektu realizācija, kas varētu radīt tiešus pārrobežu piesārņojuma draudus.

Perspektīvā, plānojot nozīmīgus rūpnieciskās vai lauksaimnieciskās ražošanas objektus pašvaldības teritorijā, jāņem vērā likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” nosacījumi, kā arī jāievēro likuma 1. un 2.pielikumā noteiktais attiecībā uz paredzēto darbību. Darbības, kurām IVN procedūra vai sākotnējais izvērtējums konstatēs būtiskas pārrobežu piesārņojuma ietekmes, visticamāk netiks īstenotas.

Netiešu pārrobežu ietekmi var radīt būtiska piesārņojuma nonākšana Varakļānu novadā esošajās ūdenstecēs, tālāk Daugavas upes baseinā, Rīgas jūras līcī un Baltijas jūrā. Tomēr šāda apdraudējuma iespējamība ir maz ticama, jo pašreiz novadā neatrodas tādi paaugstinātas bīstamības vai A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju saņēmuši objekti. Tāpat šādu objektu izveidi neparedz jaunā novada teritorijas plānojuma risinājumi. Turklāt notekūdeņu radītā slodze jau šobrīd ir samazināta, jo lielākajās novada apdzīvotajās vietās Varakļānu pilsētā un Murmastienes ciemā ir īstenoti ūdenssaimniecības sakārtošanas projekti, t.sk. NAI rekonstrukcija.

12. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību un kārtību nosaka MK noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitoringu veic ar mērķi konstatēt plānošanas dokumenta īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, analizējot iegūto informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām. Tādējādi vides monitorings ir instruments, lai iespējami operatīvi reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, nepieciešamības gadījumā, veiktu grozījumus plānošanas dokumentā vai pārskatītu izvirzītos uzdevumus, rīcības un investīciju plānu.

Likums „Par vides aizsardzību” nosaka, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa, piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai, vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei. Saskaņā ar likumu vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes, kā arī komersanti, atbilstoši vides normatīvo aktu prasībām.

Valsts iestādes vides monitoringu veic saskaņā ar Vides ministra apstiprināto „Vides monitoringa programmu 2009.-2012.gadam” (2010.gada 19.aprīļa rīkojums Nr.121. „Par vides monitoringa programmu”). Programma izstrādāta pamatojoties uz „Vides monitoringa pamatnostādņēm 2009-2012.gadam”, kuras apstiprinātas 2009.gada 11.marta MK rīkojumu Nr.187. Vides monitoringa programma izstrādāta pamatojoties uz vadlīnijām, normatīviem, tehniskajām prasībām, metodiskajiem norādījumiem u.c. dokumentiem, kas regulē LR normatīvo aktu, ES direktīvu un Starptautisko konvenciju ieviešanas kārtību. Programmā noteikts VARAM padotības iestāžu – LVĢMC, DAP, LHEI un VVD RDC – veiktā un organizētā monitoringa tīkls, parametri, regularitāte un izmantojamās metodes.

Vides valsts monitoringa kontrole paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas. Vides monitoringa programmas galvenās sadaļas ir sekojošas:

- 1) Gaisa monitoringa programma;
- 2) Ūdeņu monitoringa programma;
- 3) Zemes monitoringa programma;
- 4) Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Varakļānu novadā virszemes ūdeņu monitorings netiek veikts. Pazemes ūdeņu monitorings tiek veikts urbamos „Stirniene”. Savukārt bioloģiskās daudzveidības monitorings Varakļānu novadā tiek veikts Natura 2000 teritorijās.

Attiecībā uz pašvaldībām 2009.gada 17.februāra MK noteikumos Nr.158 „Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai” noteikts, ka pašvaldību institūcijas vides

monitoringu organizē vai veic par pašvaldības budžeta līdzekļiem, ja nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, lai īstenotu pašvaldību saistošos noteikumus normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos. Lai izvērtētu valsts vides monitoringa datus un iegūtos rezultātus, kā arī noteiktu nepieciešamos monitoringa novērojumus, Varakļānu novada pašvaldībai ieteicams sadarboties ar VVD Madonas reģionālo vides pārvaldi un DAP. Monitoringa ziņojuma sagatavošanai izmanto valsts institūciju un pašvaldības rīcībā esošos statistikas datus, valsts monitoringa programmu informāciju, kā arī monitoringa datus no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Monitoringa ziņojumā var izmantot arī to projektu datus, kuriem, saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, tiks veikts sākotnējais novērtējums vai pilns ietekmes uz vidi novērtējums.

Monitoringam, iespēju robežās, ieteicams izmantot MK noteikumos Nr.175 „Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem” (24.02.2009) noteiktos vides indikatorus un datu avotus. Varakļānu novada teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringam tiek piedāvāti vairāki rādītāji:

- 1) Rekonstruēto / izbūvēto valsts un pašvaldības autoceļu un ielu posmu garums;
- 2) Centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām pieslēgto māsaimniecību vai iedzīvotāju skaits;
- 3) Izbūvēto un rekonstruēto centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu garums;
- 4) Dzeramā ūdens kvalitāte, dzeramā ūdens zudumi apgādes tīklos;
- 5) Centralizēti iegūtā ūdens daudzums no urbumiem un novadīto notekūdeņu daudzums (tūkst.m³);
- 6) Centralizētajā siltumapgādē izmantotā kurināmā veidi un daudzums;
- 7) Centralizētā atkritumu savākšanā apkalpoto māsaimniecību / iedzīvotāju skaits (noslēgtie līgumi);
- 8) Centralizēti savākto sadzīves atkritumu daudzums un sastāvs;
- 9) Derīgo izrakteņu ieguves apjomi (t gadā);
- 10) Meža un lauksaimniecības zemes platību izmaiņas (ha);
- 11) Apbūvei paredzēto zemes platību izmaiņas (ha) un apbūvei transformētās lauksaimniecības zemes;
- 12) Tūristu un atpūtnieku plūsmas rādītāji;
- 13) Īstenoto attīstības un investīciju projektu skaits;
- 14) Ūdens kvalitātes rādītāji novadā esošajos ūdensobjektos, t.sk. peldvietās.

Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” nosaka, ka kompetentā institūcija – VPVB, MK noteiktajā termiņā sniedz atzinumu par sagatavoto vides pārskatu, kurā nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumentu apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai monitoringa ziņojumu. Normatīvie akti nenosaka, ka monitoringa ziņojums jāgatavo katru gadu, tomēr informācija par teritorijas attīstību un izvēlēto vides rādītāju dati būtu jāapkopo katru gadu vai ar noteiktu periodiskumu (reizi trīs gados). Šāda regulāra monitoringa veikšana ļaus novērtēt attīstības plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu izpildi un to efektivitāti, ļaujot izvērtēt plānoto un īstenoto pasākumu ietekmi uz vidi.

KOPSAVILKUMS

Vides pārskats atspoguļo stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) rezultātus saistībā ar Varakļānu novada teritorijas plānojuma izstrādi. Pārskatā analizēti novada dabas resursi, pašreizējais vides stāvoklis un plānošanas dokumentos iekļauto risinājumu iespējamā ietekme uz vides stāvokli. Teritorijas plānojuma vides pārskats izstrādāts vienlaicīgi ar pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādi.

Vides pārskats Varakļānu novada attīstības plānošanas dokumentiem izstrādāts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 23.03.2004. MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus, pieņemot lēmumu par SIVN nepieciešamību.

Vides pārskatā ir iekļauta informācija par novada resursiem un pašreizējo vides stāvokli, kā arī vērtējums par būtiskām pozitīvām un negatīvām, tiešām un netiešām, īstermiņa un ilgtermiņa ietekmēm, īstenojot teritorijas plānojumu.

Stiprās puses	Vājās puses
Novadā kopumā laba vides kvalitāte	Nevienmērīga dažādu teritoriju attīstība
Nav nozīmīgu piesārņojuma avotu	Lauksaimniecībā izmantojamo zemju aizaugšana
Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums	Pamestas un nesakoptas bijušās ražošanas teritorijas
Daudzveidīgi dabas resursi (meži, purvi, lauksaimniecības zemes)	Vēsturiskā piesārņojuma radītie riski
Kultūrvēsturiski bagāta vide (ainava, valoda, tradīcijas, kultūrvēsturiskie objekti)	Morfoloģiska rakstura riski virszemes ūdens kvalitātei
Relatīvi neskarta dabas vide	Iedzīvotāju skaita sarukums un novecošanās
Nodrošināta tehniskā infrastruktūra	
Pietiekami pazemes dzeramā ūdens resursi un to dabiskā aizsardzība	
Līdzšinējās investīcijas ūdenssaimniecībā	
Kopumā labi ģeotehniskie apstākļi	
Iespējas	Draudi
Aktīva sabiedrības līdzdalība vides jautājumu risināšanā	Sosnovska latvāņu izplatība
Potenciāli piesārņoto vietu sakārtošana	Vides piesārņojums nepārdomāti attīstot ražošanu
Samērīga derīgo izrakteņu ieguves teritoriju izmantošana	Izstrādāto atradņu nepietiekoša rekultivācija

Iespējas	Draudi
Ekotūrisma attīstībai piemērota teritorija	Plūdu draudi reljefa pazeminājumos un pārpurvošanās
Lauksaimnieciskās ražošanas dažādošana	Klimata pārmaiņu ietekmētas lokālas izpausmes
Pievilcīgas dzīves vides veidošana	Nekontrolēta tūrisma plūsmu ietekme uz ĪADT
Alternatīvu energoresursu izmantošana lokālām vajadzībām	
Sadarbības tīklu veidošana ar kaimiņu novadiem ĪADT aizsardzība, apsaimniekošanā un vides izglītībā	

SVID analīzē apkopoti būtiskākie aspekti saistībā ar novadā esošajiem dabas resursiem un pašreizējo vides kvalitāti.

Varakļānu novada teritorijas plānojuma risinājumi nosaka teritorijas funkcionālo zonējumu, aprobežojumus dažādiem izmantošanas veidiem, raksturo apdzīvojuma struktūru, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma daudzveidību. Izstrādāto plānošanas dokumentu mērķis ir radīt pamatu stabilai ilgtermiņa novada ekonomiskai attīstībai, nodrošinot atbilstošu dzīves kvalitāti novada iedzīvotājiem.

Plānošanas dokumentos ir iestrādāti būtiski vides un dabas aizsardzības aspekti:

- izvērtēti novada teritorijas attīstības priekšnosacījumi, kā arī noteiktas teritorijas izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumi.
- radīti priekšnoteikumi vides kvalitātes uzlabošanai un teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai,
- noteikti iespējamie vides riski;
- veicināta dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana;
- veicināta bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;
- radīti labvēlīgi apstākļi uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei.

Kopumā Varakļānu novadā ir laba vides kvalitāte (atmosfēras gaisa, virszemes un pazemes ūdeņu, grunts kvalitāte), ko papildina raksturīgas kultūrvēsturiskās ainavas un bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas dabas teritorijas. Novads ir atpazīstams ar Teiču rezervātu. Novada teritorija ir bagāta ar zemes dzīļu resursiem. Zemes lietojuma veidu struktūru novadā raksturo lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamas zemes. Varakļānu pilsētā ir mazpilsētai raksturīgā apbūves intensitāte.

Teritorijas plānojuma izstrādē ņemta vērā pašreizējā situācija, ievēroti hierarhiski augstāka plānošanas līmeņa apstiprinātie dokumenti Latvijā un Vidzemē, kā arī ievērots pēctecības princips teritorijas plānošanā, nodrošinot agrāk izstrādāto pašvaldības plānošanas dokumentu risinājumu pārmantojamību.

Plānošanas dokumentos noteikta novada apdzīvojuma struktūra:

- novada nozīmes centrs – Varakļānu pilsēta;
- vietējās nozīmes pakalpojumu centri – Murmastiene un Stirniene;

- pārējās apdzīvotās vietas – ciemi un viensētas.

Jaunas apbūves attīstībai plānojumā noteiktas teritorijas galvenokārt esošo blīvi apdzīvoto vietu robežās un vietām gar valsts nozīmes autoceļu A12. Mežu resursu apsaimniekošana plānota, ievērojot pašreizējos nozares attīstības plānošanas dokumentus, normatīvos aktus un attiecīgo institūciju nosacījumus. Teritorijas plānojumā ir noteiktas papildus prasības bioloģiskās daudzveidības, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kultūrvēsturiskās un ainavu daudzveidības saglabāšanai apdzīvotajās vietās, lauksaimniecības un meža zemēs.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka dabas un vides kvalitātes vērtības tiek atbilstoši iestrādātas Varakļānu novada attīstības plānošanas dokumentos. SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

Viena no prasībām izstrādājot vides pārskatu, ir izvērtēt dažādu alternatīvu īstenošanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Ņemot vērā to, ka Varakļānu novada teritorijas plānojums neapskata vairākus alternatīvus risinājumus, tad salīdzinājums tiek izdarīts ar nulles scenāriju jeb situāciju, ja plānošanas dokuments netiek īstenots. Saistībā ar nulles scenāriju var izdalīt vairākus negatīvus aspektus – ierobežotas iespējas ekonomiskajai attīstībai, saglabājas atšķirīgi dažādu teritoriju izmantošanas nosacījumi, neskaidras novada telpiskās attīstības perspektīvas, kopējie novada mērķi, prioritārie attīstības virzieni un veicamās darbības.

Kopumā teritorijas plānojuma risinājumi nemaina esošo novada teritorijas izmantošanas struktūru, bet paredz darbības teritorijas funkcionalitātes paaugstināšanai un telpiskai integrācijai, kā arī nosaka prioritāri risināmos vidēja termiņa pasākumus (projektus).

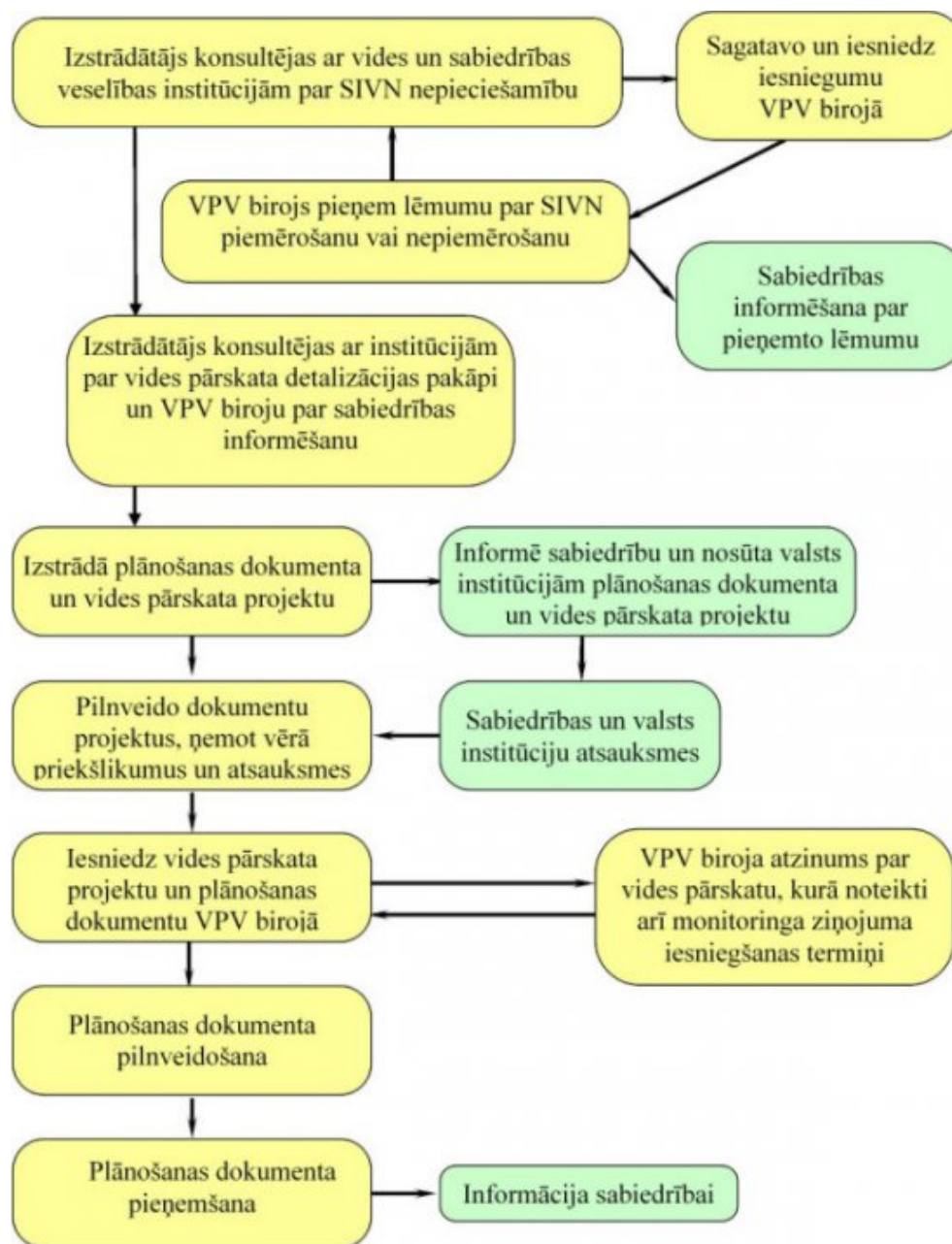
PIELIKUMI

1. Ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma procedūras vispārīgā shēma.
2. Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) lēmuma Nr.76 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu" kopija.
3. Centralizētās ūdensapgādes urbumi, NAI un to aizsargjoslas;
4. Dabas pieminekļu – aizsargājamo koku (dižkoku) un dižakmeņu saraksts;
5. Mikroliegumi Varakļānu novadā;
6. Potenciāli piesārņotas teritorijas Varakļānu novadā;
7. Paziņojuma kopijas par teritorijas plānojuma un vides pārskata publisko apspriešanu;
8. Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) atzinums Nr.20 „Par Varakļānu novada teritorijas plānojuma Vides pārskatu”.

1. Pielikums

Ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma (SIVN) procedūras vispārīgā shēma

Avots: Vides pārraudzības valsts birojs, <http://www.vpvb.gov.lv>

2.Pielikums

Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) lēmums Nr.59 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045

Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā,
2012.gada 18.jūlijā

Lēmums Nr.59

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

- Varakļānu novada pašvaldība, adrese: Rīgas iela 13, Varakļāni, Varakļānu novads, LV – 4838;
- SIA „Geo Consultants”, adrese: Olīvu iela 9, Rīga, LV-1004.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Varakļānu novada teritorijas plānojums 2013.–2024.gadam (turpmāk arī Teritorijas plānojums).

Plānošanas teritorija:

Varakļānu novada administratīvā teritorija.

Izvērtētā dokumentācija:

Varakļānu novada pašvaldības 2012.gada 12.jūlija vēstule Nr.1-16-1/365, 2011.gada 12.decembra Pilnvara Nr.1-16-1/554, SIA „Geo Consultants” 2012.gada 16.jūlija vēstule Nr.361/2012 un tai pievienotais iesniegums par plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanu, SIA „Geo Consultants” adresētā Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes 2012.gada 26.janvāra vēstule Nr.6.5.-27/108, Veselības inspekcijas 2012.gada 23.janvāra vēstule Nr.5.8-34/783.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Varakļānu novada pašvaldība secina, ka Varakļānu novada teritorijas plānojumam 2013.–2024.gadam ir nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

Faktu konstatācija un izvērtējums:

1. Varakļānu novada pašvaldība informē, ka, pamatojoties uz novada domes 2011.gada 28.februāra sēdes lēmumu Nr.2.2, tiek izstrādāts Varakļānu novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam. Varakļānu novada pašvaldība 2011.gada 12.decembrī izsniegusi Pilnvaru Nr.1-16-1/554 SIA „Geo Consultants”, kas ļauj pārstāvēt Varakļānu novada pašvaldību visās ar Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam izstrādi saistītajās institūcijās.
2. Teritoriālās reformas rezultātā Varakļānu novada administratīvajā teritorijā ietilpst Varakļānu pilsēta un Murmastienes, Varakļānu pagasti.
3. Iesniegumā norādīts, ka Varakļānu novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam tiek izstrādāts saistībā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam, Latvijas nacionālo attīstības plānu 2007.-2013.gadam, Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī ņemot vērā pašreiz spēkā esošos Varakļānu novada teritoriālo vienību teritorijas plānojumus.
4. Saskaņā ar iesniegtajos dokumentos norādīto, Varakļānu novada attīstība, tāpat kā līdz šim, tiks balstīta uz lauksaimniecības un meža zemju apsaimniekošanu, vienlaikus nodrošinot arī dabas aizsardzībai nozīmīgo un kultūrvēsturiski vērtīgo teritoriju saglabāšanu un iesaisti novada attīstībā. Varakļānu novada teritorijas plānojuma izstrāde neparedz būtiskas izmaiņas teritorijas izmantošanā salīdzinājumā ar iepriekš plānoto. Jaunu apbūves teritoriju attīstība, iespēju robežās, nosakot ražošanas un jauktas darbību apbūves teritorijas, plānota gar valsts galveno autoceļu A12 Jēkabpils-Rēzekne-Ludza-Krievijas robeža (Terehova). Teritorijas plānojuma izstrādātāju rīcībā iesnieguma sagatavošanas laikā nav informācijas par priekšlikumiem, kas saistīti ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikuma darbību īstenošanu. Saskaņā ar iesniegumā norādīto, Teritorijas plānojuma realizācijas iespējamās ietekmes saistītas ar apbūves teritoriju veidošanu, derīgo izrakteņu ieguvu un meža teritoriju veidošanu (apmežošanu).
5. Varakļānu novadā atrodas trīs Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas - Teiču dabas rezervāts, kura aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē Teiču dabas rezervāta likums, kā arī neliela daļa no dabas liegumiem „Lubānas mitrājs” (MK 10.02.2009. noteikumi Nr.135) un „Barkavas ozolu audze” (vispārējie MK 16.03.2010. noteikumi Nr.264). Dabas aizsardzības plāns izstrādāts Teiču dabas rezervātam un dabas liegumam „Barkavas ozolu audze”. Iesniegumā norādīts, ka Teritorijas plānojumā netiek paredzētas darbības, kas ir pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas prioritātēm, ilgtermiņa un īstermiņa attīstības mērķiem. Plānošanas dokumenta izstrādātāji pašlaik nevar prognozēt iespējamo fizisko un juridisko personu priekšlikumus par konkrētām saimnieciskām darbībām Natura 2000 teritoriju tiešā tuvumā, kas neizslēdz iespējamu ietekmi uz Natura 2000 teritorijām.
6. Nozīmīgākās Varakļānu novada esošās vides un dabas resursu aizsargjoslas saistītas ar virszemes un purvu aizsargjoslām, kā arī ar aizsargjoslām ap ūdens ņemšanas vietām. Iesniegumā norādīts, ka iespējamā ietekme uz minētajām aizsargjoslām saistīta ar publiskās piekļuves nodrošināšanu virszemes ūdensobjektiem, iespējamo plūdu apdraudējumu, ūdens resursu ieguvu un apsaimniekošanu, kā arī purvu biotopu saglabāšanu.

7. Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.punktā noteikto, plānošanas dokumenta izstrādātājs ir konsultējies ar Valsts vides dienesta Madonas reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību. Institūcijas norādījušas, ka Varakļānu novada teritorijas plānojumam 2013.-2024.gadam ir veicams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.
8. Ņemot vērā augstāk minēto, Varakļānu novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāizvērtē atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ pantā noteiktajam. Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk arī Birojs) vērš Varakļānu novada pašvaldības uzmanību uz to, ka stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums iepriekš veikts Murmastienes pagasta teritorijas plānojumam, par kura Vides pārskatu Birojs 2008.gada 16.jūlijā izdevis atzinumu Nr.47. Saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta sestajā daļā noteikto, Birojs savā atzinumā norādījis plānošanas dokumenta monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņus – 2014. un 2019.gadu. Sagatavojot Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam Vides pārskatu, lūdzam ņemt vērā iepriekš minēto, kā arī likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta pirmajā daļā noteikto, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt konkrētas plānošanas dokumentā paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.pants, 23.² pants, 23.⁵ pants;
- Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.,6.,7. punkts;
- Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”;
- Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Teiču dabas rezervāta likums;
- Ministru kabineta 2009.gada 10.februāra noteikumi Nr.135 „Dabas lieguma „Lubānas mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Ministru kabineta 2009.gada 6.oktobra noteikumi Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Vides pārraudzības valsts birojs, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.³ pantā noteikto, izvērtēja Varakļānu novada pašvaldības 2012.gada 12.jūlija vēstuli Nr.1-16-1/365 un SIA „Geo Consultants” 2012.gada 16.jūlija vēstuli Nr.361/2012 un tai pievienoto dokumentāciju par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam izstrādes uzsākšanu. Ņemot vērā likuma „Par ietekmes

uz vidi novērtējumu" 23.² pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas, Vides pārraudzības valsts birojs secināja, ka Varakļānu novada teritorijas plānojums 2013.–2024.gadam attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Lēmums:

- Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Varakļānu novada teritorijas plānojumam 2013.–2024.gadam.

Direktors

A.Lukševics

3.Pielikums**Centralizētās ūdensapgādes urbumi, NAI un to aizsargjoslas**

Centralizētās ūdensapgādes urbumi un to aizsargjoslas

Urbuma nosaukums / atrašanās vieta	Urbuma Nr.*	Koordinātas (LKS-92 sistēmā)		Urbšanas gads	Piesārņojošās darbības kategorija**	Atļautais ūdens daudzums m ³ / gadā	Aizsargjoslas (m)		
		X	Y				stingrā	bakterio-loģiskā	ķīmiskā
AA1 Rēzeknes iela 1a, Varakļāni	P600716	56°36'28"	26°43'37"	2010	B	54 020	10		
AA2 Rēzeknes iela 1a, Varakļāni	P600716	56°36'28"	26°43'35"	2010	B	54 020	10		
AA1 Murmastienes centrs	P600184	56°40'07"	26°33'42"	1958	B	3 650	10		
AA2 Inčārnieki	P600185	56°40'10"	26°37'08"	1991	B	rezervē	10		
AA3 Ūdensnesējs	P600725	56°53'45"	26°42'39"	2011	B	31 000	10		

*Saskaņā ar VSIA Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra klasifikatoru

**Ūdens ieguve nav piesārņojošā darbība, bet ietverta operatoram izsniegtajā NAI darbības B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā

Avots: Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. MA09IB0034 (Varakļānu pilsētas ūdenssaimniecības sistēma); Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. MA10IB0005 (Murmastienes pagasta ūdenssaimniecības sistēma).

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

NAI nosaukums	NAI jauda	NAI tips	Sanitārā aizsargjosla (m)	Ģeogrāfiskās koordinātas		Saņemotā ūdenstilpe	Novadītais notekūdeņu daudzums 2010.g. m ³ / gadā
				Z platums	A garums		
BIO-700 Varakļānu pilsēta	219 m ³ /dnn	Bioloģiskās	200	56°37'11"	26°46'08"	Kažavas upe	80 000
BIO-100 Murmastienes pag.	60 m ³ /dnn	Bioloģiskās	100	56°39'35"	26°34'35"	Dirītes upe	21 700

Avots: Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. MA09IB0034 (Varakļānu pilsētas ūdenssaimniecības sistēma); Atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. MA10IB0005 (Murmastienes pagasta ūdenssaimniecības sistēma).

4.Pielikums

Dabas pieminekļu – aizsargājamo koku (dižkoku) saraksts

Nr.	(ID) un atrašanās vieta	Koka suga		Koka koordinātas (LKS-92 sistēmā)		Koka izmēri	
		latviski	latīniski	X	Y	Apkārtmērs (m) ³⁰	Augstums (m)
Varakļānu pagasts							
1.	(957) Varakļānu parks	Āra bērzs	Betula pendula Roth.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
2.	(968) Varakļānu parks	Parastā goba	Ulmus glabra Huds.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
3.	(985) Varakļānu parks	Parastā kļava	Acer platanoides L.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4.	(1025) Varakļānu parks	Parastā liepa	Tilia cordata Mill.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
5.	(1467) Varakļānu liepa	Vīksna	Ulmus laevis Pall.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

5.Pielikums

Mikroliegumi Varakļānu novadā

Nr.	Mikrolieguma kods	Sugu grupa, kurai izveidots mikroliegums	Pagasts	Mežniecība	Platība (ha)
1.	39	Mežā ligzdojošie putni	Varakļānu pagasts Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	161,9
2.	1956	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	27,9
3.	1957	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	23,8

³⁰ Apkārtmērs (m) 1,3 m augstumā virs zemes

Nr.	Mikrolieguma kods	Sugu grupa, kurai izveidots mikroliegums	Pagasts	Mežniecība	Platība (ha)
4.	1970	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	28,8
5.	1992	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	23,0
6.	2016	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	28,1
7.	2019	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	29,7
8.	2046	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	20,2
9.	2055	Mežā ligzdojošie putni	Murmastienes pagasts	Centrālvidzemes virsmežniecība	12,9

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs; Dabas aizsardzības pārvalde

6.Pielikums

Potenciāli piesārņotas teritorijas Varakļānu novadā

Nr.	Reģistrācijas Nr.	Vietas nosaukums	Kadastra apzīmējums	Ģeogrāfiskās koordinātas		Darbības laiks	Darbības nozare Potenciālā piesārņojuma raksturs
				platums	garums		
Varakļānu pilsēta							
1.	70175/4693	Katlu māja Jaunatnes iela 2A	70170010591	56°36'33"	26°45'51"	darbojas	Cietā kurināmā (koksne un akmeņogles) sadedzināšanas iekārtas
2.	70175/4699	Katlu māja Rīgas iela 21	70170010700	56°36'32"	26°45'32"	darbojas	Cietā kurināmā (koksne) sadedzināšanas iekārtas
3.	70175/4473	Kokzāģētava Dārzu iela 1	70170010272	56°36'45"	26°46'7"	darbojas	Kokapstrādes uzņēmums. Iespējams gaisa piesārņojuma avots. B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja
4.	70175/4483	Kokzāģētava Dārzu iela 1A	70170010116	56°43'18"	26°45'22"	darbojas	Kokapstrādes uzņēmums. Iespējams gaisa piesārņojuma avots. B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja
Varakļānu pagasts							
5.	70948/3063	Sadzīves atkritumu izgāztuve „Varakļāni”	70940040243	56°36'45"	26°46'20"	Slēgta 1970-2010	Sadzīves atkritumu izgāztuve. Iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums. Rekultivēta
6.	70948/3064	Bijusī DUS Kokaros	70940040348	56°37'2"	26°44'20"	1960-1998	Naftas produktu uzglabāšana, iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem
7.	70948/3065	Bijusī DUS Stirnienē	70940060122	56°33'44"	26°38'54"	1960-1998	Naftas produktu uzglabāšana, iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem
8.	70948/3066	Sadzīves atkritumu izgāztuve Silakrogā	70940030074	56°43'18"	26°45'22"	Slēgta 1970-1990	Sadzīves atkritumu izgāztuve. Iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums.
9.	70948/3067	Bijusī pesticīdu noliktava Kokaros	7094 004 0223	56°37'6"	26°44'17"	1970-1990	Lauksaimniecībā izmantojamu minerālmēslu uzglabāšana. Iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums

Nr.	Reģistrācijas Nr.	Vietas nosaukums	Kadastra apzīmējums	Ģeogrāfiskās koordinātas		Darbības laiks	Darbības nozare Potenciālā piesārņojuma raksturs
				platums	garums		
Murmastienes pagasts							
10.	70788/3052	Sadzīves atkritumu izgāztuve „Vorza”	70780050082	56°40’52”	26°37’27”	Slēgta 1990-2004	Sadzīves atkritumu izgāztuve. Iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums. Rekultivēta
11.	70788/3053	Bijusī sovhoza DUS Murmastienē	70780040196	56°40’10”	26°33’35”	1969-1994	Naftas produktu uzglabāšana, iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem
12.	70788/3054	Bijusī naftas bāze Silagalā	70780030280	56°39’25”	26°29’10”	1968-1994	Naftas produktu uzglabāšana, iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem
13.	70788/3055	Bijusī naftas bāze Vecumniekos	70780080235	56°39’55”	26°39’9”	1969-1994	Naftas produktu uzglabāšana, iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem

Avots: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs

7. Pielikums

Paziņojuma kopijas par teritorijas plānojuma un vides pārskata publisko apspriešanu

Pašvaldības laikrakstā „Varakļonīts”

Paziņojums par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024. gadam 1. redakcijas un Vides pārskata projekta nodošanu sabiedriskajai apspriešanai

Saskaņā ar Varakļānu novada domes 2012. gada 30. augusta domes sēdes lēmumu Nr. 9.2 sabiedriskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai nodota Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024. gadam 1. redakcija un Vides pārskata projekts.

Sabiedriskās apspriešanas termiņš noteikts no **2012. gada 12. septembra līdz 2012. gada 26. oktobrim**.

Sabiedriskās apspriešanas laikā ar plānošanas dokumentiem var iepazīties Varakļānu novada domē Rīgas ielā 13, Varakļāni, Varakļānu novads un

pašvaldības pagastu pārvaldēs, kā arī pašvaldības mājas lapā internetā www.varaklani.lv.

Sabiedriskās apspriešanas sākuma notiks 2012. gada 19. oktobrī, plkst. 11.00 Varakļānu pagasta pārvaldē, „Muiža”, Stīnienē, Varakļānu novadā, plkst. 13.00 Murmastienes pagasta pārvaldē, Jaunatnes ielā 14, Murmastienē, Varakļānu novadā un plkst. 16.00 Varakļānu kultūras namā, 1. maija laukumā 4, Varakļānos.

Rakstiskus priekšlikumus līdz š. g. 26. oktobrim adresēt: Varakļānu novada dome, Rīgas iela 13, Varakļāni, Vara-

klānu novads, LV-4838 vai elektroniski uz e-pastu: varaklani@varaklani.lv. Iesniegumā fiziskām personām, norādot vārdu, uzvārdu, dzīves vietas adresi un kontaktinformāciju (tālruni vai e-pastu), juridiskām personām – reģistrācijas numuru, reģistrācijas un darbības vietas adreses, kā arī kontaktinformāciju.

Varakļānu novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēta projekta „Varakļānu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde” ietvaros, vienošanās Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/084.

Laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”

LATVIJAS VESTNESIS

VALSTS SABIEDRĪBA AR IEROBEŽOTU ATBILDĪBU
Reģ. Nr: 40003113794 Adrese: Bruņinieku 41, Rīga, LV-1011 <http://www.lv.lv/>

Varakļānu novada pašvaldība

Rīgas iela 13, Varakļāni, Varakļānu novads, LV-4838

PUBLIKĀCIJAS APLIECINĀJUMS

Latvijas Republikas oficiālā laikraksta "Latvijas Vēstnesis" laidienā Nr. 143 (2012.gada 11.septembris) ir publicēts šāds paziņojums:

Paziņojums par Varakļānu novada teritorijas plānojumu

Par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam 1.redakcijas un Vides pārskata projekta nodošanu sabiedriskajai apspriešanai.

Saskaņā ar Varakļānu novada domes 2012.gada 30.augusta domes sēdes lēmumu Nr. 9.2 sabiedriskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai nodota Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam 1.redakcija un Vides pārskata projekts.

Sabiedriskās apspriešanas termiņš noteikts no 2012.gada 12.septembra līdz 2012.gada 26.oktobrim.

Sabiedriskās apspriešanas laikā ar plānošanas dokumentiem var iepazīties Varakļānu novada domē Rīgas ielā 13, Varakļānos, Varakļānu novadā, un pašvaldības pagastu pārvaldēs, kā arī pašvaldības mājas lapā internetā www.varaklani.lv.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes notiks 2012.gada 19.oktobrī plkst.11.00 Varakļānu pagasta pārvaldē "Muižā", Stirnienē, Varakļānu novadā, plkst.13.00 Murmastienes pagasta pārvaldē Jaunatnes ielā 14, Murmastienē, Varakļānu novadā, un plkst.16.00 Varakļānu kultūras namā, 1.maija laukumā 4, Varakļānos.

Rakstiskus priekšlikumus līdz š.g. 26.oktobrim adresēt: Varakļānu novada dome, Rīgas iela 13, Varakļāni, Varakļānu novads, LV-4838, vai elektroniski uz e-pastu: varaklani.lv@varaklani.lv. Iesniegumā fiziskām personām, norādot vārdu, uzvārdu, dzīves vietas adresi un kontaktinformāciju (tālruni vai e-pastu), juridiskām personām - reģistrācijas numuru, reģistrācijas un darbības vietas adreses, kā arī kontaktinformāciju.

Varakļānu novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēta projekta "Varakļānu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde" ietvaros, vienošanās Nr.1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/084.

Reģina Nr. 1271145

Publikācija reģistrēta sludinājumu datu bāzē ar Nr.:

Klientu centrs

Tālruni: 67898741, 67898732. fakss: 67898745 e-pasts: slud@lv.lv

Adrese: Bruņinieku 41, Rīga, LV-1011

2012.gada 2.oktobris

Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā

LV · EN

[Info](#) · [Vēsture](#) · [Nolikums](#) · [Struktūra](#) · [Normatīvie akti](#) · [Publikācijas](#) · [Kontakti](#) · [Saites](#) · [Kontaktinformācija](#)

IVN	Sāklumlapa / Stratēģiskais IVN / Paziņojumi
Stratēģiskais IVN	Paziņojumi
Procedūra	Paziņojums par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam 1.redakcijas un Vides pārskata projekta nodošanu sabiedriskajai apspriešanai
Informācija	—
Lēmumi	—
Paziņojumi	Saskaņā ar Varakļānu novada domes 2012.gada 30.augusta domes sēdes lēmumu Nr.9.2. sabiedriskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai nodota Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam 1.redakcija un Vides pārskata projekts.
Atzinumi	Sabiedriskās apspriešanas termiņš noteikts no 2012.gada 12.septembra līdz 2012.gada 26.oktobrim .
Monitorings	Sabiedriskās apspriešanas laikā ar plānošanas dokumentiem var iepazīties Varakļānu novada domē Rīgas ielā 13, Varakļāni, Varakļānu novads un pašvaldības pagastu pārvaldēs, kā arī pašvaldības mājas lapā internetā www.varaklani.lv .
Arhīvs	Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes notiks 2012.gada 19.oktobrī, plkst.11.00 Varakļānu pagasta pārvaldē, „Muiža”, Stirnienē, Varakļānu novadā, plkst. 13.00 Murmastienes pagasta pārvaldē, Jaunatnes ielā 14, Murmastienē, Varakļānu novadā un plkst. 16.00 Varakļānu kultūras namā, 1.maija laukumā 4, Varakļānos.
NATURA 2000	Rakstiskus priekšlikumus līdz š.g. 26.oktobrim adresēt: Varakļānu novada dome, Rīgas iela 13, Varakļāni, Varakļānu novads, LV-4838 vai elektroniski uz e-pastu varaklani@varaklani.lv . Iesniegumā fiziskām personām, norādot vārdu, uzvārdu, dzīves vietas adresi un kontakttinformāciju (tālruni vai e-pastu), juridiskām personām – reģistrācijas numuru, reģistrācijas un darbības vietas adreses, kā arī kontakttinformāciju.
Piesārņojums	Varakļānu novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēta projekta „Varakļānu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde” ietvaros, vienošanās Nr.1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/084.
Avāriju risks	Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma daļa, 11.09.2012
EMAS	
Ekomarķējums	
Iepakojums	
Budžets	
Iepirkumi	
Lapas karte	
Jautājums VPVB	
Vakances	

Varakļānu novada pašvaldības mājas lapā

Sodien vārdadienas svini Inese, Inesis, Ēriks

Paziņojums par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam 1.redakcijas un Vides pārskata projekta nodošanu sabiedriskajai apspriešanai

Saskaņā ar Varakļānu novada domes 2012.gada 30.augusta domes sēdes lēmumu Nr. 9.2 sabiedriskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai nodota Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam 1.redakcija un Vides pārskata projekts.

Sabiedriskās apspriešanas termiņš noteikts **no 2012.gada 12.septembra līdz 2012.gada 26.oktobrim**.

Sabiedriskās apspriešanas laikā ar plānošanas dokumentiem var iepazīties Varakļānu novada domē Rīgas ielā 13, Varakļāni, Varakļānu novads un pašvaldības pagastu pārvaldēs, kā arī pašvaldības mājas lapā internetā www.varaklani.lv.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes notiks 2012.gada 19.oktobrī, plkst.11.00 Varakļānu pagasta pārvaldē, „Muiža”, Stirnienē, Varakļānu novadā, plkst. 13.00 Murmastienes pagasta pārvaldē, Jaunatnes ielā 14, Murmastienē, Varakļānu novadā un plkst. 16.00 Varakļānu kultūras namā, 1.maija laukumā 4, Varakļānos.

Rakstiskus priekšlikumus līdz š.g. 26.oktobrim adresēt: Varakļānu novada dome, Rīgas iela 13, Varakļāni, Varakļānu novads, LV-4838 vai elektroniski uz e-pastu varaklani@varaklani.lv. Iesniegumā fiziskām personām, norādot vārdu, uzvārdu, dzīves vietas adresi un kontakttinformāciju (tālruni vai e-pastu), juridiskām personām – reģistrācijas numuru, reģistrācijas un darbības vietas adreses, kā arī kontakttinformāciju.

Varakļānu novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēta projekta „Varakļānu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde” ietvaros, vienošanās Nr.1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/084.

Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) atzinums Nr.20 „Par Varakļānu novada teritorijas plānojuma Vides pārskatu”

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045

Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā

2013.gada 5.jūnijā

Atzinums Nr.20

**Par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam
Vides pārskatu**

Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam (turpmāk arī Teritorijas plānojums) Vides pārskats iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs) 2013.gada 20.maijā. Varakļānu novada Teritorijas plānojuma stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veica un Vides pārskatu sagatavoja Varakļānu novada pašvaldība sadarbībā ar SIA „Geo Consultants”. Atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta 6.daļas prasībām.

Vides pārskata raksturojums un analīze:

Vides pārraudzības valsts birojs, balstoties un institūciju izteiktajām rekomendācijām par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību, 2012.gada 18.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.59 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Varakļānu novada teritorijas plānojumam 2013.–2024.gadam. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums iepriekš veikts Varakļānu novada Murmastienes pagasta teritorijas plānojumam, par kura Vides pārskatu Birojs 2008.gada 16.jūlijā izdevis atzinumu Nr.8.

Izvērtējot Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam Vides pārskata atbilstību Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk arī MK noteikumi) IV nodaļas 8.punkta prasībām, Birojs konstatē:

1. Vides pārskatā ietverta informācija par Teritorijas plānojuma izstrādes galvenajiem mērķiem un pamatprincipiem, kā arī norādīta tā saistība ar citiem valsts, reģionāla un vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Teritorijas plānojumam jāsekmē pašvaldības rīcībā esošo resursu racionāla izmantošana, ievērojot novadam raksturīgo apdzīvojuma attīstību, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma daudzveidību. Teritorijas plānojumā nodalītas lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstības teritorijas, dzīvojamās, pakalpojumu un ražošanas attīstības teritorijas, rekreācijai un dabas aizsardzībai noteiktās teritorijas, kā arī noteiktas apdzīvotu vietu (pilsētas un ciemu) robežas. Papildus autori atzīmē, ka Teritorijas plānojums izstrādāts

- vienlaicīgi ar Varakļānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu.
2. Vides pārskatā apkopota informācija par starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības direktīvām, kā arī nacionālajiem vides politikas dokumentiem un tajos izvirzītajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem, norādot uz to integrāciju Varakļānu novada teritorijas plānojumā 2013.-2024.gadam.
 3. Atbilstoši MK noteikumu 8.2.punkta prasībām aprakstīta Teritorijas plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un Vides pārskata sagatavošanas procedūra un pielietotā metodoloģija, kā arī sabiedriskās apspriešanas gaita, t.sk. raksturotas sabiedrības līdzdalības iespējas un norādītas, institūcijas, kurām nosūtīts Vides pārskata projekts. Vides pārskatā apkopota informācija par institūciju un iedzīvotāju izteiktajiem priekšlikumiem un sniegts skaidrojums par attiecīgu Teritorijas plānojuma un Vides pārskata papildināšanu. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Teritorijas plānojuma pilnveidotā redakcija sagatavota, izvērtējot publiskās apspriešanas rezultātus un 21 institūciju atzinumu, kā arī apspriešanas laikā saņemtos piecus iesniegumus. Priekšlikumi izvērtēti, ņemot vērā priekšlikuma pamatojumu, pašvaldības attīstības stratēģiskos mērķus, kā arī ievērojot pēctecības principu (līdzšinējie pagastu un pilsētas teritorijas plānojumi, apstiprinātie detālplānojumi, uzsāktie projekti, pieņemtie pašvaldības lēmumi u.tml.). Autori atzīmē, ka atbilstoši sabiedriskās apspriešanas rezultātiem Vides pārskatā veiktie labojumi pārsvarā ir redakcionāli.
 4. Vides pārskata 4.nodaļā „Dabas apstākļu un resursu raksturojums” ietverts vispārīgs Varakļānu novada teritorijas raksturojums, sniedzot informāciju par novada vēsturi, apdzīvojuma struktūru, iedzīvotāju skaitu un to izmaiņu tendencēm. Autori kā negatīvu tendenci atzīmē novada iedzīvotāju skaita samazināšanos un sastāva novecošanos. Novada apdzīvojuma, administratīvais un pakalpojumu centrs ir Varakļānu pilsēta, pārējā teritorijā iedzīvotāju izvietojums ir viennmētīgs. Novada teritorijas rietumu daļā atrodas plaši Teiču purva masīvi, pārējā teritorijā dominē lauksaimniecībai un mežsaimniecībai piemērota zemes lietojuma veidu struktūra. Vides pārskatā raksturots novada klimats, ģeomorfoloģiskā un ģeoloģiskā uzbūve, mūsdienu ģeoloģiskie procesi, augsnes sastāvs, pazemes ūdens resursi, to kvalitāte, aizsargātība un izmantošana. Kopumā novada inženierģeoloģiskos apstākļus autori vērtē kā labvēlīgus saimnieciskai darbībai, izņemot teritorijās, kur vērojami pārpurvošanās procesi. Vides pārskatā raksturoti Varakļānu novada derīgo izrakteņu (smilts un grants, māls, dolomīts, kūdra) krājumi. Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra Latvijas derīgo izrakteņu atradņu un prognozēto resursu laukumu reģistra datiem, Varakļānu novadā atrodas 18 derīgo izrakteņu atradnes un iegulas - vienpadsmit no tām ir būvmateriālu izejvielu atradnes, bet 7 ir kūdras atradnes. Vides pārskatā norādīts uz derīgo izrakteņu ieguves kārtību atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, kā arī detalizētāk raksturota derīgo izrakteņu pašreizējā izmantošana un perspektīvās izmantošanas iespējas. Autori atzīmē, ka perspektīvā smilts un grants materiāla ieguve būtu jākoncentrē lielākajās atradnēs, kur esošie krājumu inženierģeoloģiskie un hidroģeoloģiskie apstākļi ir izpētīti un novērtēti pēc analogijas ar tuvumā izpētītajām atradnēm. Derīgo izrakteņu ieguvei nelielajās atradnēs jāvērtē ietekme uz ainavas struktūru. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Varakļānu dolomīta atradne iekļauta vienā no lielākajiem prognozēto dolomītu krājumu laukumiem Latvijā. Atradnē iekļauta 28,13 km² liela teritorija, Varakļānu

novada teritorijā atradne aizņem 18,17 km² lielu platību. Dolomīts pētīts kā izejviela šķembu un būvkaļķu ražošanai. Autori atzīmē, ka praktiski viss dolomīta slānis iegul zem pazemes ūdens līmeņa. Lai organizētu dolomīta ieguvu, Varakļānu laukumā nepieciešams veikt izpēti darbus atbilstoši A vai N kategorijas krājumu noteikšanai. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Varakļānu novada apzinātās kūdras atradnes nav pietiekami izpētītas un neviena no tām netiek izmantota. Autori atzīmē, ka tajās ir salīdzinoši mazi kūdras krājumi, turklāt daļa atradņu atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, tādējādi kūdras ieguves iespējas novadā ir ierobežotas. Gandrīz pusi Varakļānu novada teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Mežu īpatsvars ir tikai nedaudz virs 20%. Gandrīz tikpat aizņem purvu teritorijas, kuru augstais īpatsvars saistīts ar Teiču purvu, kas aizņem plašas teritorijas novada rietumu daļā. Apbūves teritorijas kopā aizņem 2,8%, ūdens objektu zemes aizņem 2,1% novada kopējās platības. Pēc nekustamā īpašuma objekta lietošanas mērķu sadalījuma 60% zemes īpašumu noteiktais izmantošanas veids ir lauksaimniecība. Vides pārskatā raksturota esošā lauksaimniecības zemju izmantošana, meliorācijas sistēmas nodrošinājums un norādīts uz nepieciešamo sistēmas rekonstrukciju vai renovāciju. Autoru skatījumā salīdzinoši labais kvalitatīvo īpašību novērtējums lauksaimniecībā izmantojamai zemei ļauj to uzskatīt par nozīmīgu saimnieciskās darbības attīstības resursu Varakļānu novadā.

5. Vides pārskatā ietverta informācija par Varakļānu novadā noteiktajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem, t.sk. četrām Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas (*Natura 2000*) teritorijām - Teiču dabas rezervātu, kura aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē Teiču dabas rezervāta likums, kā arī nelielā novada teritorijas daļā esošajiem dabas liegumiem „Lubānas mitrājs” (MK 10.02.2009. noteikumi Nr.135), „Barkavas ozolu audze” un „Lielais Pelečāres purvs” (vispārējie MK 16.03.2010. noteikumi Nr.264). Dabas aizsardzības plāns izstrādāts Teiču dabas rezervātam un dabas liegumam „Barkavas ozolu audze”. Vides pārskatā norādīts uz šo teritoriju izveidošanas mērķiem un tajās sastopamajām dabas vērtībām. Saskaņā ar Teiču rezervāta dabas aizsardzības plānu, rezervāta teritorijā izdalītas vairākas izmantošanas zonas – stingrā režīma zona, regulēta režīma zona un dabas parka zona, kurā ietilpst Varakļānu novada apdzīvotā vieta Siksala un tās apkārtnē. Atbilstoši Teiču dabas rezervāta likumam ap rezervātu noteikta arī ārējā aizsargjosla, lai mazinātu saimniecisko un antropogēno ietekmi uz rezervāta ekosistēmām. Vides pārskatā ietverta informācija arī par novada kultūrvēsturisko mantojumu un ainaviski nozīmīgām teritorijām.
6. Vides pārskatā raksturoti galvenie vides kvalitāti ietekmējošie faktori Varakļānu novadā, kā arī norādīts uz iespējamās izmaiņām, ja plānošanas dokuments netiek īstenots. Vides stāvokļa raksturojumā apkopoti dati par atmosfēras gaisa kvalitāti, atsevišķi izvērtējot stacionāros un mobilos piesārņojuma avotus. Autori, atsaucoties uz Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2010.–2015.gadam, raksturojuši virszemes ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti un norādījuši uz to ietekmējošiem faktoriem, papildus atzīmējot, ka ūdensobjekts D439 Isliena ir iekļauts Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”, kurā pastāv risks punktveida piesārņojuma (notekūdeņos esošie biogēni) un izklīdētā piesārņojuma dēļ nesasniegt ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā

paredzētajā termiņā, t.i., līdz 2015.gadam. Vides pārskatā ietverta informācija par dzeramā ūdens apgādi un notekūdeņu savākšanas sistēmu (notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir izbūvētas Varakļānu pilsētā un Maurmastienes ciemā), atkritumu apsaimniekošanas kārtību, kā arī Varakļānu novadā noteiktajām 13 potenciāli piesārņotām teritorijām. Iesaistot šīs teritorijas novada attīstībā, ir jāveic šo teritoriju izpēte un, ja nepieciešams, sanācības darbi un monitorings. Vides pārskatā norādīts uz tehnogēnā un ekoloģiskā riska objektiem un teritorijām, 5.-1.tabulā apkopota informācija par vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektiem.

7. Raksturojot ar Teritorijas plānojuma īstenošanu saistītos vides aspektus, autori atzīmē, ka plānošanas dokumentā nav paredzētas būtiskas esošā zemes lietojuma veida izmaiņas un tādu projektu īstenošana, kas varētu negatīvi ietekmēt plašas teritorijas un ievērojamu skaitu novada iedzīvotāju. Slodzes uz vidi palielināšanās potenciāli saistīta ar Teritorijas plānojumā paredzēto apbūves teritoriju paplašināšanu apdzīvotajās vietās – Varakļānu pilsētā, Stirmienē un Murmastienē, kā arī atsevišķās teritorijās gar autoceļu A12 ārpus apdzīvoto vietu robežām. Teritorijas plānojuma zonējums ir izstrādāts, ievērojot pašreizējo zemes lietojuma veidu struktūru un iepriekš izstrādāto pagastu un pilsētas plānojuma risinājumus. Teritorijas plānojumā nav paredzētas darbības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, izņemot dabas aizsardzības plānos paredzētos risinājumus. Autori atzīmē, ka lauksaimniecības un meža zemju transformēšana citos zemes izmantošanas veidos saistīta ar bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Lai novērstu lauksaimniecībā izmantojamo zemju samazināšanos, Teritorijas plānojumā iezīmētajos lauksaimniecības zemju areālos nav pieļaujama neizmanto lauksaimniecības zemju transformācija citos zemes izmantošanas veidos un par lietderīgu tiek uzskatīta to saglabāšana un turpmāka izmantošana lauksaimniecībai. Autori norāda uz potenciālajām vides ietekmēm, kas saistītas ar lauksaimniecības intensificēšanos un veicamajiem pasākumiem vides ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Lai mazinātu iespējamo ainavas degradāciju, autori rekomendē neveidot kailcirtes gar ceļiem un uzsvēr nepieciešamību nodrošināt mežu teritoriju atjaunošanu pēc izciršanas. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (turpmāk arī TIAN) noteikti ainavu aizsardzības pasākumi, lai saglabātu novada ainaviskās vērtības. Autori atzīmē, ka šobrīd novadā netiek plānota jaunu dzīvnieku novietņu (lielfermu) teritoriju attīstība, tomēr perspektīvā tā ir iespējama. Autori norāda uz šīs un citu saimniecisko darbību iespējamām vides ietekmēm un Teritorijas plānojumā iestrādātajiem risinājumiem šo ietekmju samazināšanai. Autori atkārtoti vērš uzmanību uz novada potenciāli piesārņotām vietām, nepietiekami veikto piesārņojuma izpēti un veicamajiem sanācības pasākumiem. Teritorijas plānojumā noteiktas derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, kas attēlotas grafiskā materiāla kartē „Varakļānu novada derīgo izrakteņu ieguves vietas un atradnes”. Saskaņā ar Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, derīgo izrakteņu ieguve atļauta arī lauksaimniecības zemēs, kā arī, veicot zemes transformāciju, meža zemēs. Autori atzīmē, ka atsevišķās teritorijās jau notiek derīgo izrakteņu izstrāde, bet citās tā iespējama, to pamatojot ar detalizētas ģeoloģiskās izpētes rezultātiem. Vides pārskatā norādīts uz šīs darbības iespējamām vides ietekmēm, kā arī vērsta uzmanība uz rekultivācijas nepieciešamību pēc karjeru izstrādes beigām.

8. Vides pārskata 8.nodaļā „Teritorijas plānojuma ieviešanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums” vērtētas plānošanas dokumenta realizācijas ticšās un netiešās, īslaicīgās, vidēji ilgajās un ilglaicīgās ietekmes, pastāvīgās un summārās ietekmes. Tiešās ietekmes saistītas ar kompleksu apbūvi, t.sk. teritoriju iespējamu paplašināšanu ārpus ciemu teritorijām un mežu zemju transformāciju derīgo izrakteņu ieguvei, kas radīs pārmaiņas arī ainavu struktūrā. Lielākajās novada apdzīvotajās vietās (Varakļānos, Murmastienē, Stirnienē un Kokaros) plānots paplašināt ražošanas un pakalpojumu attīstībai nepieciešamās teritorijas. Plānojot tūrisma attīstību, savlaicīgi risināmi infrastruktūras nodrošinājuma jautājumi. Vides pārskatā, neakcentējot uzmanību uz konkrētām teritorijām, norādīts uz vispārējām vides ietekmēm, kas saistītas ar apbūves un inženiertehniskās infrastruktūras izbūvi, uzturēšanas darbības attīstību, t.sk. derīgo izrakteņu ieguvi, un tūrisma infrastruktūras izveidi. Autori atzīmē, ka Teritorijas plānojumā ietvertie risinājumi kopumā būtiski nemaina pašreizējo teritorijas izmantošanas struktūru, bet paredz darbības teritorijas funkcionalitātes paaugstināšanai un telpiskai integrācijai. Detalizētāks vides ietekmju vērtējums ietverts Vides pārskata 8.-1.tabulā „Teritorijas plānojumā noteiktais rīcību kopums”, kur apkopota informācija par konkrētām plānošanas dokumentā paredzētajām darbībām. Galvenās izmaiņas skar teritoriju izmantošanu gar valsts galveno autoceļu A12, kur paredzētas teritorijas komerciālai un rūpnieciskai izmantošanai, kā arī pilsētas teritorijas un derīgo izrakteņu ieguves teritorijas. Teritorijas plānojumā noteiktas apmežojamās teritorijas, kā arī no jauna noteiktas Komerciāla un rūpnieciska rakstura apbūves teritorijas. Vides pārskatā īsi raksturota lauksaimniecības, mežu un aizsargājamo teritoriju izmantošana, kā arī norādīts uz būtiskākajām ar vides ietekmes samazināšanu saistītajām TIAN iestrādātajām prasībām, t.sk. būvniecībai nelabvēlīgās teritorijās un teritorijās, kurām nepieciešama īpaša inženiertehniskā sagatavošana.
9. Vides pārskatā vērtētas Varakļānu novada teritorijas plānojumā paredzētās darbības; kā alternatīva vērtēta plānošanas dokumenta „nulles” alternatīva, t.i., kad tiek saglabāta esošā situācija un netiek īstenots plānošanas dokuments, kas vairākos aspektos vērtēta negatīvi.
10. Vides pārskatā, atbilstoši MK noteikumu 8.8.punktā noteiktajam, ietverta informācija par Teritorijas plānojuma risinājumiem un citiem pasākumiem iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai. Autori informē par Teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos iestrādātajām prasībām attiecībā uz turpmāko teritorijas izpēti un atzīmē, ka turpmākajā teritorijas plānošanas procesā, izstrādājot detālplānojumus, lokālplānojumus vai tematiskos plānojumus, pašvaldība var pieprasīt veikt biotopu vai bioloģiskās daudzveidības izpēti, izvērtēt ietekmi uz ainavu, vērtēt autosatiksmes organizāciju, intensitāti un trokšņu līmeni, kā arī veikt iespējamā gaisa piesārņojuma modelēšanu. Autori vērš uzmanību uz paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējuma, t.sk. ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma procedūras veikšanas nepieciešamību likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, kā arī par darbībām, kuru veikšanai nepieciešams saņemt tehniskos noteikumus vai atļaujas piesārņojošās darbības veikšanai. Vides pārskatā nav identificētas tādas plānošanas dokumentā paredzētās darbības, kuras atbilstu likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikumā minētajām; plānošanas dokumentā paredzētās darbības, kuras saistītas ar transporta, inženiertehniskās un komunālo pakalpojumu infrastruktūras objektu

attīstību, atbilst likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumā minētajām un tām attiecīgi veicams sākotnējais izvērtējums. Papildus autori atzīmē, ka plānojot tūrisma attīstību Varakļānu novadā, jāmeklē risinājumi potenciālo tūrisma objektu un rekreācijas vietu labiekārtošanai un atpūtnieku plūsmas organizācijai.

11. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Varakļānu novada teritorijas plānojumā 2013.-2024.gadam nav paredzētas darbības, kuru īstenošana tieši negatīvi ietekmētu pašvaldības teritorijā esošās Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas, tādēļ kompensējošie pasākumi nav nepieciešami. Teritorijas plānojumā nav paredzēta tādu objektu būvniecība, kas varētu radīt pārrobežu ietekmi.
12. Vides pārskatā ietvertas rekomendācijas Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam īstenošanas monitoringa nodrošināšanai un monitoringa ziņojuma sagatavošanai, t.sk. apkopota informācija par monitoringā izmantojamiem vides indikatoriem.

Vides pārskata sabiedriskā apspriešana:

Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam Vides pārskata sabiedriskā apspriešana veikta atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Vides pārskata 3.3.sadaļā „Sabiedrības līdzdalība un vides pārskata publiskā apspriešana” sniegta informācija par sabiedriskās apspriešanas gaitu un apkopoti tās rezultāti, t.sk. ietverts sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto institūciju ieteikumu/rekomendāciju apkopojums, kurā sniegti autoru komentāri par attiecīgu plānošanas dokumenta un Vides pārskata papildināšanu. Vides pārskatam klāt pievienoti Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes, Veselības inspekcijas un Vidzemes plānošanas reģiona atzinumi.

Sabiedriskās apspriešanas ietvaros tika rīkotas sanāksmes Varakļānos, Varakļānu pagastā un Murmastienes pagastā. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, sabiedriskās apspriešanas laikā saņemti pieci iesniegumi, kuros izteikti priekšlikumi Teritorijas plānojuma pilnveidošanai un atsevišķu teritoriju funkcionālā zonējuma maiņai. Visi saņemtie iesniegumi tika izskatīti vadības darba grupā, sagatavojot teritorijas plānojuma pilnveidoto redakciju. Par Vides pārskatu komentāri netika izteikti.

Valsts vides dienesta Madonas reģionālā vides pārvalde norādījusi uz veicamajiem labojumiem/papildinājumiem, pārsvarā redakcionāliem, Teritorijas plānojumā un Vides pārskatā, t.sk. vēršusi uzmanību uz to, ka derīgo izrakteņu atradnēm var tikt piemērots arī ietekmes uz vidi novērtējums. Dabas aizsardzības pārvalde cita starpā norādījusi uz Teiču purva un Lielā Pelečāres purva teritoriju atšķirīgajām aizsardzības kategorijām un atšķirībām saimnieciskajā izmantošanā, kā arī nepilnībām Teritorijas plānojuma kartogrāfiskā materiāla kartēs. Vidzemes plānošanas reģions arī norādījis uz virkni veicamajiem labojumiem Teritorijas plānojumā, t.sk. par ainaviski un tūrisma attīstībai nozīmīgu teritoriju noteikšanu, kā arī vēršis uzmanību uz nepieciešamību Teritorijas plānojumā precizēt informāciju par vēja elektrostaciju atļauto izvietošanu, uz ko autori atbildējuši, ka „*vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu virs 20 kW, atļauts izvietot Lauku zemju teritorijās, izņemot Mazdārziņu teritorijas, Rūpnieciskās apbūves un Tehniskās apbūves teritoriju zonās ārpus Varakļānu pilsētas un Kokaru, Stirienes un Murmastienes ciemiem, bet ne mazāk kā 200m attālumā no jebkuras dzīvojamās ēkas,*

izņemot dzīvojamo ēku īpašumā, uz kura atrodas vēja ģenerators, ja vien nav saņemta nekustamā īpašuma īpašnieka rakstiska piekrišana, saskaņā ar TIAN 3.5.apakšpunkta nosacījumiem". Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, institūciju atzinumos minēti ieteikumi un labojumi veikti galvenokārt Teritorijas plānojuma saistošajai daļai (grafiskā daļa un TIAN), attiecīgi papildinot arī Vides pārskatu.

Izvērtētā dokumentācija:

SIA „Geo Consultants” 2013.gada 17.maija vēstule Nr.274/2013, Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam Vides pārskats CD formātā, Varakļānu novada teritorijas plānojums 2013.–2024.gadam pieejams interneta vietnē <http://www.varaklani.lv>, kā arī Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 18.jūlija lēmums Nr.59 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešā daļa, 23.⁴ pants, 23.⁵ pants.
2. Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” IV, V, VI, VII, VIII nodaļa.
3. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.
4. Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
5. Teiču dabas rezervāta likums.
6. Ministru kabineta 2009.gada 10.februāra noteikumi Nr.135 „Dabas lieguma „Lubānas mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
7. Ūdens apsaimniekošanas likums.
8. Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”.
9. Teritorijas attīstības plānošanas likums.
10. Ministru kabineta 2012.gada 16.oktobra noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Rekomendācijas:

1. Vides pārraudzības valsts birojs rekomendē Varakļānu novada pašvaldībai izvērtēt nepieciešamību pilnveidot Varakļānu novada teritorijas plānojumu 2013.–2024.gadam, ņemot vērā Vides pārskatā un sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktos priekšlikumus.
2. Varakļānu novada pašvaldībai, atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” VII nodaļā noteiktajam, jāinformē sabiedrība par Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam pieņemšanu minēto Ministru kabineta

noteikumu 27.punkta noteiktajā kārtībā. Pašvaldībai jā sagatavo informatīvs ziņojums par to,

- kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi;
- kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, sabiedriskās apspriešanas rezultāti;
- pamatojums, kāpēc no visiem iespējamiem risinājuma variantiem izraudzīts pieņemtais variants;
- ziņas par pasākumiem plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, norādot monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņus.

3. Lai konstatētu Varakļānu novada teritorijas plānojuma 2013.–2024.gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentā, pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāveic plānošanas dokumenta īstenošanas novērtējums un vismaz divreiz plānošanas periodā (2019. un 2024.gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.

Direktors

A.Lukševics